

STAROGARDZKI
MIEJSKI OBSZAR
FUNKCJONALNY

POWIAT STAROGARDZKI

GMINA MIEJSKA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA BOBOWO

STRATEGIA ROZWOJU STAROGARDZKIEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

ZAŁĄCZNIK 1.1

PLAN DZIAŁANIA DLA STRATEGICZNEGO OBSZARU ROZWOJOWEGO ROZWÓJ GOSPODARCZY I TWORZENIE MIEJSC PRACY

Opracowanie dokumentu:

Doradztwo dopasowane do potrzeb

www.eu-consult.pl

www.euro-pro.pl

Starogard Gdański, sierpień 2014

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
2	POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU	4
2.1	MOCNE STRONY	4
2.2	SŁABE STRONY	8
3	CZĘŚĆ PLANISTYCZNA	12
3.1	CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU	12
3.2	PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU I REZULTATU	13

1 WSTĘP

Niniejszy Plan działania stanowi integralną część Strategii Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (SRSMOF) i stanowi konkretyzację zamierzeń MOF w jednym z 6 obszarów strategicznych: Rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy. Wszystkie działania w nim zapisane: cel nadrzędny, cel operacyjny oraz kierunki działań są spójne z powyższym dokumentem.

Plan działania ma określoną strukturę. W pierwszej części dokonano pogłębionej diagnozy obszaru gospodarczego. Do jej przeprowadzenia wykorzystano dane użyte w charakterystyce MOF zamieszczone w I tomie Strategii oraz w diagnostycznej części (mocne i słabe strony w obszarze gospodarki) analizy SWOT zamieszczonej w tomie II. Analizę wykonano biorąc pod uwagę także wyniki badań społecznych przeprowadzonych w ramach I etapu prac nad Strategią. Analiza mocnych i słabych stron pozwoliła na sformułowanie problemów, które miałyby zostać rozwiązane przy pomocy działań określonych w ramach wskazanych celów.

W drugiej części zostały zamieszczone założenia planistyczne. Oprócz wspomnianych celów strategicznych oraz ich uzasadnień w części tej zawarte zostały deklarowane działania oraz opisy projektów uznawanych za kluczowe dla realizacji poszczególnych celów. W ramach poszczególnych celów wskazano wskaźniki produktu i rezultatu. Zidentyfikowano także potencjalnych partnerów działań oraz podjęto próbę identyfikacji źródeł finansowania projektów.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU

Diagnozy obszaru strategicznego „Rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy” dokonano na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT, która pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych czynników stwarzających dobre warunki dla rozwoju Starogardzkiego MOF oraz czynników stanowiących główne bariery.

Tabela 2.1 Analiza SWOT obszaru strategicznego „Rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy”

Mocne strony	Słabe strony
– Funkcjonowanie Starogardu Gdańskiego jako subregionalnego centrum rozwoju – Funkcjonowanie podstrefy PSSE i Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości w Starogardzie Gdańskim – Wysoka dostępność transportowa starogardzkiego MOF – Korzystna struktura demograficzna ludności z terenu MOF – Wysoki stopień pokrycia powierzchni MPZP w mieście Starogard Gdański	– Niewielka podaż uzbrojonych terenów inwestycyjnych – Niewystarczająco rozbudowana sieć obsługi inwestorów przez JST – Niewielka liczba dużych przedsiębiorstw – Relatywnie niski udział zatrudnionych w sektorze usług – Brak najbardziej rozwojowych branż np. sektora ICT – Niższy poziom wynagrodzeń niż dla całego województwa pomorskiego – Odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich i za granicę – Niski stopień pokrycia powierzchni MPZP w gminie Starogard Gdański i gminie Bobowo

2.1 MOCNE STRONY

Funkcjonowanie Starogardu Gdańskiego jako subregionalnego centrum rozwoju

Miasto Starogard Gdański jest subregionalnym ośrodkiem rozwoju w południowej części województwa pomorskiego i jednocześnie 7 co do wielkości miastem w regionie, co stwarza możliwości rozwoju Starogardzkiego MOF jako lokalnego centrum usług. Starogard Gdański jest także głównym ośrodkiem życia społeczno-gospodarczego w powiecie. Zlokalizowane są tu główne instytucje, zakłady pracy, tereny Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz Podstrefa przedsiębiorczości. Miasto posiada też najlepiej rozwiniętą infrastrukturę komunikacyjną (m.in. dobry i szybki dojazd do autostrady A1) oraz infrastrukturę techniczną

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

(kanalizacyjną, wodociągową, ciepłowniczą, teletechniczną), ponadto posiada duże bogactwo kulturowo-historyczne (stolica Kociewia), które wykorzystane może zostać do rozwoju turystyki. Starogard Gdański z uwagi na dobre połączenie z Trójmiastem oraz otaczającą go sieć transportową, jak również dostępne tereny inwestycyjne stanowi odpowiednie miejsce do lokowania działalności gospodarczej. Siedzibę ma tutaj m.in. największy pracodawca w powiecie: Zakłady Farmaceutyczne Polpharma, Fabryka Mebli Okrętowych „Famos” czy Destylarnia „Sobieski”. Z uwagi na długą historię przemysłową miasta posiada ono odpowiednie warunki do prowadzenia działalności, a władze samorządowe przygotowane są do przyjęcia dużych inwestorów.

Funkcjonowanie podstrefy PSSE i Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości w Starogardzie Gdańskim

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna obejmuje obecnie dwadzieścia dwie podstrefy w województwach pomorskim, zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim i wielkopolskim, o łącznym obszarze 1863,2748 ha, gdzie działalność gospodarcza może być prowadzona na preferencyjnych zasadach. Inwestorzy zamierzający ulokować tam swoją działalność mogą liczyć na zwolnienia podatkowe i tzw. pomoc publiczną wynoszącą aż do 40% poniesionych nakładów inwestycyjnych. Tereny położone w obszarze miasta Starogard Gdański wchodzące w skład PSSE, które pozostają do zagospodarowania to niespełna 12 ha, które należą do Powiatu Starogardzkiego i przeznaczone są - zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego - na funkcje przemysłowe i usługowe. Zaletą obszaru jest położenie w sąsiedztwie terenów przeznaczonych pod planowaną obwodnicę Starogardu Gd., terenów kolejowych linii Starogard Gdański – Skórcz oraz terenów Pomorskiej SSE (Zakłady Farmaceutyczne Polpharma S.A.). Zaletą tego terenu jest również położenie w niewielkiej odległości od drogi krajowej nr 22 oraz porozumienie podpisane przez Zarząd Powiatu z Zarządem ZF Polpharma S.A. w sprawie wykorzystania pasa drogowego na działce w celu zapewnienia komunikacji do działek inwestycyjnych.

Na terenie MOF funkcjonuje również Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości, której powierzchnia wynosi 35 ha i która położona jest w północno-wschodniej części miasta. Teren ten jest uzbrojony w wodociąg, kanalizację sanitarną, energię elektryczną i gazociąg. Istnieje też

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

możliwość doprowadzenia miejskiej sieci c.o. Podmioty inwestujące na terenie strefy uzyskują zwolnienia podatkowe od nieruchomości na 10 lat. Tereny te przeznaczone są przede wszystkim pod branże innowacyjne, których aktualnie brakuje na terenie MOF, działające w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

Dostępność terenów inwestycyjnych objętych zwolnieniami podatkowymi zdecydowanie wpływa na podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej terenu MOF. Skupienie przedsiębiorczości w jednym miejscu stanowi zachętę dla inwestorów i zwiększa możliwość realizacji wspólnych projektów. Pozyskanie inwestorów i zwiększenie liczby podmiotów działających na terenie MOF przełoży się na utworzenie nowych miejsc pracy dla mieszkańców, w tym dla osób z terenów wiejskich, które nie posiadają tak dużej ilości terenów przeznaczonych pod zainwestowanie.

Wysoka dostępność transportowa

Położenie geograficzne Starogardzkiego MOF stanowi czynnik wspierający rozwój gospodarczy. Miasto znajduje się na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym w osi północ-południe (autostrada A1) oraz wschód-zachód (DK22). Dodatkowo przez tereny MOF przebiega ważna w skali regionu DW222. Ważnym czynnikiem prorozwojowym jest relatywnie niewielka odległość (56 km) do Gdańska i Trójmiejskiego Obszaru Metropolitalnego, który zamieszkiwany jest przez ok. 1 miliona osób i gdzie znajdują się m.in. porty morskie czy międzynarodowy port lotniczy. Istotna jest także bliskość Tczewa- jednego z najważniejszych węzłów kolejowych w północnej Polsce. Dostępność transportowa jest jednym z głównych czynników branych pod uwagę przy lokalizacji inwestycji, obok terenów przeznaczonych pod zainwestowanie i kosztów związanych z siłą roboczą.

Korzystna struktura demograficzna ludności z terenu MOF

Obszar Starogardzkiego MOF charakteryzuje korzystna struktura demograficzna, co sprawia, że dysponuje on dużym potencjałem ludzi młodych.

Tabela 2.2 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym dla Polski, województwa pomorskiego, powiatu starogardzkiego oraz Starogardzkiego MOF w roku 2012

Jednostka terytorialna	Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym	Odsetek ludności w wieku produkcyjnym
Polska	38 533 299	7 066 768	24 605 558	6 860 973	63,86%
Województwo pomorskie	2 290 070	451 206	1 462 174	376 690	63,85%
Powiat starogardzki	127 097	27 558	81 439	18 100	64,08%
Starogardzki MOF	67 179	14 037	42 963	10 179	63,95%

Źródło: Dane GUS

Dzięki korzystnej strukturze demograficznej z przewagą ludzi w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, na terenie tym występuje odpowiedni zasób siły roboczej. Przy korzystnych warunkach rozwoju firm produkcyjnych i usługowych, istnieje szansa na zwiększenie zatrudnienia i rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Dzięki temu młodzi ludzie nie będą musieli wyjeżdżać w poszukiwaniu zatrudnienia i zaczną wracać na tereny MOF po ukończeniu studiów, a firmy zyskają wykwalifikowanych pracowników.

Wysoki stopień pokrycia powierzchni MPZP w mieście Starogard Gdański

W odniesieniu do stymulowania rozwoju gospodarczego istotne znaczenie mają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które wyznaczają obszary pod inwestycje i określają ich rodzaj, jak również ograniczają ilość niezbędnych pozwoleń i decyzji koniecznych do rozpoczęcia procesu budowlanego. O ile na terenie gmin wiejskich konieczne jest stworzenie dokumentów planistycznych o tyle w mieście procent pokrycia planami miejscowymi wynosi 100%. Jest to na tyle istotne, że na terenie miasta znajdują się m.in.:

1. Działki przy ulicy Derdowskiego, przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową lub mieszkaniową z usługami;
2. Działki przy ul. Iwaskiewicza: 7 działek budowlanych o pow. od 7 468 m² do 15 484 m², przeznaczonych pod budownictwo, handel hurtowy, gospodarkę magazynową z dopuszczeniem usług;
3. Działki przy ul. Pelplińskiej o pow. 11.76 ha przeznaczone pod funkcję przemysłowo-usługową;

4. Działki przy ul. Pelplińskiej o pow. 9,28 ha przeznaczone pod funkcję przemysłowo-usługową;
5. Nieruchomość zabudowana przy ul. Kościuszki 65 o pow. 2 020 m² zabudowana 7 budynkami o łącznej pow. użytkowej 1 907,4 m², przeznaczona pod funkcje mieszkaniowo-usługowe;
6. Nieruchomość niezabudowana przy ul. Kochanki o pow. 1 520 m² przeznaczona pod teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami;
7. Nieruchomość niezabudowana przy ul. Szornaka o pow. 2 250 m² przeznaczona pod teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
8. Działki przy ulicy Derdowskiego: 22 działki pod zabudowę mieszkaniową w tym: 17 działek w zabudowie szeregowej i 5 działek w zabudowie wolnostojącej, przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową lub mieszkaniową z usługami¹.

2.2 SŁABE STRONY

Niski stopień pokrycia powierzchni MPZP w gminie Starogard Gdański i gminie Bobowo

Odsetek pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego gmin wiejskich MOF jest niezadowalający: w 2011 r. pokrycie mpzp wyniosło do 10% w gminie Starogard Gdański oraz do 1% w gminie Bobowo. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są aktami określającymi przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy dla konkretnego obszaru. Nieuporządkowany system planowania przestrzennego uniemożliwia uregulowanie rozwoju zabudowy mieszkalnej i usługowej. Brak dokumentów planistycznych przekłada się na mniejszą atrakcyjność inwestycyjną gmin, ponieważ potencjalni inwestorzy zainteresowani rozpoczęciem działań, rezygnują z uwagi na wydłużający się proces administracyjny i niepewność dotyczącą uzyskania wszelkich wymaganych pozwoleń. Jest to sytuacja bardzo niekorzystna bowiem skutkuje mniejszą ilością przedsiębiorstw i tym samym mniejszą ilością miejsc pracy.

¹ http://www.starogard.pl/pl/dokumenty/oferty_inwestycyjne

Niewielka podaż uzbrojonych terenów inwestycyjnych

Na terenie MOF widoczne jest zróżnicowanie w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Najlepiej w tym zakresie wyposażone są tereny zwartej zabudowy, jednak większość terenów przeznaczonych pod inwestycje nie jest uzbrojona w żadne sieci, co dotyczy zarówno terenów w mieście jak i gminach Starogard Gdański i Bobowo. Brak tej infrastruktury może być czynnikiem zniechęcającym potencjalnych inwestorów z uwagi na wydłużający się proces zainwestowania oraz wzrost jego kosztów. Podobnie jak brak planów zagospodarowania przestrzennego, nieuzbrojone tereny inwestycyjne ograniczają lokowanie nowych przedsiębiorstw i tym samym ograniczają możliwości tworzenia nowych miejsc pracy.

Niewystarczająco rozbudowana sieć obsługi inwestorów

Aktualnie na obszarze Starogardzkiego MOF nie funkcjonują żadne instytucje otoczenia biznesu. Jedyne zachęty dla przedsiębiorców związane są z funkcjonowaniem na terenie miasta podstrefy PSSE i Strefy Przedsiębiorczości. Firmy nie mają jednak wsparcia w zakresie dostępu do kompleksowych usług informacyjnych, związanym z planowaniem inwestycji i prowadzeniem działalności gospodarczej oraz nawiązywaniem współpracy między przedsiębiorstwami z tej samej branży. Brak instytucji otoczenia biznesu w połączeniu ze wspomnianymi wcześniej brakami w planowaniu przestrzennym i niską podażą uzbrojonych terenów inwestycyjnych jest czynnikiem negatywnie wpływającym na rozwój gospodarczy Starogardzkiego MOF.

Niewielka liczba dużych przedsiębiorstw

Na terenie starogardzkiego MOF funkcjonuje zaledwie kilka większych podmiotów gospodarczych, z których jedynie Zakłady Farmaceutyczne Polpharma S.A. z siedzibą w Starogardzie Gdańskim zatrudniają ponad 1000 osób. Ponad 95% firm tego obszaru stanowią podmioty zatrudniające do 9 osób. Przy czym w gminie Bobowo w ogóle nie występują przedsiębiorstwa większe niż mikro.

Brak dużych przedsiębiorstw jest zdecydowanie słabą stroną obszaru przede wszystkim z uwagi na brak możliwości utworzenia nowych miejsc pracy, ale także z uwagi na profity, jakie tego typu przedsiębiorstwa dają swoim pracownikom oraz jednostkom samorządu,

na których terenach są zlokalizowane. W odniesieniu do pracowników duże firmy częściej finansują pracownikom studia, kursy językowe, szkolenia, opiekę medyczną i udostępniają narzędzia do pracy takie jak samochód służbowy. Firmy z większą liczbą pracowników oferują też większe możliwości rozwoju zawodowego.

W stosunku do samorządu firmy te oprócz większych wpływów do budżetu gmin, w ramach dobrej współpracy często uczestniczą finansowo w przedsięwzięciach infrastrukturalnych bądź występują w roli sponsorów w organizacji wydarzeń społeczno-kulturalnych.

Relatywnie niski udział zatrudnionych w sektorze usług i brak najbardziej rozwojowych branż, w tym sektora ICT

Obecnie z uwagi na rozwój technologii, komunikacji i przetwarzania informacji widoczne jest przekształcanie gospodarek w gospodarki usługowe. Coraz większe znaczenie mają sektory, które związane są z wytwarzaniem dóbr i usług zaspokajających potrzeby kulturalne, informacyjne i komunikacyjne, w szczególności usługi specjalistyczne związane z handlem, finansami czy reklamą. Zmniejszenie zatrudnienia w przemyśle jest charakterystyczne dla krajów wysokorozwiniętych i wynika z wprowadzania automatyzacji do procesu produkcyjnego. Niestety na obszarze Starogardzkiego MOF największa ilość osób zatrudnionych jest właśnie w przemyśle i budownictwie, i wynosi około 36%, a w sektorze usług jedynie 41%, przy czym wskaźniki te dla całego kraju wynoszą odpowiednio 27,5% i 50%. W samym województwie pomorskim w sektorze usług pracuje 59% zatrudnionych.

Z danych starogardzkiego PUP wynika, że oferty pracy zgłaszane przez pracodawców w roku 2013 r. w odniesieniu do sekcji PKD dotyczyły następujących rodzajów działalności 1) Przetwórstwo przemysłowe, 2) Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne 3) Budownictwo, 4) Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, 5) Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, 6) Transport i gospodarka magazynowa, 7) Edukacja.

Taka sytuacja związana jest z brakiem na tym terenie najprężniej rozwijających się branż jak ICT, które aktualnie generują największe dochody i tworzą w województwie pomorskim

dużą liczbę miejsc pracy. Utrzymanie tej sytuacji stwarza ryzyko zepchnięcia Starogardzkiego MOF na margines gospodarczy województwa i dalszą stagnację tych terenów.

Niższy poziom wynagrodzeń niż w województwie pomorskim oraz odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich i za granicę

Przedstawione wyżej problemy dotyczące niewystarczającego rozwoju sektora usług, w tym usług związanych z informatyką i telekomunikacją czy usług finansowych wpływają na niski poziom wynagrodzeń na terenie Starogardzkiego MOF. Zgodnie z danymi GUS średnia wynagrodzeń dla Polski wynosiła w 2012 r. 3 744,38zł brutto, a dla powiatu starogardzkiego 3 245,52 zł brutto. Problemem na tym obszarze są oferty pracy subsydiowanej, które dotyczą zatrudnienia za minimalne wynagrodzenie i na podstawie umów krótkookresowych. Oferty te w większości nie odpowiadają oczekiwaniom bezrobotnych, którzy nie mogąc znaleźć zatrudnienia za korzystną płacę wybierają emigrację zarobkową za granicę lub do większych ośrodków miejskich. Z badań starogardzkiego PUP wynika, że bezrobotni z obszaru powiatu, czyli również z terenów MOF, poszukują stałej pracy umożliwiającej dłuższą perspektywę zatrudnienia i związaną z tym stabilizację.

Biorąc pod uwagę niską dynamikę rozwoju gospodarczego terenów MOF i niewielką ofertę edukacyjną w zakresie studiów wyższych, młodzi ludzie decydujący się na zdobycie wykształcenia poza miejscem zamieszkania nie wracają w rodzinne strony z uwagi na brak możliwości znalezienia ciekawej i dobrze płatnej pracy. Osoby, które posiadają wysokie kwalifikacje również niejednokrotnie decydują się na wyjazd z uwagi na brak możliwości zatrudnienia zgodnie z wykształceniem, w sektorach innowacyjnych oraz z brakiem adekwatnego wynagrodzenia.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

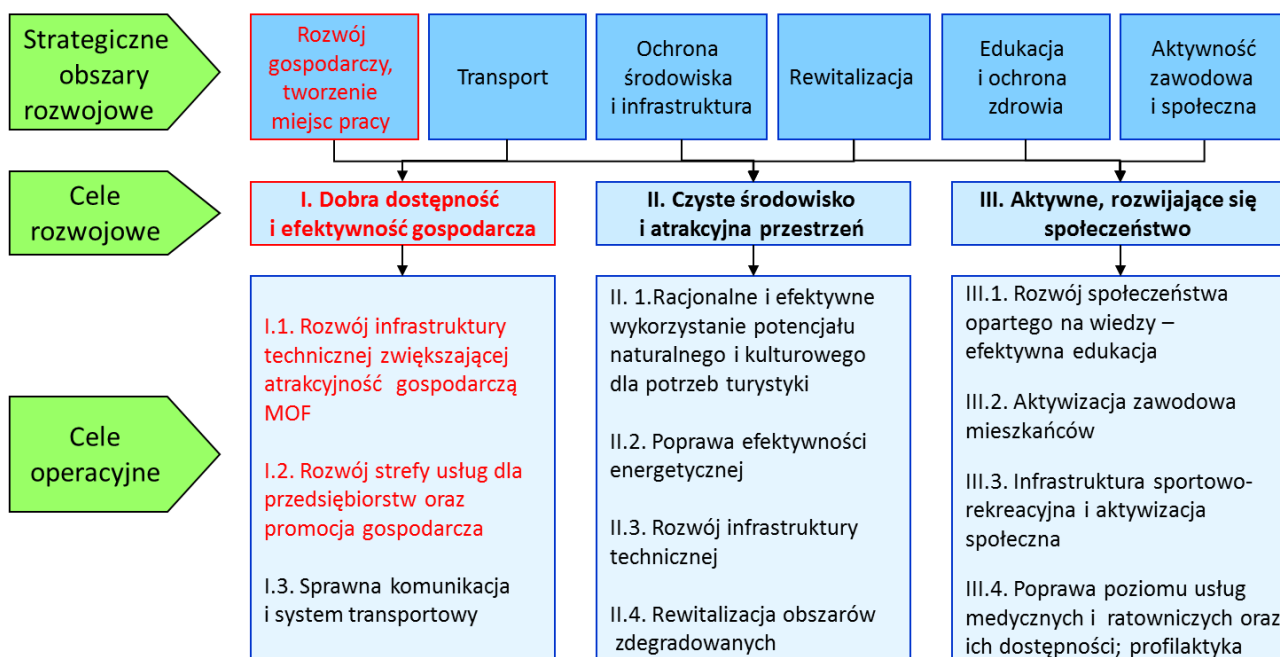

3 CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

3.1 CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU

Strategiczny obszar rozwojowy „Rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy” przyczyni się do realizacji I Celu rozwojowego SRSMOF „**Dobra dostępność i efektywność gospodarcza**”. Realizacja Planu wpłynie na lepsze wykorzystanie istniejącego potencjału gospodarczego, a tym samym na przyspieszenie rozwoju terenów wchodzących w skład Starogardzkiego MOF. Jednocześnie działania przewidziane w ramach Planu bezpośrednio wpisują się w cele operacyjne I.1 „**Rozwój infrastruktury technicznej zwiększającej atrakcyjność gospodarczą MOF**” oraz I.2 „**Rozwój strefy usług dla przedsiębiorstw oraz promocja gospodarcza**” - realizacja działań i projektów z obszaru „Rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy” pozwoli na osiągnięcie tych celów operacyjnych SRSMOF.

Rysunek 3.1. Realizacja celów SRSMOF

Źródło: opracowanie własne

3.2 PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU

I REZULTATU

Poniżej zamieszczono najważniejsze założenia przedmiotowego Planu działania: sformułowano działania/projekty przewidziane do realizacji i/lub oczekiwania wobec podmiotów zewnętrznych, wyodrębniono kluczowe projekty oraz wskaźniki, które pozwolą na monitorowanie realizacji Planu oraz Strategii.

Cel operacyjny	I.1 Rozwój infrastruktury technicznej zwiększającej atrakcyjność gospodarczą MOF
Uzasadnienie	Jednym z warunków rozwoju gospodarczego Starogardzkiego MOF jest oferta inwestycyjna adekwatna do potrzeb potencjalnych inwestorów. Pod tym względem szczególnie istotne są tereny odpowiednio przygotowane do prowadzenia działalności. Powstawanie nowych podmiotów na terenie MOF przełoży się na powstanie nowych miejsc pracy, a także na zwiększenie wpływów do budżetu JST i tym samym na podniesienie jakości życia mieszkańców. Niestety aktualne niedostatki w tym zakresie sprawiają, że od kilku lat w badanym obszarze utrzymuje się stagnacja jeśli chodzi o rozwój przedsiębiorczości, brak jest nowych inicjatyw i inwestycji, a co za tym idzie brakuje miejsc pracy, a obszar cechuje wysokie bezrobocie.
Działania/projekty	– Uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych (cele mieszkaniowe, usługi i przemysł), – Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media, – Włączenie nowych terenów (m.in. terenów inwestycyjnych przy ul. Pelplińskiej w Starogardzie Gdańskim) do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
Projekty kluczowe	1. „Uzbrojenie terenów inwestycyjnych przy ul. Pelplińskiej w Starogardzie Gdańskim”. Projekt dotyczy obszaru o powierzchni 20,21 ha, który docelowo ma zostać podzielony na 10 nieruchomości o powierzchni ok. 2 ha. Planuje się budowę drogi dojazdowej, ponadto do każdej z działek doprowadzona zostanie infrastruktura techniczna: wodociąg, kanalizacja sanitarna i deszczowa oraz sieć gazowa.
Wskaźniki produktu	– Liczba terenów, którym nadano nowe funkcje (szt.) – Liczba uzbrojonych terenów inwestycyjnych (szt.) – Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych (ha) – Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha)
Wskaźniki rezultatu	– Liczba podmiotów gospodarczych utworzonych na nowouzbrojonych terenach inwestycyjnych (szt.)

Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Podmioty prywatne
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Środki własne samorządów wchodzących w skład MOF – Środki podmiotów prywatnych

Cel operacyjny	I.2 Rozwój strefy usług dla przedsiębiorstw oraz promocja gospodarcza
Uzasadnienie	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej MOF nie będzie możliwe jedynie poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych. Konieczne jest więc utworzenie stref przedsiębiorczości, uwzględnienie ich w planowaniu przestrzennym i promocja tych terenów poprzez współpracę z instytucjami otoczenia biznesu oraz udział w różnego rodzaju wydarzeniach i targach, gdzie możliwe jest nawiązanie współpracy z dużymi przedsiębiorcami krajowymi i zagranicznymi. Niezbędny jest także rozwój IOB, jako że poważni inwestorzy oczekują obecnie odpowiedniego poziomu wsparcia w całym okresie procesu inwestycyjnego m.in. w zakresie doradztwa biznesowego, innowacji, ochrony środowiska, zarządzania finansami, marketingu i sprzedaży oraz pomocy w nawiązywaniu współpracy biznesowej, jak również informacji w zakresie ulg finansowych, dostępu do preferencyjnych pożyczek i poręczeń kredytowych. Połączenie obsługi inwestora z odpowiednimi terenami wykorzystującymi korzystne położenie Starogardzkiego MOF, przy zastosowaniu odpowiednich źródeł promocji, może wpłynąć na rozwój przedsiębiorczości w tym obszarze i tworzenie miejsc pracy, co w dalszej kolejności przełoży się na wzrost jakości życia mieszkańców MOF.
Działania/projekty	– Stworzenie MPZP dla poszczególnych gmin (przede wszystkim gminy Bobowo i gminy Starogard Gdański), określenie stref rozwoju przedsiębiorczości, – Wsparcie doradcze i finansowe dla przedsiębiorstw poprzez rozwój instytucji otoczenia biznesu, – Organizacja lokalnych akcji promocyjnych (targi, imprezy kulturalne), – Uczestnictwo w targach i wystawach o zasięgu krajowym i międzynarodowym; – Rozpowszechnienie pozytywnego wizerunku MOF w mediach i w Internecie.
Projekty kluczowe	1. Zacieśnienie współpracy z „Invest In Pomerania”. „Invest In Pomerania” jest regionalną inicjatywą, która w oparciu o zasadę non-profit pomaga inwestorom zagranicznym realizować projekty inwestycyjne na Pomorzu. Inicjatywę tworzą: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, miasta: Gdańsk, Gdynia, Słupsk i Sopot, Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna, Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna, InvestGDA oraz Agencja Rozwoju Pomorza, która

	koordynuje działania inicjatywy. „Invest in Pomerania” oferuje szerokie wsparcie podczas procesu inwestycyjnego, a także kompleksową opiekę poinwestycyjną. Obszar Starogardzkiego MOF włączy się w proces uzgadniania i realizacji przedsięwzięcia w następujących zakresach: - uzbrojenie w infrastrukturę techniczną terenów inwestycyjnych, - zwiększenie powierzchni terenów inwestycyjnych włączonych do PSSE, - stworzenie systemu wsparcia przedsiębiorczości, - utworzenie klastrów.
Wskaźniki produktu	– Liczba imprez promocyjnych, w których wzięto udział (szt.) – Liczba powstałych instytucji otoczenia biznesu (szt.) – Liczba opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.)
Wskaźniki rezultatu	– Powierzchnia terenów objętych MPZP (ha) – Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług IOB (szt.)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Organizacje pozarządowe – Podmioty prywatne
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Środki własne samorządów wchodzących w skład MOF – Środki organizacji pozarządowych – Środki podmiotów prywatnych

STAROGARDZKI
MIEJSKI OBSZAR
FUNKCJONALNY

POWIAT STAROGARDZKI

GMINA MIEJSKA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA BOBOWO

STRATEGIA ROZWOJU STAROGARDZKIEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

ZAŁĄCZNIK 1.2

PLAN DZIAŁANIA **DLA STRATEGICZNEGO OBSZARU ROZWOJOWEGO** **TRANSPORT**

Opracowanie dokumentu:

Doradztwo dopasowane do potrzeb

www.eu-consult.pl

www.euro-pro.pl

Starogard Gdański, sierpień 2014

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
2	POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU	4
2.1	MOCNE STRONY	4
2.2	SŁABE STRONY	10
3	CZĘŚĆ PLANISTYCZNA	17
3.1	CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU	17
3.2	PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU I REZULTATU	18

1 WSTĘP

Niniejszy Plan działania stanowi integralną część Strategii Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (SRSMOF) i stanowi konkretyzację zamierzeń MOF w jednym z 6 obszarów strategicznych: Transporcie. Wszystkie działania w nim zapisane: cel nadrzędny, cel operacyjny oraz kierunki działań są spójne z powyższym dokumentem.

Plan działania ma określoną strukturę. W pierwszej części dokonano pogłębionej diagnozy analizowanego obszaru. Do jej przeprowadzenia wykorzystano dane użyte w charakterystyce MOF zamieszczone w I tomie Strategii oraz w diagnostycznej części (mocne i słabe strony w obszarze transportu) analizy SWOT zamieszczonej w tomie II. Analizę wykonano biorąc pod uwagę także wyniki badań społecznych przeprowadzonych w ramach I etapu prac nad Strategią. Analiza mocnych i słabych stron pozwoliła na sformułowanie problemów, które miałyby zostać rozwiązane przy pomocy działań określonych w ramach wskazanych celów.

W drugiej części zostały zamieszczone założenia planistyczne. Oprócz wspomnianych celów strategicznych oraz ich uzasadnień w części tej zawarte zostały deklarowane działania oraz opisy projektów uznawanych za kluczowe dla realizacji poszczególnych celów. Jednocześnie, ponieważ realizacja niektórych założeń leży poza kompetencjami samorządów wchodzących w skład Starogardzkiego MOF, sformułowano oczekiwania wobec administracji rządowej oraz wojewódzkiej. Oczekiwania te są istotną częścią dokumentu, ponieważ realizacja najważniejszych dla MOF projektów transportowych (budowa obwodnicy Starogardu Gdańskiego, modernizacja dróg wojewódzkich oraz rewitalizacja linii kolejowej nr 203) jest poza zasięgiem lokalnych samorządów, zarówno jeśli chodzi o uwarunkowania prawne, jak i finansowe. W ramach poszczególnych celów wskazano wskaźniki produktu i rezultatu. Zidentyfikowano także potencjalnych partnerów działań oraz podjęto próbę identyfikacji źródeł finansowania projektów.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU

Diagnozy obszaru strategicznego „Transport” dokonano na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT, która pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych czynników stwarzających dobre warunki dla rozwoju Starogardzkiego MOF oraz czynników stanowiących główne bariery.

Tabela 2.1 Analiza SWOT obszaru strategicznego „Transport”

Mocne strony	Słabe strony
– Wysoka dostępność transportowa starogardzkiego MOF – Dostęp do autostrady A1 i DK22 – Dostęp do czynnej linii kolejowej nr 203; bliskość węzła kolejowego w Tczewie – Rozwinięta siatka połączeń autobusowych – Relatywnie wysoka częstotliwość kursowania autobusów miejskich w Starogardzie Gdańskim – Dobry stan techniczny autobusów MZK Starogard Gdański	– Zły stan techniczny części dróg na terenie MOF, w tym dróg wojewódzkich i dróg dojazdowych do autostrady – Zbyt wysokie natężenie ruchu w mieście Starogard wynikające z prowadzenia ruchu tranzytowego przez miasto (brak obwodnicy) – Niska konkurencyjność PKS w stosunku do przewoźników prywatnych na najbardziej dochodowych trasach – Zły stan techniczny autobusów PKS Starogard Gdański – Zbyt niska częstotliwość połączeń kolejowych – Zbyt mała liczba połączeń bezpośrednich do Trójmiasta, szczególnie z terenów wiejskich – Zły stan dworca kolejowego w Starogardzie – Niski stopień integracji środków transportu – Niespójna sieć dróg rowerowych

2.1 MOCNE STRONY

Wysoka dostępność transportowa Starogardzkiego MOF

Siatka drogowa na obszarze Starogardzkiego MOF ukształtowana jest w taki sposób, że umożliwia sprawne dotarcie do wszystkich ważniejszych ośrodków obszaru, jak również sprawne jego opuszczenie we wszystkich kierunkach przy pomocy sieci dróg krajowych, autostrad lub dróg wojewódzkich. Łączna długość sieci drogowej na terenie MOF wynosi ponad 477 km (zgodnie z danymi poszczególnych gmin Starogardzkiego MOF). Poniżej zamieszczono tabelę prezentującą długość dróg według poszczególnych kategorii.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Rysunek 2.1 Długość dróg w Starogardzkim MOF według poszczególnych kategorii

Autostrady i Drogi Krajowe	Wojewódzkie	Powiatowe	Gminne
18,89	33,3	76	349,3

Źródło: Oprac. własne na podstawie danych poszczególnych urzędów gmin

Do najważniejszych dróg MOF należą drogi mające charakter tranzytowy (DK22 na osi wschód-zachód) oraz DW222 (na osi północ-południe). Istotne znaczenie ma także DW229 rozpoczynająca się w Jabłowie skrzyżowaniem z DW222 i łącząca z autostradą A1 na węźle „Pelplin”. Pozostałe ważne drogi to rozchodzące się promieniście ze Starogardu Gdańskiego ulice Lubichowska (południowy zachód), Droga Nowowiejska (zachód), Skarszewska (północny zachód), Droga Owidzka (wschód). Wszystkie wyżej wymienione drogi posiadają utwardzoną nawierzchnię i łączą miasto Starogard Gdański z miejscowościami je okalającymi w gminach Bobowo i Starogard Gdański, tworząc tym samym podstawę powiązań funkcjonalnych Starogardzkiego MOF. Wysoka dostępność transportowa pozytywnie wpływa na jakość życia obszaru, ponieważ umożliwia sprawne przemieszczanie się w wybranym kierunku. Możliwość sprawnego dotarcia jest także istotną kwestią dla przedsiębiorców działających na analizowanym obszarze.

Dostęp do autostrady A1 i DK22

Kluczowe znaczenie dla dostępności komunikacyjnej Starogardzkiego MOF z zewnątrz ma położenie na skrzyżowaniu dwóch szlaków o znaczeniu ponadregionalnym: DK22: Grzechotki (granica z Rosją)-Elbląg-Starogard Gdański-Chojnice-Piła-Kostrzyń (granica z Niemcami) oraz A1: Gdańsk-Łódź-Gliwice-Gorzyczki (granica z Czechami). Pierwsza trasa stanowi ważny szlak tranzytowy łączący obwód kaliningradzki z Niemcami oraz jednocześnie stanowi oś transportową południowej części województwa pomorskiego. Ta druga trasa, przebiegająca przez wschodnią część gminy wiejskiej Starogard Gdański, stanowi część europejskiej trasy E-75 oraz VI paneuropejskiego korytarza transportowego łączącego porty w Gdyni i Gdańsku ze środkową Europą i Adriatykiem. Starogardzki MOF posiada dostęp do dwóch węzłów z autostradą A1: „Swarożyn” (węzeł z DK22) oraz „Pelplin” (węzeł z DW229). Warto podkreślić, że w całym województwie pomorskim poza obszarem Trójmiasta nie występuje sytuacja, gdzie wyodrębniony obszar funkcjonalny posiadałby jednocześnie dostęp do autostrady i do drogi krajowej. Zakłada się, że dostępność do tak

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

ważnych szlaków tranzytowych stanowi mocną stronę MOF, ponieważ jednym z najważniejszych czynników przy wyborze miejsca inwestowania jest dostępność transportowa.

Rozwinięta siatka połączeń autobusowych

Starogard Gdański oraz jego MOF posiada stosunkowo rozwiniętą siatkę połączeń autobusowych. W samym mieście najważniejszym przewoźnikiem jest MZK w Starogardzie Gdańskim, zaś najważniejszą rolę w MOF pełni PKS w Starogardzie Gdańskim. Oprócz wymienionych przewoźników samorządowych funkcjonują przewoźnicy prywatni.

MZK w Starogardzie Gdańskim obsługuje regularnych 9 linii autobusowych, których trasy łączą wszystkie większe osiedla z centrum miasta oraz ważniejszymi generatorami ruchu (szpitale, cmentarze, szkoły, urzędy, dworzec kolejowy). Łączna długość tras komunikacyjnych wynosi 41,32 km, zaś długość linii to 84,62 km. Autobusy miejskie obsługują także 3 miejscowości w gminie Starogard Gdański: Koteże, Rokocin oraz Nową Wieś Rzeczną.

Komunikacja podmiejska pomiędzy Starogardem Gdańskim a otaczającymi go miejscowościami w ramach MOF realizowana jest głównie przez PKS w Starogardzie Gdańskim, który prowadzi komunikację gminną w Starogardzie Gdańskim oraz realizuje połączenia miasta z ważniejszymi ośrodkami w województwie, obsługując jednocześnie MOF oraz obszary wzdłuż tras wylotowych w samym Starogardzie Gdańskim. Oprócz PKS Starogard Gdański trasy na terenie Starogardzkiego MOF obsługują również prywatni przewoźnicy: PPHU Mateo z Kokoszkowych (realizujący przewozy na trasie Tczew-Starogard oraz w gminie Bobowo) oraz PHU Owsiak z Pelplina (kursujący głównie na trasie do Skórcza i Pelplina przez Jabłowo, gm. Starogard Gdański).

Starogard Gdański, a wraz nim jego obszar funkcjonalny, posiadają bardzo rozbudowaną ofertę połączeń ze stolicą województwa pomorskiego. Do Gdańska kursują dwaj przewoźnicy: PKS w Starogardzie Gdańskim oraz Arriva Bus w Tczewie. Realizują one regularne połączenia o wysokiej częstotliwości. Uzupełnieniem oferty są kursy prywatnego przewoźnika na gdańskie lotnisko im. Lecha Wałęsy.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dostęp do czynnej linii kolejowej nr 203 oraz bliskość węzła kolejowego w Tczewie

Obszar Starogardzkiego MOF posiada połączenie kolejowe, dzięki linii kolejowej nr 203 łączącej Tczew z Kostrzynem. W chwili obecnej linia jest dwutorowa, niezelektryfikowana i charakteryzuje się dobrymi parametrami technicznymi tj. w obu kierunkach dopuszczalna prędkość to 100 km/h. To powoduje, że czasy przejazdów koleją do najważniejszych punktów docelowych tj. Tczewa, Chojnic i Gdańska są porównywalne do transportu drogowego. Na linii jest prowadzony ruch pasażerski na trasie Tczew-Chojnice przy użyciu spalinowych zespołów trakcyjnych.

Istotna jest także bliskość największego w południowej części województwa węzła kolejowego w Tczewie, gdzie zbiegają się najważniejsze linie magistralne w województwie pomorskim: linia nr 9 (Gdańsk-Warszawa Wschodnia) oraz nr 131 (Tczew-Bydgoszcz-Zduńska Wola Karsznice-Tarnowskie Góry). Na ww. liniach prowadzone są regularne przewozy pasażerskie łączące Trójmiasto ze wszystkimi najważniejszymi ośrodkami w kraju oraz z Berlinem (przez Poznań). Dzięki kończącej się w 2014 roku modernizacji linii nr 9 poprawie także ulegnie jakość połączenia Tczewa z Trójmiastem, dzięki czemu skróci się czas podróży koleją także ze Starogardu Gdańskiego.

Istotna z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej Starogardzkiego MOF jest bliskość jednej z największych stacji towarowych w Polsce – w Zajączkowie Tczewskim. Dzięki linii 203 i łącznicy nr 730 istnieje możliwość obsługi zakładów produkcyjnych na terenie Starogardzkiego MOF koleją. W Starogardzie Gdańskim od linii 203 odgałęzia się linia 243, która łączy Starogard i Skórcz. Linia ta jest w złym stanie technicznym, jednakże umożliwia on obsługę terenów przemysłowych na południowym wschodzie miasta.

Relatywnie wysoka częstotliwość kursowania autobusów miejskich w Starogardzie Gdańskim

Transport miejski w Starogardzie Gdańskim charakteryzują wysokie częstotliwości kursowania, w porównaniu z innymi miastami poniżej 50 tys. mieszkańców. Linie autobusowe kursujące w mieście można podzielić na linie podstawowe: 12,14,16 i 19 – kursujące z wysoką częstotliwością, przez cały rok, we wszystkie dni tygodnia oraz linie uzupełniające (7,15,17,25,27) kursujące z niższą częstotliwością w określone dni.

Poniżej zamieszczono tabelę prezentującą częstotliwość kursowania pojazdów na poszczególnych liniach starogardzkiej komunikacji miejskiej.

Tabela 2.2 Częstotliwość kursowania pojazdów na poszczególnych liniach starogardzkiej komunikacji miejskiej

Linia	Dzień powszedni		Sobota	Niedziela
	Godziny szczytów przewozowych [min]	Godziny pozaszczytowe [min]	[min]	[min]
7	60	-	-	-
12	15	20/30	20/30	30
14	15	20/30	20/30	30
15	60	-	-	-
16	15	20/30	20/30	30
17	60	60	60	120
19	15	20/30	20/30	30
25	-	60	60	120
27	60	-	-	-

Źródło: Miejski Zakład Komunikacji w Starogardzie Gdańskim

Rozkłady jazdy MKZ w Starogardzie Gdańskim są w pełni zsynchronizowane w skali całej sieci komunikacyjnej, co oznacza, że kursy różnych linii na wspólnych odcinkach tras odbywają się na przemian z tą samą częstotliwością w ramach poszczególnych kategorii linii. Pozwala to na osiągnięcie efektu synergii w postaci zwiększenia częstotliwości na najważniejszych odcinkach. Jednocześnie w starogardzkiej komunikacji miejskiej obowiązuje cykliczny takt częstotliwości kursowania autobusów, co zapewnia wysoką czytelność rozkładów i ułatwia ich zapamiętanie przez pasażerów.

Oprócz linii MKZ obszar miasta oraz MOF obsługują linie podmiejskie i regionalne, które swoje trasy rozpoczynają lub kończą w Starogardzie Gdańskim. Charakter linii podmiejskiej ma linia 101 obsługiwana przez PKS, która łączy Starogard z położonymi na wschód od miasta miejscowościami Owidz i Klonówka w gminie Starogard Gdański. Linie tę charakteryzują typowo miejskie częstotliwości dochodzące do 15 minut. Pozostałe linie obsługujące gminę Starogard Gdański posiadają dużo niższe częstotliwości.

Starogard Gdański posiada regularne połączenia z Gdańskiem, obsługiwane przez dwóch konkurencyjnych przewoźników: PKS oraz Arriva Bus z Tczewa. Częstotliwość kursowania obydwu przewoźników na liniach z/do Gdańska dochodzi nawet do 30 minut, co oznacza,

że w szczycie kursują one w bardzo krótkich odstępach czasu. Linie jadące w kierunku Gdańska obsługują też północną część miasta oraz obszary gminy Starogard Gdański położone w bezpośrednim sąsiedztwie DW222. Na pozostałych liniach PKS oraz u przewoźników prywatnych obowiązują niskie, nieregularne częstotliwości typowe dla połączeń regionalnych.

Mankamentem takiego rozwiązania w zakresie komunikacji regionalnej jest brak powiązań taryfowych i rozkładowych pomiędzy przewoźnikami. Powoduje to konkurencję, która sprawia, że część potencjału przewozowego na danych trasach jest marnowana na zwalczanie innego przewoźnika, na przykład poprzez wypuszczanie kursów tuż przed godziną odjazdu konkurencji.

Dobry stan techniczny autobusów MZK Starogard Gdański

Przedsiębiorstwo MZK Starogard Gdański dysponuje łącznie 28 autobusami miejskim. Tabor przedsiębiorstwa jest stosunkowo młody, gdyż średnia wieku autobusów w starogardzkiej komunikacji miejskiej to 9,6 roku. Jest to niższa średnia niż w Gdyni (13,6 lat) oraz w Gdańsku (16,5 – wiek liczony razem z flotą tramwajową). Średnia wieku dla taboru komunikacji miejskiej w 19 największych miastach w Polsce wynosi 14,2 lat. Warto podkreślić, że tabor MZK jest dość zunifikowany – autobusy kursujące po mieście pochodzą z 4 dostaw, od 3 producentów (przy czym producent Solaris jest sukcesorem firmy Neoplan). W skali całej floty zjawisko sprowadzania używanych autobusów w celu ratowania sytuacji taborowej jest marginalne – z 28 autobusów tylko 1 został zakupiony jako pojazd używany. Należy dodać, że zjawisko kupowania autobusów sprowadzanych z zachodniej Europy jest powszechnie stosowane – np. W Gdańsku, Gdyni, Elblągu czy Olsztynie. Jednocześnie od 2011 roku 100% floty autobusowej MZK jest niskopodłogowa, co znacznie poprawia dostępność do publicznej komunikacji oraz szybkość wymiany pasażerów na przystankach. Poniżej zamieszczono tabelę prezentującą tabor eksploatowany liniowo przez MZK Starogard Gdański.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Tabela 2.3 Tabor eksploatowany liniowo przez MZK Starogard Gdański

Lp	Marka/typ autobusu	Liczba	Pojemność	Rok produkcji	Pojazd niskopodłogowy (TAK/NIE)
1.	Mercedes Conecto	6	28+78=106	2011	tak
2.	Mercedes Citaro K	5	26+67=93	2010	tak
3.	Solaris Urbino 10	6	22+63=85	2007	tak
4.	Neoplan N 4009	10	24+39=63	1998	tak
5.	MAN NL 202	1	36+60=96	1996	tak

Źródło: Miejski Zakład Komunikacji w Starogardzie Gdańskim

Analizując powyższą tabelę i mając na względzie, że obsługa linii wymaga wystawienia 20 pojazdów w dni powszednie, należy stwierdzić, że w najbliższych latach znaczna część pojazdów może wymagać wymiany. Do roku 2020 11 z 28 pojazdów osiągnie wiek 20 lat, co może powodować konieczność wycofania ich z eksploatacji zarówno ze względu na stan techniczny, jak i niespełnianie norm środowiskowych. Warto dodać, że niektóre miasta, które zakupiły pojazdy marki Neoplan końca lat 90-tych XX wieku, w tej chwili wycofują, bądź wycofały te autobusy ze swojej floty (Poznań, Gdańsk, czy Kraków).

2.2 SŁABE STRONY

Zły stan techniczny części dróg na terenie MOF, w tym dróg wojewódzkich i dróg dojazdowych do autostrady

Pomimo istnienia gęstej sieci dróg na terenie Starogardzkiego MOF należy zauważyć, że część dróg charakteryzuje się złym stanem technicznym. W toku przygotowań I tomu Strategii wskazane zostały poszczególne odcinki dróg kwalifikujące się do modernizacji.

W Starogardzie jest to między innymi ciąg uliczny: Niepodległości-Pomorska-Pelplińska, który stanowi południowe obejście Starego Miasta oraz wyjazd w kier. południowo-wschodnim, Droga Owidzka (kier. Wschodni), ul. Lubichowska (w kier. południowo-zachodnim), Droga Nowowiejska, będąca częściowo w złym stanie technicznym (kier. zachodni), Jana Pawła II oraz ulica Kościuszki. Za wyjątkiem 2 ostatnich wszystkie wymienione drogi stanowią połączenia pomiędzy Starogardem Gdańskim a okolicznymi miejscowościami.

W gminie wiejskiej Starogard Gdański modernizacji wymaga zarówno wschodni (Starogard-Zduny), jak i zachodni odcinek DK22 (Sucumin-Starogard). Ponadto droga, pomimo przebiegu w zabudowanym obszarze nie posiada dróg zbiorczych, ciągów rowerowo-piesznych, oświetlenia miejsc wymaganych prawem. Złym stanem nawierzchni charakteryzują się także obydwa odcinki DW222 przebiegające przez MOF oraz ul. Płaczewska oraz DW229 będąca połączeniem MOF z A1.

Zbyt wysokie natężenie ruchu w mieście Starogard Gdański wynikające z prowadzenia ruchu tranzytowego przez miasto (brak obwodnicy)

Jednym z najważniejszych problemów Starogardzkiego MOF jest konieczność prowadzenia ruchu tranzytowego na DK22 przez śródmieście Starogardu Gdańskiego. Na ciągu ulicznym Jagiełły-Sikorskiego dwie najważniejsze drogi w mieście: DK22 i DW222 mają wspólny odcinek, co oznacza bardzo wysokie natężenie ruchu drogowego i związane z tym problemy z zanieczyszczeniem powietrza, hałasem oraz wibracjami. Warto po raz kolejny podkreślić, że po DK22 prowadzony jest ciężki ruch tranzytowy pomiędzy Niemcami a Rosją. W rezultacie pomiary ruchu plasują miejski odcinek DK22 w Starogardzie Gdańskim wśród najbardziej obciążonych tras w regionie – dane z 2010 roku pokazują, że na tym odcinku przejeżdża ponad 21 tys. pojazdów na dobę, w tym ponad 1500 samochodów ciężarowych. Poza Trójmiastem większe natężenia ruchu notowane są tylko na DK6 w Wejherowie i na DK22 w rejonie mostu nad Nogatem w Malborku. Warto dodać, że obydwie wymienione drogi zostaną w najbliższych latach odciążone ze względu na projektowane alternatywne trasy. Jednocześnie miasto Starogard Gdański jest, nie licząc Wejherowa, największym miastem w województwie pomorskim bez obwodnicy ścisłego centrum. Główna droga prowadząca przez Wejherowo w ciągu tamtejszej DK6 jest dwupasmowa i omija zwartą tkankę miejską ścisłego centrum. Bardzo duże obciążenie ruchem notuje także DW222, w szczególności na odcinku pomiędzy Starogardem i Jabłowem (ponad 10 tys.) pojazdów na dobę.

Bardzo wysokie natężenie ruchu drogowego na wymienionych odcinkach dróg sprawia, że jakość życia w Starogardzkim MOF obniża się, tak samo jak atrakcyjność inwestycyjna obszaru. Jednocześnie tak duży potok samochodów wraz z ruchem tranzytowym obniżają

bezpieczeństwo poruszania się po tych drogach. Należy wyraźnie podkreślić, że budowa obwodnicy w ciągu DK22 we wszystkich badaniach i ankietach było podkreślane jako najważniejsza inwestycja w mieście, pomimo tego, że nie leży ona w gestii starogardzkich samorządów. Istotna jest także kwestia wyprowadzenia z centrum ruchu tranzytowego w osi północ-południe (DW222) – etapowe prace w ramach budowy wschodniego obejścia centrum miasta są realizowane.

Zły stan techniczny autobusów PKS Starogard Gdański i niska konkurencyjność w stosunku do przewoźników prywatnych na najbardziej dochodowych trasach

PKS w Starogardzie Gdańskim jest najważniejszym przewoźnikiem autobusowym realizującym przewozy podmiejskie i regionalne. Zgodnie z danymi przedsiębiorstwa PKS posiada tabor w ilości 82 autobusów. Pojazdy przedsiębiorstwa stacjonują w 2 bazach: w Starogardzie Gdańskim i w Kościerzynie. Poniżej zamieszczono wykaz taboru wykorzystywanego w ruchu liniowym przez spółkę.

Tabela 2.4 Tabor posiadany przez PKS w Starogardzie Gdańskim

Lp.	Marka	Liczba egzemplarzy	Rok produkcji
1.	Autosan	49	1985-2007
	w tym Autosan typ H9	39	1985-2005
2.	Mecedes-Benz	17	1993-2005
3.	Setra	9	1992-2000
4.	MAN	4	1997-1998
5.	Iveco	1	2003
6.	Jelcz	1	2003
7.	Neoplan	1	1998

Źródło: Dane PKS w Starogardzie Gdańskim

Głównym typem autobusu wykorzystywanego przez PKS są przestarzałe technologicznie autobusy Autosan H9, stanowiące prawie połowę floty. Średni wiek autobusów wynosi 17 lat; najnowsze autobusy we flocie przewoźnika pochodzą z 2007 roku, a najstarsze z 1985 roku. Jednocześnie zdecydowana większość autobusów PKS nie posiada niskiej podłogi, co ogranicza dostępność komunikacji oferowanej przez PKS. W najbliższych latach konieczne będą znaczne nakłady finansowe na odnowienie taboru, jeśli PKS w Starogardzie Gdańskim będzie chciał sprostać coraz silniejszej konkurencji ze strony prywatnych przewoźników.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Z tego powodu PKS w Starogardzie Gdańskim może mieć problemy z utrzymaniem swojej pozycji na najważniejszej i najbardziej dochodowej trasie – do Gdańska. W chwili obecnej model funkcjonowania przedsiębiorstwa w dużym stopniu opiera się o finansowanie ze środków zarobionych na realizowaniu przewozów na tej trasie. Utrata klientów na rzecz międzynarodowej firmy Arriva Bus spowodowana wykorzystywaniem gorszego taboru i brakiem taktu w rozkładzie jazdy może oznaczać problemy finansowe, które prowadzić będą do dalszego ograniczania oferty przewozowej w celu redukcji kosztów. To z kolei obniżać będzie dostępność transportową Starogardzkiego MOF.

Zbyt niska częstotliwość połączeń kolejowych oraz zbyt mała liczba bezpośrednich połączeń kolejowych do Trójmiasta

Zgodnie z rozkładem jazdy z sierpnia 2014 roku ze Starogardu Gdańskiego odjeżdża 9 par pociągów na trasie Tczew-Chojnice oraz tylko 1 para pociągów bezpośrednich do Gdyni. Łącznie daje to 10 par pociągów odjeżdżających ze starogardzkiego dworca. Pociągi te nie kursują w regularnych odstępach czasu, ani nie odjeżdżają w regularnym takcie, co obniża czytelność rozkładu jazdy. W rezultacie, wobec rozbudowanej oferty komunikacji autobusowej, obniżona jest atrakcyjność kolei, pomimo relatywnie dobrych czasów przejazdu. Poniżej zamieszczona jest tabela prezentująca czasy odjazdów pociągów w najważniejszej relacji Starogard Gdański-Tczew (Gdynia).

Tabela 2.5 Czasy odjazdów pociągów w relacji Starogard Gdański-Tczew (Gdynia) wraz z czasami przejazdów

Relacja	Godzina odjazdu	Czas podróży do Tczewa
Starogard Gdański - Tczew	odj. 05:06	0:22
Starogard Gdański - Tczew	odj. 05:43	0:24
Starogard Gdański - Tczew	odj. 06:26	0:25
Starogard Gdański - Tczew	odj. 07:42	0:24
Starogard Gdański - Gdynia Główna	odj. 08:30	0:22
Starogard Gdański - Tczew	odj. 11:55	0:22
Starogard Gdański - Tczew	odj. 15:43	0:24
Starogard Gdański - Tczew	odj. 17:04	0:23
Starogard Gdański - Tczew	odj. 18:24	0:20
Starogard Gdański - Tczew	odj. 21:27	0:21

Źródło: Przewozy Regionalne

Pociągi te w zdecydowanej większości są skomunikowane na stacji Tczew z pociągami jadącymi w stronę Trójmiasta z Malborka/Elbląga, bądź z Laskowic Pomorskich/Bydgoszczy, dzięki czemu podróż do Gdańska Głównego trwa około godzinę, co jest konkurencyjnym

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

czasem przejazdu. Wadą rozkładu jazdy są przede wszystkim duże odstępy czasowe; pomiędzy godziną 8.30 a 15.40 odjeżdża tylko jeden pociąg, podczas gdy autobusów do Gdańska odjeżdża kilkanaście. Jednocześnie funkcjonuje tylko 1 połączenie bezpośrednie do Trójmiasta, które w dodatku odjeżdża ze Starogardu o godz. 8.30, zaś do Gdańska przyjeżdża ok. 9.30, co uniemożliwia dojazd do pracy dla mieszkańców Starogardzkiego MOF.

Niedostatecznie atrakcyjna oferta połączeń kolejowych, systematycznie ograniczana od lat 90-tych XX wieku, obniża dostępność transportową Starogardzkiego MOF, a co za tym idzie jego atrakcyjność turystyczną i osiedleńczą. Warto podkreślić, że sprawna i często jeżdżąca kolej mogłaby być remedium na korki tworzące się na miejskim odcinku DK22 tym bardziej, że linia 203 w znacznej części dubluje się przebiegiem z DK22, a na wschód od Starogardu ma bardziej atrakcyjny przebieg, bo przebiega przez Tczew, a DK22 miasto to omija.

Zły stan dworca kolejowego w Starogardzie Gdańskim

Na terenie Starogardzkiego MOF zlokalizowany jest jeden czynny dworzec kolejowy – Starogard Gdański oraz jeden przystanek kolejowy w Szpęgawsku. Obydwa zlokalizowane są wzdłuż linii kolejowej 203 i zatrzymują się tam pociągi relacji Chojnice-Tczew (lub Gdynia). Istnieje także nieczynny przystanek kolejowy Starogard Gdański-Przedmieście na linii 243.

Zabytkowy budynek dworca w Starogardzie Gdańskim wraz z otoczeniem powstał w 1871 roku, kiedy zbudowana została magistrala kolejowa *Ostbahn* łącząca Berlin z Królewcem. Ze względu na ówczesny węzłowy charakter stacji została ona wyposażona w 3 perony z 5 krawężnikami, wiaty oraz przejścia podziemne. Z czasem, kiedy znaczenie dworca zmalało (zmiany granic oraz likwidacja połączeń od strony Skarszew i Skórcza) infrastruktura ta okazała się przeskaldowana, zaś wobec braku wystarczających środków i centralnego zarządzania, stan techniczny budynku dworca i otoczenia pogarszał się. W chwili obecnej budynek dworca oraz otoczenie stacji (ul. Kolejowa, ul. M.Hillar i Al. Wojska Polskiego) wymagają modernizacji w celu dostosowania do współczesnych standardów obsługi podróżnych, w tym do obsługi osób niepełnosprawnych. W budynku i jego otoczeniu brakuje elementów ułatwiających orientację i poruszanie osobom niewidomym oraz monitoringu.

W badaniach mieszkańców MOF odnośnie potrzeb inwestycyjnych zagadnienie złego stanu technicznego dworca PKP jako głównego punktu przesiadkowego i swego rodzaju wizytówki miasta było wielokrotnie podnoszone przez respondentów. Choć nie było to podnoszone przez respondentów, przebudowy wymaga także przystanek kolejowy Szpęgawsk, który mógłby być punktem przesiadkowym dla mieszkańców wschodniej części gminy wiejskiej Starogard Gdański.

Niski stopień integracji środków transportu

Na obszarze Starogardzkiego MOF funkcjonuje kilku przewoźników: MZK Starogard Gdański, PKS w Starogardzie Gdańskim, Arriva Bus, PHU Owsiak, PPHU Mateo oraz Przewozy Regionalne realizujące połączenia kolejowe w relacji Chojnice-Tczew. Wszystkie te podmioty realizujące przewozy pasażerskie robią to na zasadzie konkurencji, co sprawia, że brakuje jakiegokolwiek koordynacji pomiędzy nimi – każdy emituje własne bilety, tworzy własne rozkłady jazdy, co nie pozwala na osiągnięcie efektu synergii. Często jest wręcz efekt odwrotny: rozkłady jazdy linii różnych przewoźników kursujących w jednym kierunku są tak ułożone, aby wygrać walkę o pasażera, przez co zmniejsza się opłacalność prowadzenia komunikacji na danej linii i w konsekwencji następuje redukcja liczby kursów. Na obszarze Starogardzkiego MOF brakuje wspólnego biletu – nawet pomiędzy samorządowymi przewoźnikami MZK i PKS, choć ten drugi wykonuje częściowo przewozy miejskie na terenie Starogardu Gdańskiego (np. linia 101, czy kursy linii kursujących do Gdańska, które rozpoczynają się przy ul. Pelplińskiej). Przyjmuje się, że integracja taryfowa i funkcjonalna obydwu przewoźników, a więc wspólny bilet oraz koordynacja rozkładów na wspólnych odcinkach pozwoli na osiągnięcie efektu synergii, co w znaczący sposób atrakcyjność podróżowania transportem zbiorowym i wzmocni pozycję konkurencyjną wobec pozostałych prywatnych przewoźników. Ułatwieniem we wzajemnych rozliczeniach obu przewoźników z tytułu sprzedaży i honorowania biletów zintegrowanych będzie wprowadzenie nośnika w postaci biletu elektronicznego.

W Starogardzkim MOF brakuje również wyraźnego węzła integrującego różne środki komunikacji miejskiej i regionalnej. W chwili obecnej taką funkcję pełni częściowo dworzec kolejowy, gdzie swoje trasy zaczynają miejskie linie 12, 14, 15 i 25 i podjeżdżają autobusy

PKS. Mankamentem lokalizacji infrastruktury transportu regionalnego w Starogardzie Gdańskim jest odległość około 500 m, dzieląca dworzec kolejowy od dworca autobusowego (regionalnego). Funkcjonujący przy budynku dworca kolejowego przystanek autobusowy, na którym zatrzymują się autobusy miejskie i przewoźników regionalnych trudno uznać za węzeł integracyjny. Pomijając stan techniczny i wizualny dworca opisanemu powyżej obszarowi wokół dworca brakuje funkcjonalności właściwych węzłom integracyjnym (brak parkingów rowerowych, zatoczek, peronów przystankowych dla różnych rodzajów komunikacji itp.).

Niespójna sieć dróg rowerowych

Pomimo faktu istnienia na terenie MOF sieci dróg dla rowerów o długości 18,8 km należy zauważyć, że sieć jest w chwili obecnej niespójna. Poza jednym długim odcinkiem o długości 4,2 km wzdłuż DK22 z kilkoma odnogami w Starogardzie Gdańskim, drogi rowerowe w obecnej formie nie łączą się ze sobą, tworząc osobne odcinki. Dodatkowo drogi dla rowerów w Starogardzie Gdańskim nie stanowią połączenia z pozostałymi gminami tworzącymi obszar funkcjonalny. Drogi rowerowe nie penetrują obszaru ścisłego Śródmieścia Starogardu Gdańskiego, ani rejonu dworca kolejowego.

Należy przy tym zaznaczyć, że ciągle podejmowane są działania lokalnych samorządów w celu poprawy infrastruktury rowerowej. Na terenie Starogardzkiego MOF wyznaczonych zostało ponad 100 km szlaków rowerowych dla celów rekreacyjnych. Oznacza to, że rośnie znaczenie ruchu rowerowego jako formy transportu a zarazem sposobu rekreacji. Warto podkreślić, że transport rowerowy ma szansę na bycie konkurencyjnym pod względem czasu przejazdu na krótkich relacjach wewnątrzmiastowych i wewnątrzgminnych względem transportu zbiorowego, a nawet samochodu. W badaniach dotyczących potrzeb mieszkańców Starogardzkiego MOF kwestia rozbudowy systemu dróg rowerowych została uznana za ważną lub bardzo ważną przez ponad 80% respondentów.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

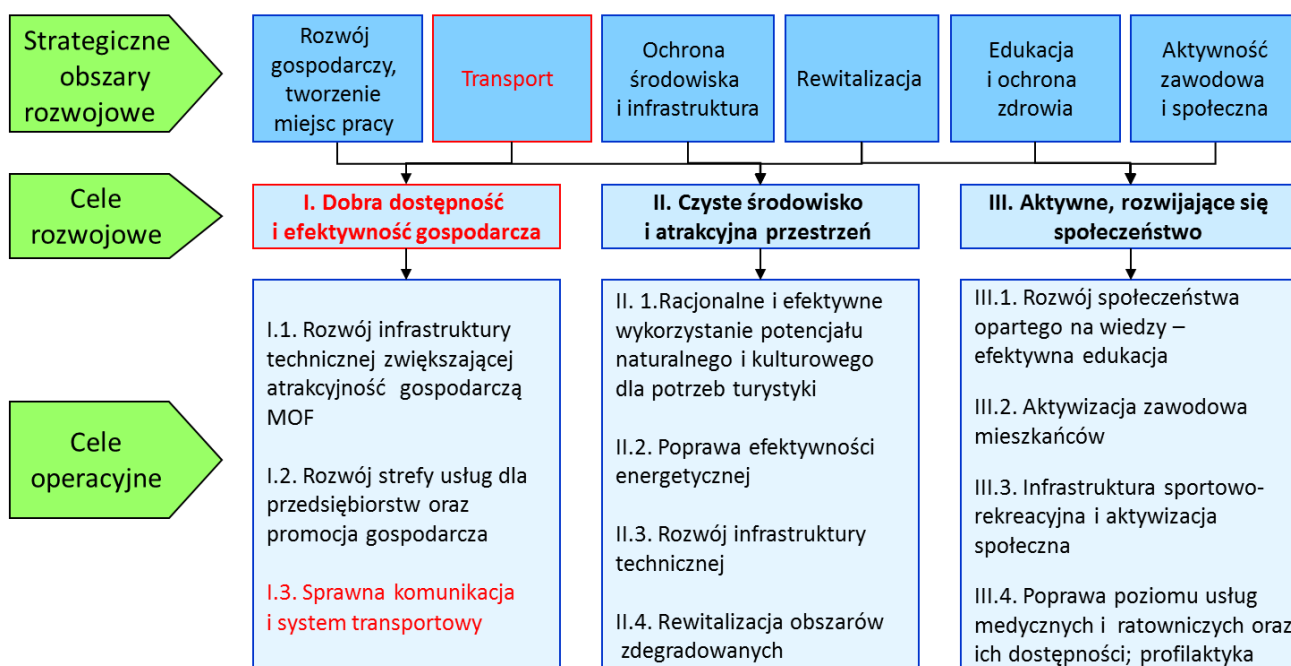

3 CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

3.1 CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU

Strategiczny obszar rozwojowy „Transport” przyczyni się do realizacji I Celu rozwojowego SRSMOF „**Dobra dostępność i efektywność gospodarcza**”. Realizacja Planu wpłynie na poprawę dostępności zewnętrznej MOF, a także podniesienie spójności wewnętrznej obszaru. Jednocześnie działania przewidziane w ramach Planu bezpośrednio wpisują się w cel operacyjny I.3 SRSMOF „**Sprawna komunikacja i system transportowy**”- jest to cel główny Planu działania w obszarze „Transport”.

Rysunek 3.1. Realizacja celów SRSMOF

Źródło: opracowanie własne

3.2 PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU I REZULTATU

Poniżej zamieszczono najważniejsze założenia przedmiotowego Planu działania: sformułowano działania/projekty przewidziane do realizacji i/lub oczekiwania wobec podmiotów zewnętrznych, wyodrębniono kluczowe projekty oraz wskaźniki, które pozwolą na monitorowanie realizacji Planu oraz Strategii. Z uwagi na bardzo szeroki zakres działań objętych celem operacyjnym I.3 Sprawna komunikacja i system transportowy, powyższe dane przedstawiono w podziale na 3 podobszary:

- Infrastruktura drogowa
- Transport zbiorowy
- Ruch rowerowy

Cel	I.3. Sprawna komunikacja i system transportowy
PODOBSZAR: INFRASTRUKTURA DROGOWA	
Uzasadnienie	Najważniejszym elementem systemu transportowego jest infrastruktura drogowa, która jest jednym z kluczowych czynników determinujących rozwój gospodarczy danego obszaru i ma zarazem istotny wpływ na jakość życia mieszkańców oraz na atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną. W świetle pogłębionej diagnozy oraz przeprowadzonych badań mieszkańców MOF wskazuje się, że konieczna jest dalsza rozbudowa dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz poprawa złego stanu technicznego dróg istniejących. Za najważniejsze przedsięwzięcie ankietowani oraz uczestnicy grup panelów badawczych uznali budowę obwodnicy Starogardu Gdańskiego w ciągu DK22.
Działania/projekty	– Budowa nowych dróg, przebudowa i modernizacja dróg istniejących, w tym modernizacja dróg wojewódzkich, – Modernizacja dróg łączących poszczególne miejscowości obszaru funkcjonalnego z miastem Starogard Gdański, w tym ul. Lubichowskiej, Drogi Owidzkiej, Drogi Nowowiejskiej – Budowa, przebudowa i modernizacja dróg łączących poszczególne miejscowości Starogardzkiego MOF – Przebudowa i modernizacja dróg położonych w Starogardzie Gdańskim, w tym ul. Kościuszki, Jana Pawła II, ciągu: Niepodległości-

	Pomorska-Pelplińska – Zwiększenie bezpieczeństwa sieci drogowej poprzez utworzenie „Strefy tempo 30” na drogach wewnątrz wsi i osiedli oraz montaż oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia wykorzystującego OZE
Projekty kluczowe	1. „Budowa obwodnicy miasta Starogard Gdański w ciągu DK22” Realizacja projektu stanowi podstawowe oczekiwanie lokalnej społeczności Starogardzkiego MOF wobec administracji centralnej. Jak pokazują pomiary ruchu odcinki DK22 przebiegające przez obszar charakteryzują bardzo wysokie natężenia ruchu, w tym ruchu tranzytowego. Rodzi to szereg niedogodności zarówno dla mieszkańców, jak i kierowców jadących tą trasą. Budowa obwodnicy i w rezultacie zmiana przebiegu drogi pozwoli też na rozwiązanie zdiagnozowanego problemu złego stanu DK22 na odcinkach w gminie wiejskiej Starogard Gdański. 2. „Budowa wschodniej obwodnicy Starogardu Gdańskiego w ciągu DW222 – odcinek pomiędzy ulicą Gdańską a Mickiewicza (DK22)” Projekt stanowi uzupełnienie zrealizowanych wcześniej odcinków pomiędzy ul. Mickiewicza a Pelplińską. Dzięki realizacji projektu kierowcy przejeżdżający przez Starogard Gdański w osi północ-południe nie będą musieli wjeżdżać na DK22, co zmniejszy natężenie ruchu na jej miejskim odcinku. Jednocześnie budowa pozwoli na poprawę dostępności terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w rejonie ulic Kochanki i Zielonej. 3. „Poprawa dostępu Starogardzkiego MOF do autostrady A1 – modernizacja DW222 i DW229” – drogi te na swoich odcinkach wiejskich stanowią dojazdy do autostrady A1, jednakże w tej chwili znajdują się częściowo w złym stanie technicznym. Dzięki realizacji przedsięwzięcia poprawi się jakość powiązań MOF z głównym ciągiem drogowym w osi północ-południe (A1), jak również poprawi się wewnętrzna spójność MOF. 4. „Modernizacja ul. Lubichowskiej w Starogardzie Gdańskim” – droga stanowi główny wyjazd z miasta w kierunku południowo-zachodnim; szacowane natężenie ruchu to 10 tys. pojazdów/dobę. W chwili obecnej ulica znajduje się w złym stanie technicznym, co zmniejsza dostępność komunikacyjną miasta oraz terenów rekreacyjnych w okolicy Jeziora Płaczewskiego. 5. „Modernizacja ciągu ulicznego Kościuszki-Droga Owidzka” – trasa stanowi wylot z miasta w kierunku wschodnim; w tej chwili znajduje się w złym stanie technicznym. Stanowi ona połączenie dla wsi Owidz, Kolincz, Klonówka. W pierwszej z tych miejscowości zlokalizowane są ważne w skali MOF obiekty: Grodzisko oraz technikum. Zła jakość infrastruktury obniża ich dostępność komunikacyjną. Zakłada się, że modernizacja odcinka ul. Kościuszki powiązana będzie z kompleksową rewitalizacją jej okolic.

	6. „Budowa drogi o nawierzchni asfaltowej Jabłowo – Jabłówko – Grabowiec – Smoląg – Bobowo” – budowa drogi poprawi dostępność miejscowości położonych w dwóch gminach wiejskich MOF. Dzięki realizacji inwestycji możliwe będzie przemieszczanie się pomiędzy gminami bez konieczności wjazdu na tranzytową DW222, a jednocześnie poprawi się dostępność DW229
Oczekiwania wobec administracji rządowej	– Budowa obwodnicy Starogardu Gdańskiego w ciągu DK22 oraz modernizacja drogi na jej wiejskich odcinkach
Oczekiwania wobec Samorządu Województwa Pomorskiego	– Modernizacja DW222 oraz DW229 na odcinkach wiejskich Starogardzkiego MOF
Wskaźniki produktu	– Liczba zrealizowanych projektów drogowych (szt.) – Długość wybudowanych dróg (km) – Długość zmodernizowanych dróg (km)
Wskaźniki rezultatu	– Liczba miejscowości MOF ze zmodernizowanym dojazdem do Starogardu Gdańskiego (szt.) – Skrócenie czasu dojazdu do autostrady A1 (min.) – Liczba samochodów przejeżdżający ciągiem Jagiełły-Sikorskiego w Starogardzie Gdańskim (szt.) – Zmniejszenie się hałasu wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w Starogardzkim MOF (DK22, DW222, DW229) (db)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku – Samorząd Województwa Pomorskiego
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Krajowy Fundusz Drogowy – Budżet Samorządu Województwa Pomorskiego – Budżety JST

Cel	I.3. Sprawna komunikacja i system transportowy
PODOBSZAR: TRANSPORT ZBIOROWY	
Uzasadnienie	Niezwykle istotnym elementem systemu transportu jest komunikacja publiczna. Sprawny, nowoczesny i zintegrowany transport zbiorowy ułatwia przemieszczanie się np. do pracy w innych miejscowościach. W konsekwencji zwiększa się mobilność mieszkańców, potencjalnie

	hamując odpływ mieszkańców do większych ośrodków miejskich. Komunikacja publiczna stanowi także przeciwwagę dla indywidualnego transportu samochodowego.
Działania/projekty	– Rozwój i integracja transportu publicznego w Starogardzkim MOF – Integracja taryfowa i funkcjonalna przewoźników samorządowych działających na obszarze MOF (MZK i PKS) – Zakup nowego taboru autobusowego do ruchu regionalnego (PKS) – Wymiana taboru autobusowego miejskiego (ok. 20 letnich autobusów marki Neoplan oraz MAN), z możliwością zakupu autobusów zasilanych innymi niż ropa/benzyna paliwami (gaz ziemny, napęd hybrydowy, energia elektryczna) wraz z modernizacją zaplecza technicznego – Poprawa dostępu do węzła kolejowego w Tczewie – Zwiększenie liczby bezpośrednich połączeń kolejowych Starogardu Gdańskiego i Trójmiasta
Projekty kluczowe	1. „Budowa i skomunikowanie węzła integracyjnego w Starogardzie Gdańskim”. Projekt obejmuje przebudowę dworca kolejowego oraz budowę multimodalnego węzła integracyjnego (zintegrowany węzeł przesiadkowy zbiorowego transportu publicznego) w Starogardzie Gdańskim. Celem przedsięwzięcia jest tworzenie warunków dla wysokiej mobilności mieszkańców, podniesienie sprawności transportu zbiorowego oraz zintegrowanie różnych środków transportu (samochód, rower, autobusy oraz kolej) oraz wzrost poziomu dostępności zewnętrznej i spójności transportowej w regionie. 2. „Rewitalizacja linii kolejowej nr 203 Tczew-Kostrzyn”. Dzięki realizacji projektu skróci się czas podróży koleją ze Starogardu do węzła w Tczewie, jak również w kierunku Chojnic. Jednocześnie zwiększy się bezpieczeństwo i komfort podróży dzięki wymianie urządzeń technicznych i infrastruktury obsługi pasażera. Zakłada się też, że w wyniku rewitalizacji zmodernizowany zostanie przystanek osobowy Szpęgawsk. Poprawa parametrów linii nr 203 (podniesienie prędkości szlakowej do 120 km/h) pozwoli na zwiększenie liczby połączeń kolejowych na odcinku Starogard Gdański-Tczew (Gdańsk), co poprawi dostępność transportową Starogardzkiego MOF.
Oczekiwania wobec administracji rządowej	– Rozpoczęcie modernizacji/rewitalizacji linii kolejowej nr 203
Oczekiwania wobec Samorządu Województwa Pomorskiego	– Zwiększenie liczby połączeń kolejowych Starogardu Gdańskiego z Tczewem i Trójmiastem w wyniku ogłaszanych przetargów na realizację przewozów regionalnych i poprawę efektywności eksploatacyjnej

Wskaźniki produktu	– Liczba wybudowanych węzłów integracyjnych (szt.) – Liczba miejsc parkingowych przy węzłach integracyjnych i przystankach kolejowych (szt.) – Liczba wdrożonych biletów elektronicznych komunikacji miejskiej i regionalnej (szt.) – Liczba zakupionych autobusów komunikacji miejskiej (szt.) – Liczba zakupionych autobusów komunikacji regionalnej (szt.) – Liczba zmodernizowanych/zrewitalizowanych linii kolejowych (szt.) – Liczba połączeń kolejowych do Tczewa oraz Trójmiasta (szt.)
Wskaźniki rezultatu	– Liczba przewozów pasażerów komunikacją miejską (szt.) – Skrócenie czasu dojazdu do Tczewa oraz Gdańska (min.) – Liczba zakupionych wspólnych biletów MZK-PKS (szt.)
Partnerzy	– PKP – MZK w Starogardzie Gdańskim – PKS w Starogardzie Gdańskim – JST wchodzące w skład MOF – Samorząd Województwa Pomorskiego – Przewozy Regionalne – Prywatni przewoźnicy autobusowi i kolejni
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014–2020 – Fundusz Kolejowy – Środki własne jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i stowarzyszeń – Środki własne przedsiębiorstw transportowych – Budżet Samorządu Województwa Pomorskiego

Cel	I.3. Sprawna komunikacja i system transportowy
PODOBSZAR: RUCH ROWEROWY	
Uzasadnienie	Istotnym elementem jest także rozbudowa systemu dróg dla rowerów, który może stanowić atrakcyjną alternatywę dla indywidualnego transportu samochodowego oraz transportu zbiorowego, w szczególności na niewielkie odległości. Rozbudowa systemu dróg dla rowerów pozwoli na lepsze powiązanie istniejących już dróg komunikacyjnych z systemem tras rekreacyjnych, a tym samym poprawi atrakcyjność turystyczną Starogardzkiego MOF.
Działania/projekty	– Powiązanie systemu dróg rowerowych z węzłem integracyjnym przy dworcu w Starogardzie Gdańskim – Rozbudowa systemu komunikacyjnych dróg rowerowych lub pasów rowerowych wzdłuż głównych szlaków transportowych w Starogardzkim MOF w celu uzyskania spójnego systemu dróg

	rowerowych w mieście Starogard Gdański – Rozbudowa systemu utwardzonych dróg rowerowych na obszarach wiejskich Starogardzkiego MOF – Stworzenie parkingów rowerowych w okolicach najważniejszych instytucji, szkół, przystanków autobusowych i kolejowych oraz innych przestrzeni publicznych – Rozbudowa systemu szlaków rekreacyjnych na terenie Starogardzkiego MOF
Oczekiwania wobec Samorządu Województwa Pomorskiego	– Uwzględnienie ruchu rowerowego przy planowanych modernizacjach DW222 i DW229
Wskaźniki produktu	– Długość utwardzonych dróg rowerowych (km) – Długość wyznaczonych pasów rowerowych w jezdniach (km) – Liczba zadaszonych parkingów rowerowych (szt.) – Liczba stojaków rowerowych (szt.)
Wskaźniki rezultatu	– Odsetek podróży przy pomocy roweru w Starogardzkim MOF (%)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Samorząd Województwa Pomorskiego – Organizacje pozarządowe – Komenda Powiatowa Policji w Starogardzie Gdańskim
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014–2020 – Inne fundusze pomocowe – Środki własne jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i stowarzyszeń

STAROGARDZKI
MIEJSKI OBSZAR
FUNKCJONALNY

POWIAT STAROGARDZKI

GMINA MIEJSKA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA BOBOWO

STRATEGIA ROZWOJU STAROGARDZKIEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

ZAŁĄCZNIK 1.3

PLAN DZIAŁANIA **DLA STRATEGICZNEGO OBSZARU ROZWOJOWEGO** **OCHRONA ŚRODOWISKA I INFRASTRUKTURA**

Opracowanie dokumentu:

Doradztwo dopasowane do potrzeb

www.eu-consult.pl

www.euro-pro.pl

Starogard Gdański, sierpień 2014

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
2	POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU	4
2.1	MOCNE STRONY	4
2.2	SŁABE STRONY	10
3	CZĘŚĆ PLANISTYCZNA	13
3.1	CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU	13
3.2	PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU I REZULTATU	14

1 WSTĘP

Niniejszy Plan działania stanowi integralną część Strategii Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (SRSMOF) i stanowi konkretyzację zamierzeń MOF w jednym z 6 obszarów strategicznych – Ochrona środowiska. Wszystkie działania w nim zapisane: cel nadrzędny, cel operacyjny oraz kierunki działań są spójne z powyższym dokumentem.

Plan działania ma określoną strukturę. W pierwszej części dokonano pogłębionej diagnozy analizowanego obszaru. Do jej przeprowadzenia wykorzystano dane użyte w charakterystyce MOF, zamieszczone w I tomie Strategii oraz w diagnostycznej części (mocne i słabe strony w obszarze ochrony środowiska i infrastruktury) analizy SWOT zamieszczonej w tomie II. Analizę wykonano biorąc pod uwagę także wyniki badań społecznych przeprowadzonych w ramach I etapu prac nad Strategią. Analiza mocnych i słabych stron pozwoliła na sformułowanie problemów, które miałyby zostać rozwiązane przy pomocy działań określonych w ramach wskazanych celów.

W drugiej części zamieszczono założenia planistyczne. Oprócz wspomnianych celów strategicznych oraz ich uzasadnień w części tej zawarte zostały deklarowane działania oraz opisy projektów uznawanych za kluczowe dla realizacji poszczególnych celów. W ramach poszczególnych celów wskazano wskaźniki produktu i rezultatu. Zidentyfikowano również potencjalnych partnerów działań oraz podjęto próbę identyfikacji źródeł finansowania projektów.

2 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU

Diagnozy obszaru strategicznego „Ochrona środowiska i infrastruktura” dokonano na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT, która pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych czynników stwarzających dobre warunki dla rozwoju Starogardzkiego MOF oraz czynników stanowiących główne bariery.

Tabela 2.1 Analiza SWOT dla obszaru strategicznego „Ochrona środowiska i infrastruktura”

Mocne strony	Słabe strony
– Położenie na atrakcyjnych przyrodniczo terenach; bliskość Borów Tucholskich, Doliny Wierzycy, jeziora Pojezierza Starogardzkiego, z których część posiada walory rekreacyjne – Dobra jakość gleb terenów starogardzkiego MOF umożliwiająca rozwój rolnictwa – Dobre warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii w oparciu o biomasę i warunki wiatrowe – Dobry dostęp do infrastruktury komunalnej na zurbanizowanych obszarach miasta	– Niskie wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji ze względu na braki infrastrukturalne – Niezadowalający stan czystości rzek ze względu na nieuregulowany system wodno-kanalizacyjny – Braki w zakresie kanalizacji deszczowej i infrastruktury retencyjnej – Niska efektywność energetyczna części budynków użyteczności publicznej – Niewystarczająca infrastruktura techniczna i teletechniczna na obszarach wiejskich i terenach miejskich przeznaczonych na rozwój, – Znaczne wyeksploatowanie elementów istniejącej infrastruktury technicznej, przede wszystkim energetycznej, ciepłowniczej, kanalizacyjnej

2.1 MOCNE STRONY

Położenie na atrakcyjnych przyrodniczo terenach; bliskość Borów Tucholskich, Doliny Wierzycy, jeziora Pojezierza Starogardzkiego, z których część posiada walory rekreacyjne

Obszar starogardzkiego MOF położony jest we wschodniej części powiatu, na pograniczu Borów Tucholskich. Mimo iż zasadniczo ma on charakter rolniczy (tereny rolne zajmują blisko 63% obszaru), to występujące tu lasy, rzeki, jeziora i mniejsze oczka wodne tworzą wyjątkowo malownicze krajobrazy charakterystyczne dla terenów polodowcowych. Łącznie

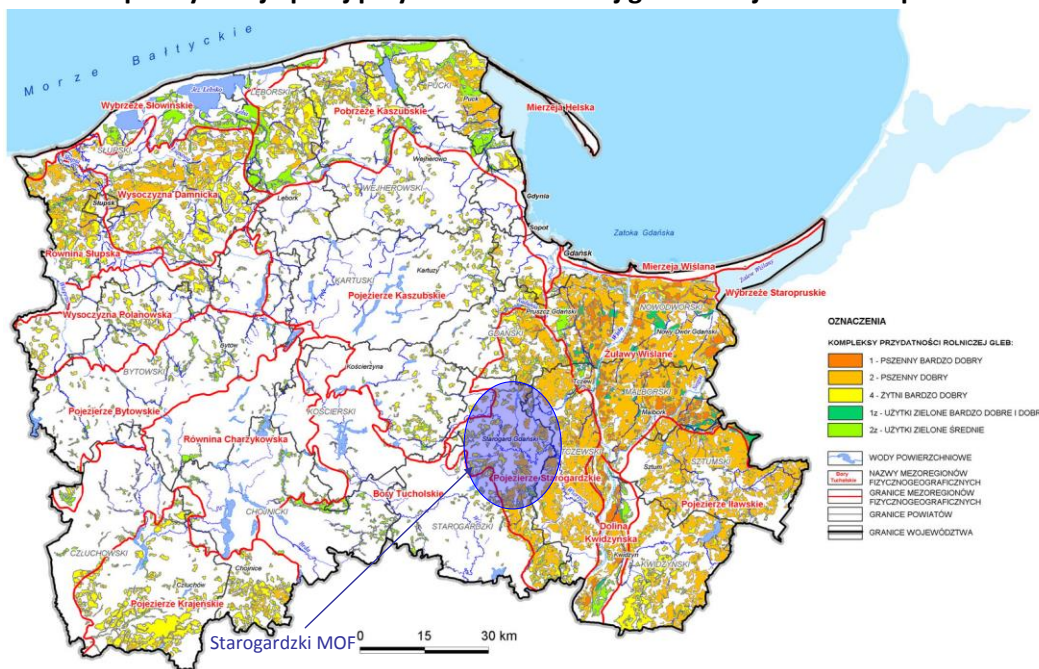

tereny leśne zajmują blisko 24% powierzchni MOF. Cennym elementem krajobrazowo-morfologicznym jest dolina rzeki Wierzy, która wykształciła tu wszystkie typowe elementy morfologiczne dla rzek pojezierza. Liczne jeziora Pojezierza Starogardzkiego, z których największe to Godziszewskie (169,4 ha), Sumińskie (95,4 ha), Płaczewo (44,0 ha), Zduńskie (60,4 ha), Szpęgawskie (30,9 ha), Grabowskie (5, 67 ha) oraz Rusek stwarzają dobre warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji. Wyjątkowe walory krajobrazowe, różnorodność biologiczna oraz bogactwo flory i fauny świadczą o znaczącym potencjale środowiskowym i atrakcyjności turystycznej analizowanego terenu, i były czynnikami decydującymi o lokalizacji w starogardzkim MOF dwóch obszarów objętych ochroną Natura 2000 – są to Dolina Wierzy (PLH220094) oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Grądy nad Jeziorami Zduńskim i Szpęgawskim (PLH220067). Ponadto na terenie MOF znajdują się dwa obszary chronionego krajobrazu: Doliny Wierzy oraz Borów Tucholskich, a także nieliczne pomniki przyrody.

Dobra jakość gleb terenów Starogardzkiego MOF umożliwiającą rozwój rolnictwa

Teren Starogardzkiego MOF pokrywają utwory czwartorzędowe: piaski gliniaste i gliny, a dominującym typem gleb są gleby brunatne właściwe i wyługowane. Obszary przypadające na kompleksy leśne pokrywają zaś głównie gleby bielcowe (Rys. 2.1).

Rysunek 2.1. Kompleksy o najlepszej przydatności rolniczej gleb w województwie pomorskim

Źródło: System Informacji o Terenie Województwa Pomorskiego

Ze względu na dobrą jakość gleb, obszar Starogardzkiego MOF zasadniczo ma charakter rolniczy i przeważająca jego część to tereny uprawne (63% obszaru). Największa część terenów rolnych przypada na gminę Starogard Gdański (tabela poniżej).

Tabela 2.2 Wielkość terenów rolnych w obszarze MOF Starogard Gdański

Jednostka terytorialna	powierzchnia użytków rolnych		grunty orne	sady	łąki	pastwiska
	ha	%	ha	ha	ha	ha
Miasto Starogard Gdański	1283	51	1153	25	68	37
Gmina Bobowo	4066	79	3135	25	716	190
Gmina Starogard Gdański	11720	60	9916	110	1075	619

Źródło: GUS

Do najlepszych gleb na terenie gminy Starogard Gdański zalicza się kompleksy gleb pszennych, które stanowią około 25% gruntów ornych i nadają się pod uprawę roślin o wysokich wymaganiach glebowych (pszenica, buraki cukrowe i rzepak). Największe kompleksy tych gleb znajdują się we wsiach: Ciecholewy, Janowo, Jabłowo, Klonówka, Rywałd, Sucumin, Sumin i Szpęgawsk. Nieco gorsze od wyżej wymienionych są gleby kompleksów pszennożytnych. Największe powierzchnie tych gleb występują we wsiach: Dąbrówka, Rokocin, Sucumin. Największą część gruntów ornych stanowią gleby kompleksu żytniego. Najmniejszą część (tylko 9%) gruntów ornych na terenie gminy Starogard Gdański stanowią słabsze gleby żytnio łubinowe.

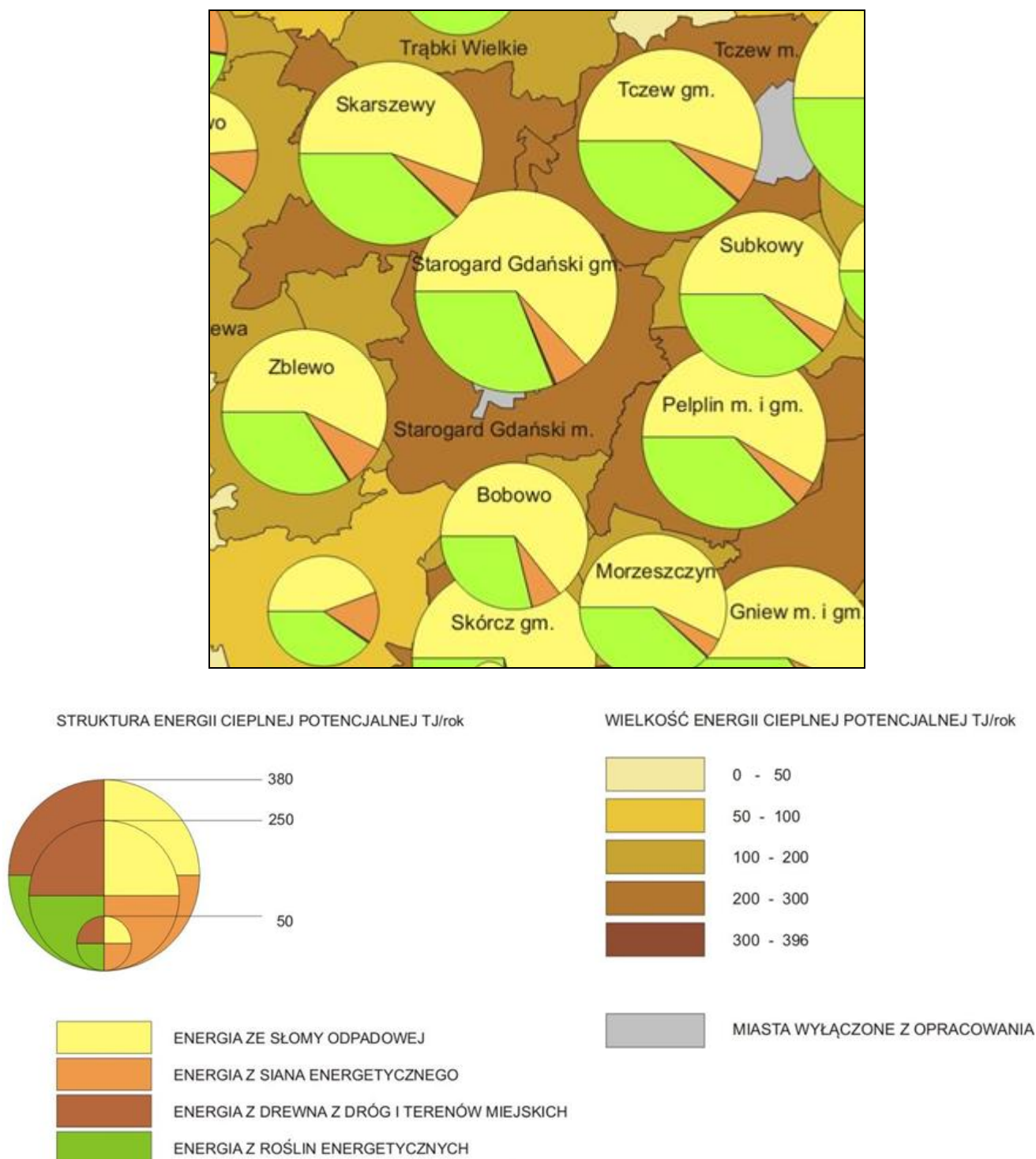
Zasadniczo występujące w obszarze MOF gleby wysokich kompleksów przydatności rolniczej, III i IV klasy bonitacyjnej sprawiają, że dominują tu tereny o wysokim i bardzo wysokim potencjale agroekologicznym.

Dobre warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii w oparciu o biomasę i warunki wiatrowe

Mocną stroną Starogardzkiego MOF m.in. ze względu na rolniczy charakter obszaru jest potencjał dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, w tym głównie dla pozyskiwania energii z zasobów biomasy (rysunek poniżej).

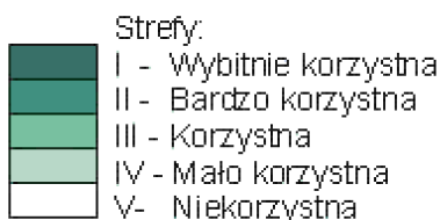
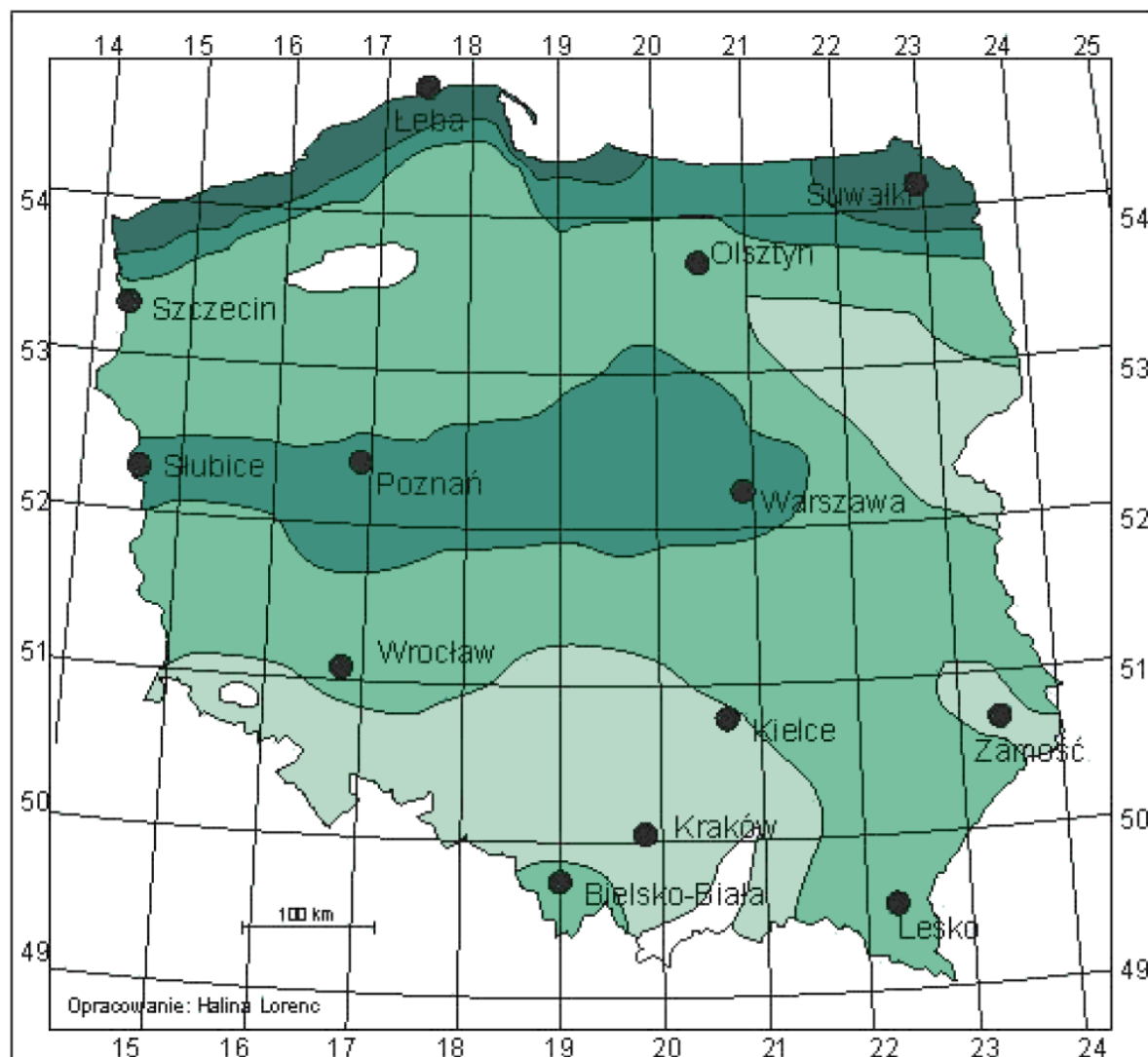
Rysunek 2.2. Wielkość i struktura energii cieplnej potencjalnej możliwej do pozyskania z biomasy

Źródło: Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego, 2009

Ponadto w obszarze Starogardzkiego MOF występują korzystne warunki dla lokalizacji elektrowni wiatrowych (rysunek poniżej).

Rysunek 2.3. Strefy energetyczne wiatru w Polsce

**Ośrodek
Meteorologii**

Aktualizacja mapy na podstawie okresu obserwacyjnego 1971-2000

Źródło: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Na analizowanym terenie przeważają wiatry w kierunku północno-wschodnim wiejące ze średnią prędkością od 6 do 12 km/h. W studium możliwości rozwoju energetyki wiatrowej w województwie pomorskim (Biuro Planowania Przestrzennego w Słupsku, 2003) przewidziano tereny pod lokalizację elektrowni wiatrowej (6 szt. wiatraków) o mocy 6 MW w gminie Starogard Gdański w miejscowości Owidz.

Na terenie MOF możliwe jest również wykorzystywanie energii słonecznej, jednak ze względu na uwarunkowania klimatyczno-pogodowe, głównie w skali indywidualnej, do zaspokajania potrzeb gospodarstw domowych i obiektów użyteczności publicznej w zakresie przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Dobry dostęp do infrastruktury komunalnej na zurbanizowanych obszarach miasta

Na obszarze Starogardzkiego MOF występuje znaczne zróżnicowanie w zakresie wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną. Tereny należące do miasta oraz gminy wiejskiej Starogard Gdański są w dużej mierze wyposażone w wodociągi, kanalizację, centralne ogrzewanie oraz gaz sieciowy. W gminie Bobowo natomiast rozwinięta jest sieć wodociągowa, trwają prace związane z budową kanalizacji sanitarnej. Niewątpliwie mocną stroną i ważnym czynnikiem dla dalszego rozwoju jest dobry dostęp do infrastruktury komunalnej w obrębie miasta. System kanalizacyjny obejmuje ponad 93% ludności i odprowadza nieczystości do miejskiej biologiczno-chemicznej oczyszczalni ścieków. Sieć wodociągowa na terenie Starogardu Gdańskiego obejmuje z kolei ponad 95,7 % ludności. Miasto posiada też sieć ciepłowniczą, która w dalszym ciągu będzie rozwijana, a przyłączenie kolejnych odbiorców pozwoli na skuteczne ograniczenie niskiej emisji. W przeciwieństwie do terenów pozostałych gmin obszar miasta posiada też dobry dostęp do szerokopasmowego Internetu, co również stwarza dobre warunki dla dalszego rozwoju i inwestycji.

2.2 SŁABE STRONY

Niskie wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji ze względu na braki infrastrukturalne

Mimo iż obszar Starogardzkiego MOF posiada duży potencjał kulturowy (liczne zabytki) i naturalny (malownicze krajobrazy, cenne i unikalne zasoby przyrodnicze objęte różnymi formami ochrony), stwarzający dobre podstawy dla rozwoju turystyki, ich walory są wykorzystywane w niewielkim stopniu. Dodatkowo braki infrastrukturalne w zakresie zaplecza i bazy turystycznej, szlaków czy oznaczeń powodują, że rozwój turystyki może prowadzić do niekontrolowanej presji antropogenicznej na środowisko i postępującego niszczenia istniejących zasobów.

Niezadawalający stan czystości rzek ze względu na nieuregulowany system wodno-kanalizacyjny

Główny system hydrograficzny na analizowanym obszarze tworzy zlewnia rzeki Wierzycy. Największe dopływy to Kochanka, Piesienica i Węgiermuca. Stan czystości rzek w obszarze MOF jest niezadawalający, a wody sklasyfikowane są w IV klasie czystości. Jest to spowodowane głównie zawartością bakterii typu fekalnego i związków fosforu, pochodzących przede wszystkim ze ścieków komunalnych poszczególnych gmin, które za pośrednictwem dopływów trafiają do Wierzycy. Na terenach wiejskich istotny problem stanowią nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, co powoduje że zanieczyszczenia przedostają się do środowiska i wód powierzchniowych. Udrożnienia wymaga ponadto sieć rowów melioracyjnych. Istnieje wyraźna potrzeba rozbudowy i uregulowania systemu kanalizacyjnego oraz wymiany zbiorników bezodpływowych na oczyszczalnie przydomowe.

Braki w zakresie kanalizacji deszczowej i infrastruktury retencyjnej

Braki na terenie Starogardzkiego MOF w zakresie kanalizacji deszczowej oraz infrastruktury retencyjnej powodują nieuregulowany i niekontrolowany spływ wód deszczowych oraz roztopowych i stanowią zagrożenie dla części niżej położonych terenów. Dotyczy to obszarów zamieszkałych w sumie przez około 4000 osób. Jednocześnie podtopienia

i zalewania prowadzą do nieuregulowanego spływu wód zanieczyszczonych nawozami i innymi związkami bezpośrednio do wód powierzchniowych.

Niska efektywność energetyczna części budynków użyteczności publicznej

Energetyka jest jedną z kluczowych gałęzi gospodarki o istotnym wpływie na środowisko naturalne. Znaczny potencjał możliwych do uzyskania oszczędności w zakresie efektywności energetycznej tkwi w budownictwie, gdyż przeważająca część budynków w Polsce jest bardzo energochłonna, co sprawia, że zużycie energii na potrzeby ogrzewania jest bardzo wysokie. Dotyczy to również systemów przesyłowych oraz źródeł, które w większości wymagają modernizacji. W obszarze Starogardzkiego MOF podjęto szereg działań termomodernizacyjnych w odniesieniu do budynków użyteczności publicznej (szkół, przedszkoli i innych), jednak wiele obiektów wciąż wymaga modernizacji.

Niewystarczająca infrastruktura techniczna i teletechniczna na obszarach wiejskich i terenach miejskich przeznaczonych na rozwój

Na terenie Starogardzkiego MOF występuje duże zróżnicowanie w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Najlepiej rozwinięte sieci: wodno-kanalizacyjną, gazową, ciepłowniczą, energetyczną i teletechniczną na terenach zabudowanych posiada miasto Starogard Gdański. Niemniej jednak infrastruktura ta nie występuje na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie zarówno na funkcje mieszkaniowe, jak i przemysłowe, przez co procesy inwestycyjne podlegają znacznemu wydłużeniu.

Gmina wiejska Starogard Gdański oraz Gmina Bobowo wymagają w tym zakresie znacznego doinwestowania. Problem związany jest przede wszystkim z niewystarczająco rozwiniętym systemem kanalizacyjnym, jak również brakiem zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło i gaz. Aktualnie mieszkańcy terenów nie włączonych do zbiorczego systemu odprowadzania ścieków korzystają głównie ze zbiorników bezodpływowych, które często bywają nieszczelne, przez co nieczystości przedostają się do środowiska i wód gruntowych stwarzając zagrożenie dla zdrowia mieszkańców.

Rozwój sieci centralnego ogrzewania oraz sieci gazowej umożliwiłby wyeliminowanie indywidualnych kotłowni na paliwa stałe, które aktualnie negatywnie oddziałują na stan środowiska poprzez zwiększenie emisji CO₂ do atmosfery w szczególności w okresach grzewczych. Na terenach zlokalizowanych na obrzeżach gmin niezbędna jest rozbudowa sieci energetycznej m.in. poprzez budowę nowych punktów zasilania. Obecna sieć energetyczna jest silnie obciążona co wpływa na jej wysoką awaryjność.

Oprócz infrastruktury technicznej, na terenach wiejskich nie funkcjonuje wystarczająco rozwinięta sieć teletechniczna gwarantująca mieszkańcom dostęp do szerokopasmowego internetu. Brak możliwości upowszechnienia sieci szerokopasmowej uniemożliwia nie tylko dostęp do większej ilości informacji i wiedzy, ale wpływa na obniżenie jakości życia mieszkańców (np. brak możliwości usprawnienia działań administracji czy wprowadzenia zdalnej diagnostyki medycznej), jak również ogranicza rozwój istniejących i nowych przedsiębiorstw mogących wprowadzić do oferty innowacyjne usługi. Dodatkowo na terenie MOF widoczny jest deficyt w zakresie rozwoju nowoczesnych technologii i branż ICT, zatem braki w wyposażeniu w infrastrukturę teletechniczną terenów przeznaczonych na inwestycję stanowią barierę dla rozwoju i inwestycji w zakresie branż związanych z informatyką i telekomunikacją.

Znaczne wyeksploatowanie elementów istniejącej infrastruktury technicznej, przede wszystkim energetycznej, ciepłowniczej, kanalizacyjnej

Biorąc pod uwagę nie zasięg lecz stan techniczny infrastruktury wyraźnie widać, że na terenach MOF, które wyposażone zostały już w poszczególne sieci konieczna jest ich modernizacja i przebudowa. Dotyczy to m.in. kanalizacji na terenie miasta (oddzielenia wód opadowych i ścieków komunalnych), sieci ciepłowniczej (ograniczenia strat ciepła w przesyłach, zmniejszenia produkcji ciepła w źródle, a co za tym idzie zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do atmosfery) i sieci gazowej, jak również modernizacji sieci energetycznej, która ma ograniczone możliwości przesyłowe, co skutkuje częstymi awariami. W szczególności, działań modernizacyjnych wymaga GPZ „Starogard Gdański”.

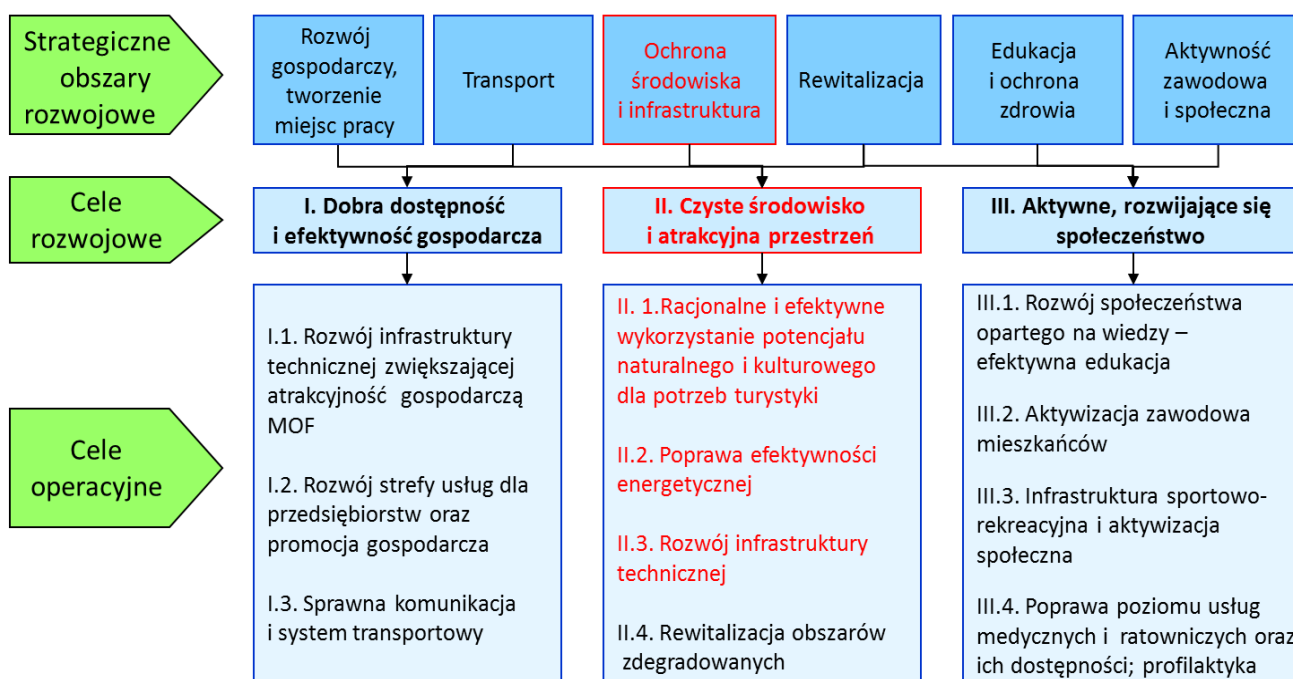

3 CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

3.1 CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU

Strategiczny obszar rozwojowy „Ochrona środowiska i infrastruktura” przyczyni się do realizacji II Celu rozwojowego SRSMOF „**Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń**”. Realizacja Planu wpłynie przede wszystkim na poprawę stanu środowiska, a zarazem na bardziej efektywne i zrównoważone wykorzystanie istniejącego potencjału. Jednocześnie działania przewidziane w ramach Planu bezpośrednio wpisują się w cele operacyjne **II.1 „Racjonalne i efektywne wykorzystanie potencjału naturalnego i kulturowego na potrzeby turystyki”, II.2 „Poprawa efektywności energetycznej” oraz II.3 „Rozwój infrastruktury technicznej”** - realizacja działań i projektów z obszaru „Ochrona środowiska i infrastruktura” pozwoli na osiągnięcie tych celów operacyjnych SRSMOF.

Rysunek 3.1. Realizacja celów SRSMOF

Źródło: opracowanie własne

3.2 PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU

I REZULTATU

Poniżej zamieszczono najważniejsze założenia przedmiotowego Planu działania: sformułowano działania/projekty przewidziane do realizacji i/lub oczekiwania wobec podmiotów zewnętrznych, wyodrębniono kluczowe projekty oraz wskaźniki, które pozwolą na monitorowanie realizacji Planu oraz Strategii.

Cel	II.1. Racjonalne i efektywne wykorzystanie potencjału naturalnego i kulturowego, rozwój turystyki
Uzasadnienie	Obszar Starogardzkiego MOF posiada znaczny potencjał przyrodniczy i kulturowy, który jednak w dużym stopniu pozostaje niewykorzystany np. w zakresie rozwoju turystyki. Na terenie MOF zlokalizowanych jest wiele miejsc o znaczeniu kulturowym oraz cennych przyrodniczo, jednak nie są one odpowiednio wyeksponowane, brakuje właściwego zaplecza, bazy turystycznej i informacji, które przyciągnęłyby większą liczbę chętnych. Racjonalne wykorzystanie terenów, w tym np. terenów chronionych Natura 2000 rzeki Wierzycy, jezior i lasów Pojezierza Starogardzkiego pozwoli z jednej strony na rozwój turystyki, a z drugiej, na odpowiednie ukierunkowanie ruchu turystycznego, tak aby zminimalizować jego wpływ na środowisko. Będzie to również bodźcem dla pobudzenia lokalnej społeczności do rozwoju małej przedsiębiorczości.
Działania/projekty	– Stworzenie nowych szlaków i tras turystycznych (lądowych i wodnych) – Uzbrojenie szlaku kajakowego rzeki Wierzycy i jej dopływów – podniesienie atrakcyjności szlaku dla kajakarzy w ramach projektu „Kajakiem przez Pomorze” – Rozwój infrastruktury turystyki krajoznawczej oraz agroturystyki – Tworzenie ścieżek edukacyjnych – Oznakowanie zabytków oraz rozbudowa systemu informacji nt. obiektów o potencjale kulturalnym i kulturowym – Rozbudowa Grodziska Średniowiecznego w Owidzu – Zagospodarowanie terenu nad jeziorem w Jabłowie – Promocja walorów naturalnych i kulturowych MOF
Projekty kluczowe	1. „Zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych korytarza ekologicznego doliny Wierzycy przez ochronę bioróżnorodności oraz ukierunkowanie wykorzystania tego obszaru” Przedsięwzięcie ma na celu utrzymanie istniejących form ochrony przyrody, poprawę ciągłości przestrzennej systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych z jednoczesnym ograniczeniem antropopresji i zapewnieniem stabilności procesów przyrodniczych.

	Przedsięwzięcie obejmuje kilka oddzielnych projektów: 1. Szlakiem Natura 2000 i Chronionego Krajobrazu Doliny Wierzycy – ochrona przyrody poprzez identyfikację i prezentację najciekawszych obiektów przyrodniczych trasą biegnącą po byłym torowisku na odcinku od Kręga do Starogardu Gdańskiego 2. Udostępnienie cennych walorów przyrodniczych doliny rzeki Wierzycy w Starogardzie Gdańskim obejmujące urządzenie szlaku edukacji przyrodniczej z takimi elementami jak: platformy widokowe, oznakowanie miejsc wartościowych przyrodniczo (w tym w obszarze Natura 2000) oraz utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody 3. Odnowa przyrodnicza parku miejskiego w zakolu rzeki Wierzycy oraz bezpośredniego sąsiedztwa jeziora Kochanka wraz z renaturalizacją obszarów wodnych 4. Działania informacyjno-edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie podjętych projektów z zaakcentowaniem problematyki związanej z ochroną bioróżnorodności i przywrócenie wartości przyrodniczych oraz krajobrazowych doliny rzeki Wierzycy Przedsięwzięcie w sposób kompleksowy rozwiązuje kwestie zarówno zwiększenia wykorzystania potencjału środowiskowego, jak i odpowiedniego ukierunkowania ruchu turystycznego tak by chronić wartości przyrodnicze i krajobrazowe przed nadmierną antropopresją.
Wskaźniki produktu	– Długość utworzonych szlaków (lądowych i wodnych) (km) – Długość ścieżek przyrodniczych i dydaktycznoekologicznych (km) – Liczba inicjatyw/projektów edukacyjnoekologicznych (szt.) – Liczba nowych punktów obsługi/infrastruktury turystycznej (szt.) – Liczba utworzonych form ochrony przyrody (szt.)
Wskaźniki rezultatu	– Liczba turystów odwiedzających obszar Starogardzkiego MOF (os.) – Liczba uczestników projektów edukacyjno-przyrodniczych (os.)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Instytucje edukacyjne – Organizacje pozarządowe – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Środki jednostek administracji rządowej (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Środowiska) – Środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Środki organizacji pozarządowych i podmiotów prywatnych

Cel	II.2. Poprawa efektywności energetycznej
Uzasadnienie	Energetyka jest jednym z najistotniejszych elementów wpływających na stan środowiska naturalnego. Znaczny potencjał oszczędności możliwych do uzyskania w zakresie zużycia energii cieplnej wykorzystywanej na potrzeby grzewcze tkwi w budownictwie, w tym m.in. w termomodernizacji oraz modernizacji źródeł ciepła i systemów przesyłowych. W obszarze Starogardzkiego MOF podjęto już wiele działań termomodernizacyjnych w odniesieniu do budynków użyteczności publicznej (szkół, przedszkoli), niemniej wiele obiektów wciąż jeszcze ich wymaga. Duże możliwości w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej tkwią również w inwestycjach pozwalających na pozyskanie energii z OZE. Obszar Starogardzkiego MOF ze względu na usytuowanie oraz rolniczy charakter posiada dobre perspektywy dla rozwoju energetyki w oparciu o biomasę czy energię wiatru. Zmniejszenie zapotrzebowania na energię pierwotną i finalną oraz dywersyfikacja źródeł energii w kierunku energii ze źródeł odnawialnych przełoży się bezpośrednio na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, a jednocześnie przyczyni się do aktywizacji lokalnej gospodarki i zmniejszenia bezrobocia.
Działania/projekty	– Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej obiektów publicznych i mieszkalnych – Wyznaczenie stref dla rozwoju energetyki opartej na OZE (poprzez stworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) – Budowa infrastruktury opartej na źródłach odnawialnych OZE (budowa farm wiatrowych, biogazowni, instalacji fotowoltaicznych) – Budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych w celu przyłączenia nowych jednostek wytwórczych energii z OZE – Budowa lokalnych, małych źródeł energii produkujących zarówno energię elektryczną, jak i ciepło na potrzeby lokalne, niewymagające przesyłania jej na duże odległości – Poprawa sprawności wytwarzania ciepła poprzez zmianę źródeł ciepła na jednostki wysokosprawnej kogeneracji
Projekty kluczowe	1. „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej wraz z modernizacją i usprawnieniem źródeł ciepła i energii”. Przedsięwzięcie ma na celu poprawę efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej poprzez termomodernizację, wymianę źródeł ciepła oraz dywersyfikację produkcji energii. W ramach planowanych działań w wyznaczonych obiektach użyteczności publicznej na terenie MOF przewiduje się przeprowadzenie termomodernizacji, a także wyposażenie ich w systemy fotowoltaiczne, co przyczyni się do zmniejszenia energochłonności budynków, a co za tym idzie zmniejszenia emisji do atmosfery CO₂ i innych zanieczyszczeń, a w efekcie do poprawy jakości powietrza i środowiska naturalnego.

Wskaźniki produktu	– Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła ograniczających emisję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych (szt.) – Liczba obiektów poddanych termomodernizacji (szt.) – Liczba obiektów wyposażonych w systemy fotowoltaiczne (szt.) – Liczba wybudowanych obiektów wytwarzania energii z OZE (szt.)
Wskaźniki rezultatu	– Oszczędność energii (MW/rok) – Zmniejszenie emisji CO₂ (t/rok) – Zwiększenie produkcji energii z OZE (MWh/rok)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Gminne przedsiębiorstwa komunalne – Organizacje pozarządowe – Podmioty prywatne
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Inne programy pomocowe, – Środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Środki podmiotów prywatnych

Cel	II.3. Rozwój infrastruktury technicznej
Uzasadnienie	Infrastruktura techniczna, w tym: systemy ciepłownicze, wodno-ściekowe, oczyszczalnie ścieków, kanalizacja deszczowa, sieci elektroenergetyczne czy teleinformatyczne mają bezpośredni wpływ na stan środowiska naturalnego, jakość życia mieszkańców i rozwój gospodarczy obszaru. Rozbudowa sieci ciepłowniczej przełoży się na zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Rozwój sieci kanalizacyjnej, budowa i modernizacja oczyszczalni oraz zwiększenie liczby oczyszczalni przydomowych na terenie Starogardzkiego MOF pozwoli na ograniczenie niekontrolowanego przedostawania się do gruntu ścieków, co w efekcie wpłynie na poprawę stanu czystości wód gruntowych i powierzchniowych. Drugim istotnym elementem w zakresie gospodarki wodnej i ochrony środowiska jest zabezpieczenie obszaru przed zalaniem i uregulowanie systemu odprowadzania wód opadowych i roztopowych wraz z możliwością retencjonowania. W obszarze Starogardzkiego MOF tereny zagrożone zalaniem zamieszkuje blisko 4000 osób. Powyższe elementy wpłyną zatem bezpośrednio nie tylko na poprawę stanu środowiska naturalnego, ale także na podniesienie jakości życia mieszkańców MOF Starogardu Gdańskiego.
Działania/projekty	– Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, kanalizacji deszczowej, sieci ciepłowniczej i energetycznej – Rozbudowa sieci wodociągowej wraz z odwiertem nowego ujęcia wody w gminie Bobowo

	– Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych wraz z retencjonowaniem wody – budowa zbiorników retencyjnych – Poprawa dostępu do Internetu budowa/rozbudowa sieci teleinformatycznej – Budowa nowych i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków – Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
Projekty kluczowe	1. „Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych wraz z retencjonowaniem wody na terenie MOF Starogard Gdański” Przedsięwzięcie ma na celu uregulowanie gospodarki wodnej w obszarze miasta i gminy Starogard Gdański oraz gminy Bobowo – w tym spływu wód opadowych i roztopowych, zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz ochronę środowiska. Inwestycja dotyczy bezpośrednio terenów znajdujących się w północno-zachodniej części miasta i gminy Starogard Gdański zalewanych przez wody opadowe oraz terenów gminy Bobowo, które ze względu na ukształtowanie powierzchni oraz liczne ciekі są zagrożone podtopieniami wodami deszczowymi i roztopowymi. Wpływ na zmianę systemu odpływu wód oraz realne ryzyko podtopień czy powodzi ma również postępujący stopień zurbanizowania tych obszarów. Budowa zbiorników retencyjnych oraz właściwe ukierunkowanie spływu wód z jednej strony będzie służyło zabezpieczeniu terenów mieszkalnych przed zalaniem (w sumie około 4000 mieszkańców), a z drugiej ochronie środowiska, gdyż wody odprowadzane do rzeki Węgiernicy i Wierzycy będą wcześniej podczyszczane. Ponadto zmniejszy się ryzyko przenikania wód deszczowych lub roztopowych do sieci lub ścieków z sieci do środowiska. 2. „Redukcja niskiej emisji w Starogardzie Gdańskim poprzez rozbudowę sieci ciepłowniczej” Przedmiotem przedsięwzięcia jest rozbudowa sieci ciepłowniczej w rejonie starego miasta oraz w zachodniej części miasta Starogard Gdański. Projekt obejmuje modernizację istniejącego źródła ciepła w celu dostosowania go do wymogów wynikających z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych – EID, modernizację wybranych odcinków sieci poprzez zmianę technologii budowy sieci kanałowych na bezkanałowe preizolowane oraz rozbudowę istniejących węzłów o moduł ciepłej wody. Działania pozwolą na redukcję strat ciepła na przesyle, zmniejszenie produkcji ciepła w źródle, a co za tym idzie zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery, zwiększenie trwałości eksploatacyjnej sieci ciepłowniczej, zmniejszenie liczby awarii i obniżenie kosztów eksploatacyjnych sieci ciepłowniczych. W efekcie pojedyncze źródła ciepła zostaną zastąpione ciepłem z sieci ciepłowniczej (zlokalizowanej na terenie miasta), co pozwoli na ograniczenie niskiej emisji, poprawę jakości powietrza oraz efektywności energetycznej.

Wskaźniki produktu	– Liczba obiektów technicznych służących zagospodarowaniu wód powierzchniowych (szt.) – Długość sieci kanalizacji deszczowej (km) – Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.) – Liczba zainstalowanych oczyszczalni przydomowych (szt.) – Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km) – Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km) – Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej (km) – Długość przebudowanej sieci ciepłowniczej (km) – Długość wybudowanej sieci światłowodowej (km)
Wskaźniki rezultatu	– Wielkość obszaru oddziaływania obiektów technicznych (zbiornika retencyjnego) (ha), – Liczba mieszkańców objętych oddziaływaniem wybudowanych obiektów technicznych (zbiornik retencyjny, oczyszczalnie ścieków) (osoby) – Ilość ścieków kierowanych do oczyszczalni (m3/rok) – Ilość ścieków przetwarzanych w oczyszczalniach przydomowych (m3/rok) – Liczba osób podłączonych do kanalizacji (os.) – Liczba osób podłączonych do sieci wodociągowej (os.) – Redukcja emisji CO₂, (t/rok) – Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu (osoby)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Gminne przedsiębiorstwa komunalne – Przedsiębiorstwa
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Inne programy pomocowe – Środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Środki przedsiębiorstw i podmiotów prywatnych.

STAROGARDZKI
MIEJSKI OBSZAR
FUNKCJONALNY

POWIAT STAROGARDZKI

GMINA MIEJSKA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA BOBOWO

STRATEGIA ROZWOJU STAROGARDZKIEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

ZAŁĄCZNIK 1.4

PLAN DZIAŁANIA DLA STRATEGICZNEGO OBSZARU ROZWOJOWEGO REWITALIZACJA

Opracowanie dokumentu:

Doradztwo dopasowane do potrzeb

www.eu-consult.pl

www.euro-pro.pl

Starogard Gdański, sierpień 2014

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
2	POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU	4
2.1	MOCNE STRONY	4
2.2	SŁABE STRONY	6
3	CZĘŚĆ PLANISTYCZNA	8
3.1	CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU	8
3.2	PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU I REZULTATU	9

1 WSTĘP

Niniejszy Plan działania stanowi integralną część Strategii Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (SRSMOF) i konkretyzację zamierzeń MOF w jednym z 6 obszarów strategicznych: Rewitalizacji. Wszystkie działania w nim zapisane: cel nadrzędny, cel operacyjny oraz kierunki działań są spójne z powyższym dokumentem.

Plan działania ma określoną strukturę. W pierwszej części dokonano pogłębionej diagnozy analizowanego obszaru. Do jej przeprowadzenia wykorzystano dane użyte w charakterystyce MOF zamieszczone w I tomie Strategii oraz w diagnostycznej części (mocne i słabe strony w obszarze rewitalizacji) analizy SWOT zamieszczonej w tomie II. Analizę wykonano biorąc pod uwagę także wyniki badań społecznych przeprowadzonych w ramach I etapu prac nad Strategią. Analiza mocnych i słabych stron pozwoliła na sformułowanie problemów, które miałyby zostać rozwiązane przy pomocy działań określonych w ramach wskazanych celów.

W drugiej części zostały zamieszczone założenia planistyczne. Oprócz wspomnianych celów strategicznych oraz ich uzasadnień w części tej zawarte zostały deklarowane działania oraz opisy projektów uznawanych za kluczowe dla realizacji poszczególnych celów. W ramach poszczególnych celów wskazano wskaźniki produktu i rezultatu. Zidentyfikowano także potencjalnych partnerów działań oraz podjęto próbę identyfikacji źródeł finansowania projektów.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU

Diagnozy obszaru strategicznego „Rewitalizacja” dokonano na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT, która pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych czynników stwarzających dobre warunki dla rozwoju Starogardzkiego MOF oraz czynników stanowiących główne bariery.

Tabela 2.1 Analiza SWOT obszaru strategicznego „Rewitalizacja”

Mocne strony	Słabe strony
– Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne	– Występowanie zdegradowanej tkanki miejskiej i licznych problemów społecznych na obszarze Śródmieścia Starogardu Gdańskiego

2.1 MOCNE STRONY

Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne

Obszar Starogardzkiego MOF posiada bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne. Na terenach gmin wiejskich zlokalizowane są liczne obiekty sakralne pochodzące z okresu XIV – XIX wieku (np. Kościół św. Wojciecha zbudowany w XIV w. w Bobowie), zespoły pałacowo-parkowe (w Nowej Wsi Rzecznej, Owidzu i Sucuminie) i grodziska, jak Grodzisko w Owidzu i Grabowie z XI w. W Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków ujętych jest 128 obiektów zlokalizowanych na terenie Gminy Bobowo oraz 94 zlokalizowane na obszarze Gminy Starogard Gdański.

Najatrakcyjniejszym pod względem zachowanej tkanki zabytkowej jest Starogard Gdański, a w szczególności Stare Miasto z jego układem urbanistycznym. Starogard Gdański jest jednym z najstarszych miast Pomorza i stanowi ciekawą mozaikę przenikających się kultur: polskiej, niemieckiej i żydowskiej. Pierwsze wzmianki o Starogardzie pochodzą z przełomu XII i XIII wieku, jednakże za początek jego rozwoju należy uznawać czasy panowania krzyżackiego, włącznie z nadaniem praw miejskich (chełmińskich) w połowie XIV wieku. W Starogardzie nadal dobrze zachowany jest zamknięty murami obronnymi czworoboczny

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

rynek (107 x 107 m) z prostolinijnym układem wąskich ulic, z zachowanymi średniowiecznymi wymiarami działek przyrynkowych. Do najważniejszych zabytków miasta należy zaliczyć:

- Mury i baszty obronne: mury powstały w I połowie XIV wieku w celu ufortyfikowania ponad 8 ha obszaru wsi Starogard. Po ukończeniu budowy murów rozpoczęto budowanie baszt. W XIX wieku, w związku z szybkim rozwojem miasta, część murów została rozebrana, a fosy zasypane. Obecnie baszty przedstawiające największą wartość historyczną to: Baszta Gdańska (Szewska), Baszta Tczewska (Młyńska) oraz Baszta Narożna (Książęca),
- Gotycki kościół farny św. Mateusza będący jednym z najcenniejszych na Kociewiu zabytków architektonicznych wraz z przylegającymi do niego zachowanymi fragmentami murów obronnych miasta z XIV w. (wykonanymi przez Krzyżaków). Niestety obecnie ulega on systematycznej dewastacji na skutek zalewania przez wody deszczowe,
- Świątynie: kościół św. Katarzyny, kościół św. Wojciecha wybudowany w okresie międzywojennym oraz neogotycka synagoga - jedna z niewielu ocalałych synagog na terenie Pomorza Gdańskiego,
- Zespół Młynów i pałac Wiecherta, który swój eklektyczny kształt uzyskał w końcówce XIX wieku,
- Rynek, otaczające go kamienice oraz neorenesansowy ratusz,
- Neogotyckie obiekty użyteczności publicznej z czasów panowania pruskiego: dawne kasyno oficerskie, Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych, Sąd Rejonowy, Urząd Miasta.

W Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków ujętych jest 291 obiektów z terenu miasta, natomiast w Gminnej Ewidencji Zabytków 621 obiektów (dane Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Starogardzkiego na lata 2014-2017).

Jednym z obszarów o dużej wartości historycznej jest Rynek Starogardu Gdańskiego, będący najstarszą częścią miasta, gdzie znajdują się zabytkowe kamienice, jak również Ratusz z przełomu XVIII i XIX wieku. Obszar ten posiada duży potencjał do pełnienia funkcji centrum

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

życia kulturalno-społecznego obszaru, miejsca rekreacji, spędzania czasu wolnego i organizacji imprez kulturowych.

Historyczna tkanka występująca na terenie Starogardzkiego MOF może być wykorzystana do zwiększenia aktywności społecznej, celów edukacyjnych, a w połączeniu z wyjątkowymi walorami krajobrazowymi i istniejącymi szlakami turystycznymi również do rozwoju turystyki.

2.2 SŁABE STRONY

Występowanie zdegradowanej tkanki miejskiej i licznych problemów społecznych na obszarze Śródmieścia Starogardu Gdańskiego

Aktualnie obszarem, który jest szczególnie zaniedbany pod kątem infrastrukturalnym i gdzie występują liczne problemy społeczne, jest Śródmieście Starogardu Gdańskiego obejmujące w szczególności rejony zabytkowego Rynku oraz ul. Kościuszki. Obszar ten, pomimo swojego potencjału, nie jest przez mieszkańców postrzegany jako atrakcyjny do spędzania wolnego czasu z uwagi na niewystarczającą infrastrukturę rekreacyjną. Miasto nie wykorzystuje też w pełni potencjału Rynku do organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym i promocyjnym. Jednym z problemów uniemożliwiających uwypuklenie walorów historycznych tego terenu, poza zaniedbaną infrastrukturą, jest duży ruch kołowy w tej części miasta i wykorzystanie Rynku przede wszystkim jako parkingu. Dostępność obszaru jest też ograniczona dla osób niepełnosprawnych z uwagi na liczne bariery architektoniczne (wysokie krawężniki, brak podjazdów).

Dodatkowo teren ten charakteryzuje się zaniedbaną zabudową i brakiem infrastruktury technicznej, w tym sieci ciepłowniczej i gazowej, co powoduje obniżenie jakości życia mieszkańców, a z uwagi na brak odpowiednich rozwiązań komunikacyjnych, stwarza problemy związane z dostawą i przechowywaniem węgla wykorzystywanego do celów grzewczych.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Elementem, który sprawia, że Śródmieście Starogardu Gdańskiego nie pełni funkcji centrum życia społeczno-kulturalnego są także występujące tu liczne problemy społeczne związane m.in. z bezrobociem. Teren ten charakteryzuje się wysokim poziomem ubóstwa i przestępczości, co przyczynia się do powstawania rodzin dysfunkcyjnych, których problemy dziedziczone są z pokolenia na pokolenie. Stan taki zdecydowanie obniża atrakcyjność osiedleńczą i turystyczną Starogardu Gdańskiego i uniemożliwia ożywienie społeczno-gospodarcze tej części miasta.

Prac interwencyjnych wymagają również obiekty zabytkowe zlokalizowane w pobliżu Rynku, jak np. kościół św. Mateusza wraz z przylegającymi do niego zachowanymi fragmentami murów obronnych miasta z XIV w., które nie są odpowiednio zabezpieczone przed dewastacją. Rewaloryzacja kościoła, podobnie jak rewitalizacja rynku, przyczyniłaby się do poprawy wizerunku centrum miasta.

Kolejny obszar problemowy stanowią tereny przemysłowe po zakładach „Rocket”, „Neptun” i „Polpharma Oddział A”, jak również tereny po Zespole Młynów, które obecnie niszczej, a które mogłyby zostać zaadaptowane do nowych funkcji społeczno-usługowych.

.

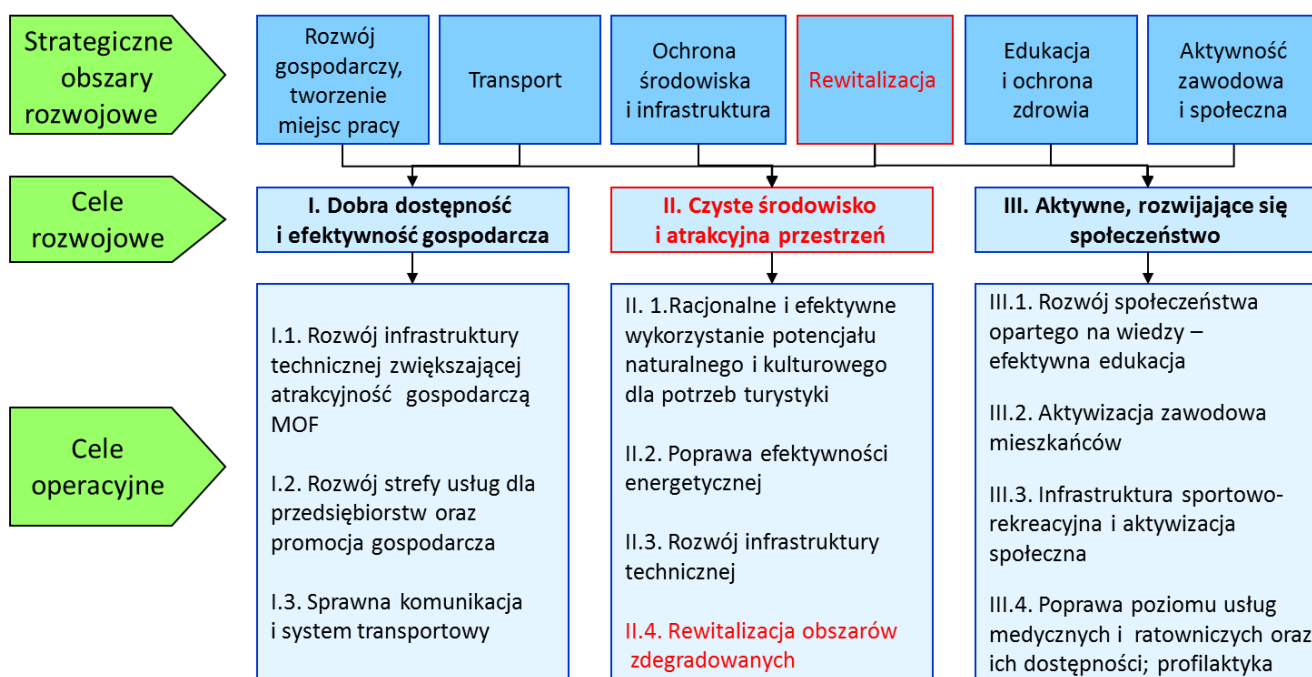

3 CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

3.1 CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU

Strategiczny obszar rozwojowy „Rewitalizacja” przyczyni się do realizacji II Celu rozwojowego SRSMOF „**Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń**”. Realizacja Planu wpłynie na poprawę jakości przestrzeni miejskiej i przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie miasta. Jednocześnie działania przewidziane w ramach Planu bezpośrednio wpisują się w cel operacyjny II.4 SRSMOF „**Rewitalizacja obszarów zdegradowanych**”- jest to cel główny Planu działania w obszarze „Rewitalizacja”.

Rysunek 3.1. Realizacja celów SRSMOF

Źródło: opracowanie własne

3.2 PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU

I REZULTATU

Poniżej zamieszczono najważniejsze założenia przedmiotowego Planu działania: sformułowano działania/projekty przewidziane do realizacji i/lub oczekiwania wobec podmiotów zewnętrznych, wyodrębniono kluczowe projekty oraz wskaźniki, które pozwolą na monitorowanie realizacji Planu oraz Strategii.

Cel	II.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
Uzasadnienie	Na terenie miasta do obszarów problemowych, gdzie konieczne jest przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych, należą zarówno tereny zamieszkałe, w tym zabytkowe centrum miasta, wymagające działań infrastrukturalnych i społecznych, jak też tereny przemysłowe, którym powinny zostać nadane nowe funkcje. Rewitalizacja Śródmieścia, która jest działaniem najpilniejszym, pozwoli na wykreowanie przestrzeni umożliwiającej wprowadzenie funkcji społecznej na tereny, które do tej pory nie były atrakcyjne dla mieszkańców z uwagi na brak odpowiedniej infrastruktury, niskie poczucie bezpieczeństwa, brak odpowiednich rozwiązań komunikacyjnych i brak oferty czasu wolnego. Realizacja zadań o charakterze społecznym przyczyni się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców centrum miasta. Konsekwencją działań będzie ożywienie tej przestrzeni i wykorzystanie jej do celów kulturowych, rekreacyjnych i promocyjnych, jak również rozwoju turystyki z uwagi na walory historyczne Śródmieścia. Rozwój turystyki i małej przedsiębiorczości wpłynie na ożywienie gospodarcze terenu MOF.
Działania/projekty	– Rewitalizacja zdegradowanej tkanki miejskiej na terenie Starogardu Gdańskiego, – Zagospodarowanie terenów przemysłowych na nowe funkcje społeczno-gospodarcze, – Zachowanie zabytkowej tkanki, w tym kompleksowe odwodnienie murów, placu oraz fundamentów najstarszego (XIV w.) starogardzkiego kościoła pw. św. Mateusza, – Realizacja szeroko rozumianych działań pozwalających rozwiązywać zidentyfikowane problemy społeczne, – Wsparcie instytucji i organizacji pozarządowych mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
Projekty kluczowe	1. „Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Rynku i ulicy Kościuszki w Starogardzie Gdańskim poprzez nadanie im nowych funkcji” Głównym celem przedsięwzięcia jest rewitalizacja zdegradowanej dzielnicy poprzez zmianę jej charakteru i przywrócenie funkcji

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

	społecznych. Przewiduje się przeprowadzenie: a) modułu infrastrukturalnego obejmującego m.in. następujące działania: - rewitalizacja Rynku poprzez przebudowę i dostosowanie go do nowych funkcji społecznych, przy jednoczesnym zachowaniu wartości kulturowych. Przewiduje się częściowe wyeliminowanie ruchu samochodowego z tego obszaru i przywrócenie mu utraconej funkcji centrum, poprzez m.in. modernizację płyty rynku, likwidację barier architektonicznych oraz montaż elementów małej architektury. Efekt zmian w obszarze społeczno-kulturalnym Rynku zostanie wzmocniony poprzez utworzenie w Ratuszu Międzynarodowego Centrum Spotkań Muzealnych. - stworzenie ogólnodostępnego skweru rekreacyjnego zlokalizowanego przy ul. Kościuszki wyposażonego w sprzęt rekreacyjny (do ćwiczeń i zabaw na wolnym powietrzu). - utworzenie Centrum Aktywności Społecznej – dostosowanie do potrzeb Centrum budynku zlokalizowanego przy Alei Jana Pawła II. - utworzenie Lokalnego Centrum Ekonomii Społecznej – dostosowanie do potrzeb Centrum budynku zlokalizowanego przy ul. Kościuszki. - dostosowanie budynku zlokalizowanego przy ul. Kościuszki do pełnienia funkcji Kocińskiego Centrum Organizacji Pozarządowych oraz Wspierania Przedsiębiorczości. - poprawa estetyki i dostosowanie obszaru ulicy Kościuszki do przejęcia przez nią nowych zadań komunikacyjnych w obrębie centrum miasta. Zadanie obejmie przebudowę nawierzchni zachodniej części ulicy Kościuszki. Przebudowa śródmieścia w ramach rewitalizacji spowoduje stworzenie nowego układu drogowego: Rynek zostanie częściowo wyłączony z ruchu, a ciężar dotychczasowego połączenia drogowego w centrum miasta przejmie ulica Kościuszki, co rodzi konieczność jej przebudowy, jak też przebudowy skrzyżowania z Al. Jana Pawła II. b) modułu społeczno-zawodowego obejmującego m.in. następujące działania: - utworzenie Lokalnego Centrum Ekonomii Społecznej, które będzie wchodziło w skład OWES Gdańsk. Działalność centrum będzie miała na celu integrację zawodową i społeczną osób w trudnej sytuacji życiowej m.in. poprzez objęcie ich wsparciem psychologicznym, doradczym i szkoleniowym (usługi szkoleniowe, usługi animacyjne); wspieranie i tworzenie grup osób zamierzających założyć Podmiot Ekonomii Społecznej (Spółdzielnię Socjalną, Spółdzielnię Pracy, Fundację, Stowarzyszenie, CIS, KIS) w poszukiwaniu źródeł finansowania; pomoc w założeniu PES, „opiekę” w postaci osoby wspierającej PES, a po jego powstaniu, finansowanie pomostowe, które pozwoli obniżyć koszty uzyskania dochodu. W wyniku realizacji tego elementu LCES będzie aktywnie działał na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy. - utworzenie Kocińskiego Centrum Organizacji Pozarządowych oraz
--	---

	Wspierania Przedsiębiorczości, którego celem będzie wspieranie działalności organizacji i stowarzyszeń, pomoc w pozyskiwaniu środków na prowadzenie działalności oraz wsparcie w realizacji zadań z obszaru polityki społecznej i aktywizacji zawodowej. - utworzenie Starogardzkiego Centrum Aktywności Społecznej, które będzie miało na celu wspieranie środowiskowych form aktywizacji społecznej poprzez profilaktykę wykluczenia społecznego. SCAS będzie łączyło w sobie wiele funkcji, m.in. funkcję animatora społeczno-kulturalnego, integrującego mieszkańców dzielnicy. Na bazie SCAS zostaną wdrożone kompleksowe i zindywidualizowane programy aktywizacji społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem. W obszarze wskazanym do interwencji obecnie prowadzi działalność Kociewskie Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego (w Zespole Szkół Ekonomicznych) co dodatkowo podnosi spójność wszystkich planowanych działań na tym obszarze w zakresie podnoszenia kwalifikacji bądź ich uzupełniania, przyczyniając się do zmniejszenia poziomu bezrobocia.
Wskaźniki produktu	– Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) – Liczba nowych/przebudowanych/przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach działających na rzecz integracji społecznej oraz innych celów publicznych (szt.) – Długość przebudowanych dróg (km)
Wskaźniki rezultatu	– Liczba osób objętych działaniami społecznymi (os.) – Liczba organizacji pozarządowych objętych wsparciem (szt.) – Liczba utworzonych PES (szt.)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Organizacje pozarządowe – Wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe – Podmioty prywatne
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Środki własne samorządów wchodzących w skład MOF – Środki organizacji pozarządowych – Środki podmiotów prywatnych.

STAROGARDZKI
MIEJSKI OBSZAR
FUNKCJONALNY

POWIAT STAROGARDZKI

GMINA MIEJSKA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA BOBOWO

STRATEGIA ROZWOJU STAROGARDZKIEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

ZAŁĄCZNIK 1.5

PLAN DZIAŁANIA DLA STRATEGICZNEGO OBSZARU ROZWOJOWEGO EDUKACJA I OCHRONA ZDROWIA

Opracowanie dokumentu:

Doradztwo dopasowane do potrzeb

www.eu-consult.pl

www.euro-pro.pl

Starogard Gdański, sierpień 2014

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
2	POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU	4
2.1	MOCNE STRONY	4
2.2	SŁABE STRONY	7
3	CZĘŚĆ PLANISTYCZNA	12
3.1	CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU	12
3.2	PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU I REZULTATU	13

1 WSTĘP

Niniejszy Plan działania stanowi integralną część Strategii Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (SRSMOF) i stanowi konkretyzację zamierzeń MOF w jednym z 6 obszarów strategicznych: Edukacji i ochronie zdrowia. Wszystkie działania w nim zapisane: cel nadrzędny, cel operacyjny oraz kierunki działań są spójne z powyższym dokumentem.

Plan działania ma określoną strukturę. W pierwszej części dokonano pogłębionej diagnozy z analizowanego zakresu. Do jej przeprowadzenia wykorzystano dane użyte w charakterystyce MOF zamieszczone w I tomie Strategii oraz w diagnostycznej części (mocne i słabe strony) analizy SWOT zamieszczonej w tomie II. Analizę wykonano biorąc pod uwagę także wyniki badań społecznych przeprowadzonych w ramach I etapu prac nad Strategią. Analiza mocnych i słabych stron pozwoliła na sformułowanie problemów, które miałyby zostać rozwiązane przy pomocy działań określonych w ramach wskazanych celów.

W drugiej części zostały zamieszczone założenia planistyczne. Oprócz wspomnianych celów strategicznych oraz ich uzasadnień w części tej zawarte zostały deklarowane działania oraz opisy projektów uznawanych za kluczowe dla realizacji poszczególnych celów. W ramach poszczególnych celów wskazano wskaźniki produktu i rezultatu. Zidentyfikowano także potencjalnych partnerów działań oraz podjęto próbę identyfikacji źródeł finansowania projektów.

2 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU

Diagnozy obszaru strategicznego „Edukacja i ochrona zdrowia” dokonano na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT, która pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych czynników stwarzających dobre warunki dla rozwoju Starogardzkiego MOF oraz czynników stanowiących główne bariery.

Tabela 2.1 Analiza SWOT dla obszaru strategicznego „Edukacja i ochrona środowiska”

Mocne strony	Słabe strony
– Dobry stan techniczny oraz wyposażenie placówek edukacyjnych (szczególnie w sprzęt komputerowy) na terenie MOF – Rozwinięty system zajęć pozalekcyjnych, pozaszkolnych oraz wdrażanie innowacji pedagogicznych przez szkoły z terenu MOF – Dobry stan infrastruktury i wysoka dostępność placówek medycznych świadczących usługi w zakresie POZ – Rozwinięty system programów profilaktycznych realizowanych za publiczne i niepubliczne środki	– Ograniczony dostęp do edukacji przedszkolnej – Niewystarczająco rozwinięty i dopasowany do potrzeb rynku pracy system szkolnictwa zawodowego – Niedostateczne wyposażenie szkół w infrastrukturę sportową – Ograniczone możliwości dojazdu na niektóre zajęcia pozaszkolne/pozalekcyjne – Niska świadomość ekologiczna mieszkańców w szczególności na terenach wiejskich – Niska dostępność do specjalistycznej opieki medycznej – Braki w wyposażeniu i zły stan techniczny części infrastruktury ochrony zdrowia

2.1 MOCNE STRONY

Dobry stan techniczny oraz wyposażenie placówek edukacyjnych (szczególnie w sprzęt komputerowy) na terenie MOF

Zgodnie z danymi GUS za 2012 rok na sieć placówek przedszkolnych Starogardzkiego MOF składają się 2 żłobki i 2 kluby dziecięce prowadzone przez podmioty niepubliczne oraz 13 przedszkoli i 1 przedszkole specjalne. Na omawianym obszarze funkcjonuje 16 szkół podstawowych oraz 1 szkoła specjalna, 12 gimnazjów (w tym 1 specjalne), 3 licea, 3 technika oraz 1 zasadnicza szkoła zawodowa dla młodzieży, 1 szkoła specjalna oraz 1 szkoła specjalna

przysposabiająca do pracy zawodowej. Poniżej zamieszczono tabelę prezentującą liczbę pomieszczeń szkolnych w poszczególnych typach szkół.

Tabela 2.2 Pomieszczenia szkolne w szkołach poszczególnych typów w gminach Starogardzkiego MOF (dane za 2012 rok)

Typ placówki	Liczba pomieszczeń
Szkoły podstawowe	276
Gimnazja	137
Licea ogólnokształcące	58
Technika	56
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	19

Źródło: Dane GUS

Baza infrastrukturalna systemu szkół na terenie Starogardzkiego MOF jest zróżnicowana, jednakże jej stan oceniany jest generalnie jako dobry. O jakości infrastruktury edukacyjnej decyduje także liczba pracowni komputerowych oraz komputerów do dyspozycji uczniów. Wszystkie szkoły ze Starogardzkiego MOF posiadają dostęp do Internetu, zaś w szkołach znajduje się ponad 50 pracowni komputerowych. Większość komputerów w szkołach jest podłączona do Internetu, w tym do Internetu szerokopasmowego. W przypadku szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Starogardzkiego MOF udział procentowy placówek wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu wynosi średnio 91,6%. Wszystkie budynki szkolne wyposażone są w media niezbędne do funkcjonowania placówki edukacyjnej i wychowawczej. Szkoły wyposażone są w niezbędne pomoce naukowe, zarówno tradycyjne, jak i multimedialne, tj. komputery, rzutniki itp. (źródło: dane GUS za 2012 rok).

Rozwinięty system zajęć pozalekcyjnych, pozaszkolnych oraz wdrażanie innowacji pedagogicznych przez szkoły z terenu MOF

Zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne stanowią obecnie istotną część oferty edukacyjnej dla wszystkich grup wiekowych. Szkoły na terenie MOF oferują zajęcia w postaci kółek/klubów tematycznych, drużyn sportowych oraz zajęć dodatkowych lub wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów. Na etapie gimnazjum i liceum zajęcia pozalekcyjne rozszerzane są o przedmioty specjalistyczne. Organizowane są także różne konkursy, olimpiady czy warsztaty. Szkoły ze starogardzkiego MOF biorą udział również w szeregu projektów edukacyjnych współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Zajęcia pozalekcyjne są organizowane przede wszystkim na zasadach komercyjnych (nauka języka, zajęcia taneczne, zajęcia sportowe). Na terenie Starogardzkiego MOF funkcjonuje 12 klubów sportowych, z których 10 ma swoją siedzibę w mieście. Dane GUS za 2012 rok podają, że ćwiczy w nich ponad 800 osób, z czego zdecydowana część to osoby do lat 18. Ważną placówką w analizowanym obszarze jest Ognisko Pracy Pozaszkolnej (OPP) w Starogardzie Gdańskim. Ognisko oferuje w ramach pracowni animacji, artystycznej oraz obywatelskiej zajęcia pozalekcyjne, które pozwalają rozwijać uczestnikom nie tylko umiejętności artystyczne, czy sportowe, ale również cały szereg kompetencji miękkich.

Przedszkola i szkoły, zgodnie ze społecznymi oczekiwaniami wdrażają innowacyjne metody nauczania. Zgodnie z danymi Kuratorium Oświaty w Gdańsku na rok szkolny 2013/2014 placówki systemu edukacji z terenu Starogardzkiego MOF realizują 37 innowacji pedagogicznych.

Dobry stan infrastruktury i wysoka dostępność placówek medycznych świadczących usługi w zakresie POZ na terenie MOF

Na terenie MOF usługi medyczne na poziomie Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) świadczone są w każdej gminie. Usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w ramach systemu świadczeń finansowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczy 10 podmiotów: 8 z miasta Starogard Gdański, 1 z gminy Bobowo i 1 z gminy Starogard Gdański. Spośród 10 placówek posiadających kontrakty z NFZ na POZ większość zlokalizowane jest w nowych lub zmodernizowanych obiektach. W ostatnich latach znacznie poprawił się także stan infrastruktury i wyposażenie na części oddziałów w starogardzkim szpitalu św. Jana (tj. Kociewskim Centrum Zdrowia Sp. z o. o. – KCZ). Dane GUS za 2013 rok podają, że na analizowanym obszarze znajduje się łącznie 19 placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 22 apteki. W 2013 roku udzielono w nich 575,6 tys. porad lekarskich, z czego ponad 333 tysiące przypada na POZ.

Rozwinięty system programów profilaktycznych realizowanych za publiczne i niepubliczne środki

Na obszarze Starogardzkiego MOF realizowanych jest szereg przedsięwzięć profilaktycznych, które finansowane są zarówno ze środków publicznych, jak i niepublicznych. Dane NFZ

podają, że w 2014 roku na omawianym obszarze realizowanych jest 5 programów profilaktycznych finansowanych przez Fundusz, z których 4 poświęcone są nowotworom kobiecym, zaś 1 chorobom odtytoniowym. Wykonawcami wybranymi przez NFZ są Kociewskie Centrum Zdrowia Sp. z o. o. oraz SPZOZ Przychodnia Lekarska. W przychodni „Medpharma” w Starogardzie Gdańskim prowadzona jest profilaktyka ginekologiczno-onkologiczna i przeciwcukrzycowa. Podmioty służby zdrowia oferują także w ramach swojej działalności diagnostycznej określone pakiety, np. dla mężczyzn po 60 roku życia, które wykonywane są na zasadach komercyjnych.

Programy profilaktyczne są także realizowane przez samorząd powiatu starogardzkiego – w chwili obecnej realizowana jest akcja przeciwdziałania HPV. Akcje profilaktyczne na terenie Starogardzkiego MOF są również organizowane przez ogólnopolskie podmioty i odbywają się na zasadzie cyklicznej lub jednorazowej (np. mobilne mammografy, kursy pierwszej pomocy).

Osobnym obszarem działań profilaktycznych jest profilaktyka uzależnień. Najważniejszą jednostką dedykowaną przeciwdziałaniu uzależnieniom jest SPZOZ – Przychodnia Leczenia Uzależnień w Starogardzie Gdańskim. Programy profilaktyki uzależnień są także realizowane na poziomie szkolnym w formie lekcji przedmiotowych, akcji edukacyjnych, zajęć pozalekcyjnych lub konkursów o zasięgu powiatowym, wojewódzkim lub ogólnopolskim.

2.2 SŁABE STRONY

Ograniczony dostęp do edukacji przedszkolnej

Zgodnie z danymi GUS za 2012 rok na terenie Starogardzkiego MOF znajdują się 53 miejsca w żłobkach/klubach dziecięcych przy liczbie ludności w wieku 0-2 lata wynoszącej 2 217 osób. Przedszkola MOF dysponują łącznie 1 500 miejscami (w tym 30 w przedszkolu specjalnym) przy liczbie ludności w wieku 3-6 lat wynoszącej 3 570 osób. W ostatnich latach (2009-2012) odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł z 50 do 53,8%. Pomimo wzrostu tego odsetka, należy stwierdzić, że poziom ten pozostaje niższy niż dla całej Polski (71,6%) i województwa pomorskiego (66,5%). Problemem jest niewystarczająca liczba

miejsc w oddziałach przedszkolnych dla chętnych oraz fakt, że połowa oddziałów działa w krótkim systemie funkcjonowania – to znaczy 5 godzin dziennie przez 5 lub 4 dni. W związku z tym dostępność przedszkoli należy ocenić jako niewystarczającą.

Niewystarczająco rozwinięty i dopasowany do potrzeb rynku pracy system szkolnictwa zawodowego

Na system kształcenia zawodowego składają się placówki edukacyjne dla młodzieży oraz dorosłych, jak również instytucje poza systemem edukacji. Dane GUS za 2012 rok wskazują, że na terenie Starogardzkiego MOF funkcjonują 3 technika: 2 w Starogardzie Gdańskim i 1 w gminie Starogard Gdański (w Owidzu), 1 szkoła zawodowa dla młodzieży, 1 szkoła specjalna oraz 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy zawodowej. Wszystkie 3 zlokalizowane są w Starogardzie Gdańskim. Kadra pedagogiczna gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych podejmuje szereg inicjatyw dotyczących poradnictwa zawodowego, jednakże należy zaznaczyć, że są to akcje okazjonalne lub cykliczne. Nie zidentyfikowano jednak w szkołach osobnych stanowisk lub komórek organizacyjnych w szkołach dedykowanych doradztwu zawodowemu.

Poza systemem szkół zawodowych, istnieje również możliwość uzupełniania kwalifikacji na studiach podyplomowych, w szkołach policealnych, systemie kształcenia ustawicznego lub na kursach oferowanych przez PUP oraz starogardzki Cech Rzemiosł Różnych.

Pomimo funkcjonowania systemu szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego i wysokich ocen systemu edukacji jako całości (patrz część 1.1.), treści kształcenia nie zawsze odpowiadają potrzebom rynku pracy. W latach 2009-2012 wzrosła liczba placówek i uczniów szkół policealnych, co świadczy o popycie na uzupełnianie kwalifikacji wynikającym m.in. właśnie z faktu, że podczas procesu edukacji mieszkańcy MOF nie uzyskali odpowiednich kwalifikacji z punktu widzenia rynku pracy.

Niedostateczne wyposażenie szkół w infrastrukturę sportową

Jak wskazano w punkcie 1.1, szkoły z terenu Starogardzkiego MOF są w zdecydowanej większości w dobrym stanie technicznym i są dobrze wyposażone. Nie wszystkie jednak szkoły są wyposażone w odpowiednią infrastrukturę sportową (sale gimnastyczne, boiska

z odpowiednią nawierzchnią), wskutek czego zajęcia WF odbywają się w nieodpowiednich do tego warunkach. Na obszarze Starogardzkiego MOF znajduje się tylko 1 basen przyszkolny, co powoduje, że znacznie obniżona jest dostępność do nauki pływania wśród młodzieży szkolnej. Problem braku wystarczającej liczby sal gimnastycznych dotyczy w szczególności wiejskich obszarów Starogardzkiego MOF.

Ograniczone możliwości dojazdu na niektóre zajęcia pozaszkolne/pozalekcyjne, niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Jakkolwiek oferta zajęć pozaszkolnych/pozalekcyjnych jest na terenie Starogardzkiego MOF dość rozbudowana (patrz część 1.1), to należy zauważyć, że jest ona przestrzennie ograniczona do miasta Starogard. Najważniejsze obiekty sportowe (stadion, basen, korty tenisowe) oraz podmioty realizujące zajęcia pozaszkolne (szkoły językowe, kluby tańca, OPP) zlokalizowane są w Starogardzie Gdańskim. Jednocześnie ze względu na koszty prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w szkołach koncentrowane są one w większych placówkach. W skali całego MOF oznacza to niższą dostępność dla mieszkańców obszarów wiejskich, w szczególności miejscowości, gdzie dzieci muszą dojeżdżać do szkół. Wydaje się, że rozwiązaniem tego problemu w skali całego MOF jest realizacja projektów nie tylko pozwalających na rozszerzenie zakresu przestrzennego zajęć na mniejsze miejscowości, ale także projekty infrastrukturalne, które pozwoliłyby dzieciom na uczestnictwo w zajęciach: budowa szlaków rowerowych oraz rozwój transportu podmiejskiego. Działania takie zostały zaplanowane w części transportowej SRSMOF.

Odnosząc się do kwestii zajęć pozalekcyjnych warto wskazać, że mieszkańców Starogardzkiego MOF charakteryzuje niski poziom świadomości ekologicznej. Sytuacja taka ma miejsce w szczególności na obszarach wiejskich, gdzie mieszkańcy niejednokrotnie użytkują nieszczelne szamba, palą śmieci czy wywożą je np. do lasów. Jest to problem tym bardziej istotny, że omawiany obszar znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie jednego z najcenniejszych przyrodniczo obszarów w Polsce – Borów Tucholskich. Z tego punktu widzenia zasadnym wydaje się rozszerzenie zarówno edukacji szkolnej i przedszkolnej, jak też oferty zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych o zagadnienia związane z ekologią i zrównoważonym rozwojem.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Niska dostępność do specjalistycznej opieki medycznej

Na terenie Starogardzkiego MOF pacjenci mają dostęp do zakontraktowanych 88 świadczeń specjalistycznych (dane NFZ na 2014 rok), które wykonywane są przez podmioty medyczne zlokalizowane na terenie miasta Starogard Gdański. Najważniejszym i największym podmiotem wykonującym specjalistyczne usługi jest KCZ oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska, który posiada swoje placówki w różnych punktach miasta. Opieką specjalistyczną zajmuje się także Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. St. Kryzana, który realizuje 19 specjalistycznych świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień. Pomimo istnienia tych podmiotów okres oczekiwania na wizytę u specjalisty jest bardzo długi, a często konieczne jest korzystanie ze specjalistycznych usług w innych ośrodkach miejskich, np. w Trójmieście. O tym, jak pilny jest problem z niską dostępnością do specjalistycznej opieki medycznej świadczą też wyniki przeprowadzonych badań społecznych. Kwestie jakości opieki zdrowotnej na terenie Starogardzkiego MOF zostały uznane za bardzo ważne przez ankietowanych mieszkańców. Zarówno poprawa dostępu, stanu infrastruktury, jak i poprawa jakości świadczeń medycznych jest w opinii ponad 80% mieszkańców Starogardzkiego MOF bardzo ważny lub ważny.

Braki w wyposażeniu i zły stan techniczny części infrastruktury ochrony zdrowia

Pomimo relatywnie dobrego stanu i wyposażenia placówek świadczących usługi POZ w badaniach mieszkańców oraz przedstawicieli lokalnej społeczności stwierdzono niezadowalający stan techniczny i wyposażenia części placówek medycznych. W tym kontekście najczęściej wymieniano Oddział Chirurgii KCZ, ale także inne oddziały tej placówki oraz także Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. St. Kryzana. Taki stan rzeczy jest jedną z przyczyn niskiej dostępności specjalistycznych świadczeń medycznych w MOF. Oprócz tego KCZ charakteryzuje niski stopień informatyzacji, co utrudnia proces przepływu informacji pomiędzy pacjentem i personelem medycznym.

Osobną kwestią jest ratownictwo medyczne. W strukturach KCZ funkcjonuje Szpitalny Oddział Ratunkowy (SOR) z bazą w postaci aparatury medycznej, służącej do realizacji świadczeń z zakresu ratowania życia. Przy SOR stacjonują 2 Zespoły Ratownictwa

Medycznego: podstawowe i specjalistyczny. Ze względu na położenie, SOR realizuje świadczenia w zakresie ratownictwa na rzecz pacjentów powiatu starogardzkiego, ale także powiatów sąsiednich, a w szczególności powiatu tczewskiego – ze względu na przebieg autostrady A1. W tym kontekście szczególnie dotkliwy jest brak odpowiedniego lądowiska dla helikopterów wiozących pacjentów w przypadku zagrożenia życia. Badani wskazywali również na konieczność doposażania jednostek, a w szczególności jednostek OSP stacjonujących na obszarach wiejskich MOF.

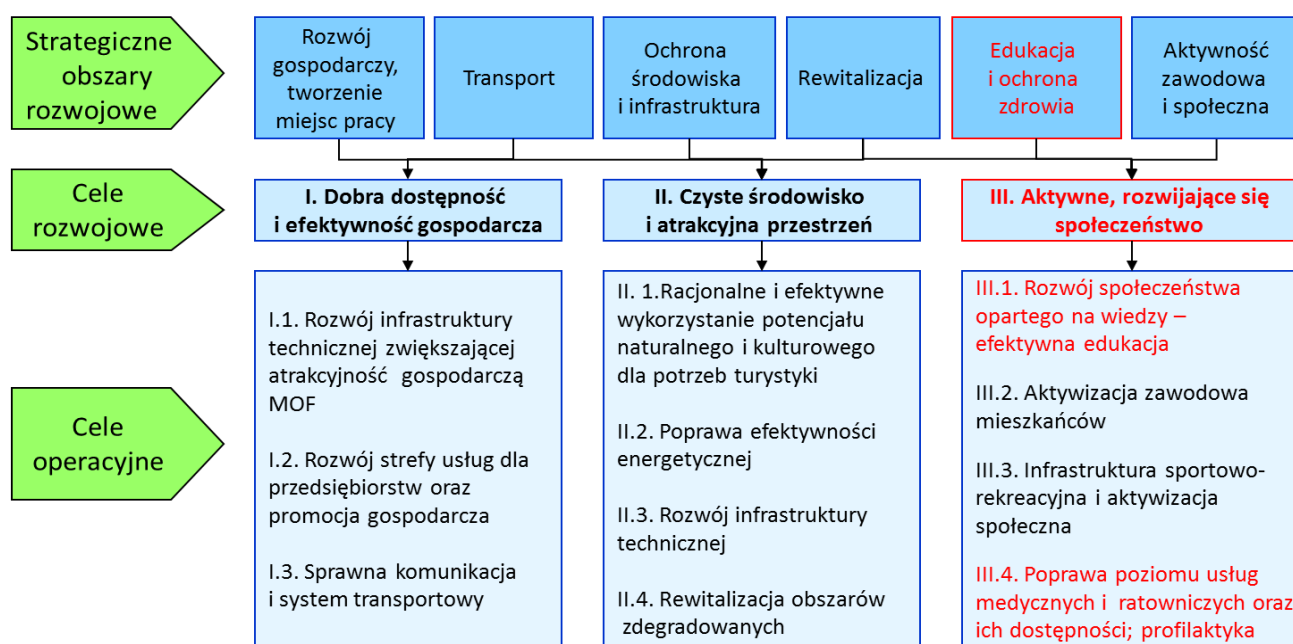

3 CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

3.1 CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU

Strategiczny obszar rozwojowy „Edukacja i ochrona zdrowia” przyczyni się do realizacji III Celu rozwojowego SRSMOF **„Aktywne, rozwijające się społeczeństwo”**. Realizacja Planu wpłynie na podniesienie kwalifikacji i kompetencji mieszkańców MOF, a także poprawę ich stanu zdrowia, dzięki czemu będą mogli bardziej aktywnie uczestniczyć w życiu gospodarczym i społecznym obszaru. Jednocześnie działania przewidziane w ramach Planu bezpośrednio wpisują się w cele operacyjne III.1 **„Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy – efektywna edukacja”** oraz III.4 **„Poprawa poziomu usług medycznych i ratowniczych oraz ich dostępności; profilaktyka”** – realizacja działań i projektów z obszaru „Edukacja i ochrona zdrowia” pozwoli na osiągnięcie tych celów operacyjnych SRSMOF.

Rysunek 3.1 Realizacja celów SRSMOF

Źródło: opracowanie własne

3.2 PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU

I REZULTATU

Poniżej zamieszczono najważniejsze założenia przedmiotowego Planu działania: sformułowano działania/projekty przewidziane do realizacji i/lub oczekiwania wobec podmiotów zewnętrznych, wyodrębniono kluczowe projekty oraz wskaźniki, które pozwolą na monitorowanie realizacji Planu oraz Strategii. Powyższe dane przedstawiono w podziale na poszczególne cele operacyjne.

Cel	III.1 Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy – efektywna edukacja
Uzasadnienie	Jednym z kluczowych aspektów kształtującym jakość życia, ale i także poziom rozwoju danego obszaru jest edukacja. Dzięki edukacji mieszkańcy nie tylko kształtują kluczowe kompetencje, ale także są przygotowani do życia we wspólnocie społecznej. O poziomie życia decyduje szereg czynników takich jak ogólny poziom wykształcenia, poziom zatrudnienia, stopień integracji społecznej i kulturowej. Nie wolno nie zauważyć, że we wszystkich powyższych czynnikach decyduje jakość edukacji. Uznaje się, że kluczowym warunkiem trwałego i zrównoważonego rozwoju jest efektywny rozwój edukacji przyczyniający się do podnoszenia jakości i efektywności kształcenia. Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców jest procesem długotrwałym i trudnym, odbywa się on bowiem na wszystkich poziomach edukacji obejmując proces kształcenia w systemie szkolnym, jak i pozaszkolnym. Skutecznym narzędziem odnawiania kwalifikacji społeczeństwa i dostosowywania ich do potrzeb rynku pracy jest rozwój edukacji ustawicznej zintegrowanej z tradycyjnym systemem edukacji. Niezwykle istotnym aspektem działalności edukacyjnej jest dbałość o prawidłowy rozwój fizyczny młodzieży, co wymaga dobrej jakości infrastruktury sportowej. Równie ważnym elementem jest tworzenie warunków do edukacji, jak i samo kształcenie już na poziomie przedszkolnym, co z jednej strony pozwala rodzicom na powrót do aktywności zawodowej, a z drugiej stymuluje rozwój kompetencji społecznych u dzieci.
Działania/projekty	– Tworzenie placówek przedszkolnych, – Rozbudowa infrastruktury sportowej w szkołach, w tym budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Publicznych w Suminie czy basenu przy szkole w Kokoszkowach, – Poprawa jakości nauczania w szkołach oraz rozwój nowoczesnych form i treści kształcenia, – Dосконаlenie zawodowe nauczycieli,

	– Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, szczególnie na obszarach wiejskich, – Edukacja ekologiczna -zajęcia szkolne i przedszkolne, – Dostosowanie treści kształcenia do potrzeb lokalnej gospodarki i rynku pracy, – Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów, – Modernizacja i rozbudowa infrastruktury ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, – Organizacja kursów i szkoleń w celu podnoszenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych, rozwój kształcenia ustawicznego.
Projekty kluczowe	1. „Zwiększenie stopnia edukacji przedszkolnej na terenie Gminy Starogard Gd., Gminy Miejskiej Starogard Gd. oraz Gminy Bobowo”. W ramach projektu powstaną 4 nowe oddziały przedszkolne, które będą działały przez 10 godzin dziennie. W oddziałach stworzonych zostanie łącznie 195 miejsc (80 w gminie Starogard Gdański, 75 w mieście Starogard oraz 40 w gminie Bobowo). Dzięki realizacji tego zadania zwiększy się % upowszechnienia edukacji przedszkolnej. 2. „Kształtowanie sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych uwzględniającej potrzeby subregionalnych i regionalnego rynków pracy” - projekt dedykowany zbliżeniu programów kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców.
Oczekiwania wobec Samorządu Woj. Pomorskiego	– Włączenie się Wojewódzkiego Zespołu Szkół Policealnych im. Matki Teresy z Kalkuty w Starogardzie Gdańskim jako partnera do projektów poświęconych zbliżeniu programów kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców
Wskaźniki produktu	– Liczba nowych miejsc w przedszkolach (szt.) – Liczba nauczycieli objętych wsparciem (os.) – Liczba uczniów objętych wsparciem (os.) – Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy (os.) – Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów sportowych (szt.) – Liczba nowych zajęć pozalekcyjnych/pozaszkolnych (szt.)
Wskaźniki rezultatu	– Odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną w skali Starogardzkiego MOF (%) – Wyniki egzaminów zewnętrznych w szkołach objętych wsparciem – Liczba absolwentów szkół zawodowych znajdujących zatrudnienie do 6 miesięcy po zakończeniu edukacji (os.) – Liczba uczestników zajęć pozaszkolnych/pozalekcyjnych oraz zajęć sportowych (os.)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Placówki edukacyjne – Przedsiębiorcy

	– Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Starogardzie Gdańskim – Cech Rzemiosł Różnych w Starogardzie Gdańskim – Starogardzki Klub Biznesu – Instytucje edukacyjne/szkoły wyższe – Instytucje kultury – Instytucje rynku pracy – Instytucje pomocy i integracji społecznej (w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego) – Totalizator sportowy (budowa infrastruktury sportowej w szkołach)
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Inne programy pomocowe – Środki własne samorządów wchodzących w skład MOF – Środki z budżetu MPiPS oraz MRiRW – Środki Totalizatora Sportowego – Środki przedsiębiorców

Cel	III.4 Poprawa poziomu usług medycznych i ratowniczych oraz ich dostępności; profilaktyka
Uzasadnienie	Jednym z podstawowych aspektów jakości życia jest dostęp do opieki zdrowotnej na wysokim poziomie i specjalistycznych usług medycznych. Dobrze zorganizowana i efektywna służba zdrowia pozwala nie tylko na realizację potrzeb mieszkańców, ale także pozwala na przywrócenie osób potrzebujących opieki do pełnego zdrowia, przez co mogą oni pozostawać aktywni na rynku pracy. Jest to szczególnie istotne, ponieważ w przewidywalnej przyszłości mediana wieku zacznie zwiększać się, zaś wzrost liczby osób starszych i utrzymanie siły roboczej w stanie aktywności zawodowej, stanowić będzie wyzwanie w zakresie systemu ochrony zdrowia. Coraz więcej osób zapada na choroby cywilizacyjne (cukrzyca, choroby układu krążenia i układu oddechowego, nowotwory). To oznacza, że coraz ważniejszym obszarem działań systemu opieki zdrowotnej jest rozwój programów profilaktycznych i przekonanie do udziału w nich ludności. Programy profilaktyczne i wczesne wykrywanie chorób oznacza zdecydowanie mniejsze koszty leczenia, przy jednoczesnych większych szansach na całkowite wyzdrowienie. Wobec ciągle rosnącego ruchu drogowego i związanej z tym konieczności zapewnienia bezpieczeństwa niezbędna jest rozbudowa i modernizacja systemu ratownictwa oraz infrastruktury do transportu osób potrzebujących natychmiastowej i specjalistycznej pomocy medycznej.
Działania/projekty	– Poprawa stanu technicznego infrastruktury ochrony zdrowia, w tym modernizacja Oddziału Chirurgii KCZ wraz doposażeniem w specjalistyczny sprzęt medyczny

	– Zakup aparatury i sprzętu medycznego dla zwiększenia dostępności i poprawy jakości specjalistycznych usług medycznych, – Informatyzacja placówek medycznych, w tym KCZ, – Rozbudowa infrastruktury transportu medycznego, – Doposażenie służb ratowniczych, w tym przede wszystkim OSP, – Intensyfikacja działań profilaktycznych i diagnostycznych, – Propagowanie i promocja zdrowego stylu życia, w tym udział w działaniach realizowanych w ramach RPS „Zdrowie dla Pomorzan”.
Projekty kluczowe	1. Projekt poświęcony budowie lądowiska dla śmigłowców przy Kociewskim Centrum Zdrowia wraz z doposażeniem jednostek ratownictwa w Starogardzkim MOF 2. Modernizacja Oddziału Chirurgii starogardzkiego KCZ wraz z doposażeniem w specjalistyczny sprzęt medyczny.
Wskaźniki produktu	– Liczba wspartych podmiotów leczniczych (szt.) – Liczba nowozakupionego wysokospecjalistycznego sprzętu medycznego (szt.) – Liczba wybudowanych lądowisk dla śmigłowców przy podmiotach leczniczych (szt.) – Liczba wdrożonych lub zmodernizowanych systemów teleinformatycznych w podmiotach leczniczych (szt.) – Liczba wdrożonych programów profilaktycznych (szt.) – Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów zdrowotnych (os.)
Wskaźniki rezultatu	– Chorobowość z powodu nowotworów na 10 tys. mieszkańców – Chorobowość z powodu chorób układu krążenia na 10 tys. mieszkańców – Liczba poszkodowanych, którym udzielono pomocy przy użyciu zakupionego sprzętu ratowniczego (os.) – Odsetek ludności objętej programami zdrowotnymi – Odsetek podmiotów leczniczych wyposażonych w systemy informatyczne (%)
Partnerzy	– Kociewskie Centrum Zdrowia – SPZOZ Przychodnia Lekarska – Niepubliczne podmioty lecznicze – JST wchodzące w skład MOF – Pomorski oddział NFZ – Ministerstwo Zdrowia – Samorząd Województwa Pomorskiego – Organizacje pozarządowe
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Środki własne samorządów wchodzących w skład MOF – Środki z budżetu MZ – Środki przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych

STAROGARDZKI
MIEJSKI OBSZAR
FUNKCJONALNY

POWIAT STAROGARDZKI

GMINA MIEJSKA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA BOBOWO

STRATEGIA ROZWOJU STAROGARDZKIEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

ZAŁĄCZNIK 1.6

PLAN DZIAŁANIA DLA STRATEGICZNEGO OBSZARU ROZWOJOWEGO AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA I SPOŁECZNA

Opracowanie dokumentu:

Doradztwo dopasowane do potrzeb

www.eu-consult.pl

www.euro-pro.pl

Starogard Gdański, sierpień 2014

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
2	POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU	4
2.1	MOCNE STRONY	4
2.2	SŁABE STRONY	7
3	CZĘŚĆ PLANISTYCZNA	9
3.1	CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU	10
3.2	PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU I REZULTATU	11

1 WSTĘP

Niniejszy Plan działania stanowi integralną część Strategii Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (SRSMOF) i stanowi konkretyzację zamierzeń MOF w jednym z 6 obszarów strategicznych: Aktywność zawodowa i społeczna. Wszystkie działania w nim zapisane: cel nadrzędny, cel operacyjny oraz kierunki działań są spójne z powyższym dokumentem.

Plan działania ma określoną strukturę. W pierwszej części dokonano pogłębionej diagnozy analizowanego obszaru związanego z aktywnością zawodową i społeczną mieszkańców Starogardzkiego MOF. Do jej przeprowadzenia wykorzystano dane użyte w charakterystyce MOF zamieszczone w I tomie Strategii oraz w diagnostycznej części (mocne i słabe strony w obszarze aktywności zawodowej i społecznej) analizy SWOT zamieszczonej w tomie II. Analizę wykonano biorąc pod uwagę także wyniki badań społecznych przeprowadzonych w ramach I etapu prac nad Strategią. Analiza mocnych i słabych stron pozwoliła na sformułowanie problemów, które miałyby zostać rozwiązane przy pomocy działań określonych w ramach wskazanych celów.

W drugiej części zostały zamieszczone założenia planistyczne. Oprócz wspomnianych celów strategicznych oraz ich uzasadnień w części tej zawarte zostały deklarowane działania oraz opisy projektów uznawanych za kluczowe dla realizacji poszczególnych celów. W ramach poszczególnych celów wskazano wskaźniki produktu i rezultatu. Zidentyfikowano także potencjalnych partnerów działań oraz podjęto próbę identyfikacji źródeł finansowania projektów.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU

Diagnozy obszaru strategicznego „Aktywność zawodowa i społeczna” dokonano na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT, która pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych czynników stwarzających dobre warunki dla rozwoju Starogardzkiego MOF oraz czynników stanowiących główne bariery.

Tabela 2.1 Analiza SWOT dla obszaru strategicznego „Aktywność zawodowa i społeczna”

Mocne strony	Słabe strony
– Funkcjonowanie różnorodnego systemu uzupełniania kwalifikacji zawodowych, – Istnienie różnorodnych form współpracy pracodawców z administracją samorządową (funkcjonowanie Cechu Rzemiosł Różnych, Związku Pracodawców), – Szybki wzrost liczby nowozakładanych podmiotów gospodarczych, zwłaszcza na terenach wiejskich – Funkcjonowanie aktywnych grup i organizacji angażujących mieszkańców w sprawę rozwoju na terenach wiejskich.	– Wysoka stopa bezrobocia na obszarze powiatu starogardzkiego – Niższy niż w województwie poziom przedsiębiorczości – Niewystarczające wsparcie dla rozwoju organizacji pozarządowych – Niewielkie zaangażowanie mieszkańców w działalność społeczną – Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjna.

2.1 MOCNE STRONY

Istnienie różnorodnych form współpracy pracodawców z administracją samorządową (funkcjonowanie Cechu Rzemiosł Różnych, Związku Pracodawców)

Mocną stroną Starogardzkiego MOF jest współpraca między samorządami a przedsiębiorstwami, dzięki czemu istnieje przepływ informacji w zakresie potrzeb i barier z którymi borykają się osoby prowadzące działalność gospodarczą. Dzięki podmiotom takim jak np. Cech Rzemiosł Różnych czy Związek Pracodawców firmy mają dostęp do informacji odnośnie możliwości uzyskania wsparcia finansowego lub merytorycznego związanego z prowadzeniem działalności czy też podnoszeniem kwalifikacji pracowników. Pracodawcy mają możliwość skorzystania z pomocy Powiatowego Urzędu Pracy, zarówno w pozyskaniu

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

wartościowej siły roboczej jak i w zakresie refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby bezrobotnej.

Zaletą tych instytucji jest także fakt, że współpracują one ze szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe uczniów. Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim w ramach swojej działalności edukacyjnej współpracuje z szeregiem podmiotów publicznych i prywatnych zlokalizowanych na terenie MOF m.in. PUP, Komendą Powiatową Policji, Aresztem Śledczym oraz największym pracodawcą obszaru: ZF Polpharma. Również Polpharma rozwija własny program współpracy ze środowiskiem akademickim poprzez program naukowo-szkoleniowy Pharma Wiedzy przeznaczony dla studentów farmacji i medycyny wszystkich uczelni medycznych w Polsce. Zgodnie z danymi firmy do 2013 roku w ramach programu zorganizowano 19 konferencji, w których wzięło udział ok. 2000 studentów.

Ważnym podmiotem integrującym działania starogardzkich przedsiębiorców z otoczeniem jest Starogardzki Klub Biznesu – Związek Pracodawców (SKB). Jest on organizacją pozarządową, zrzeszającą osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie powiatu starogardzkiego, której celem jest m.in. silna pozycja rynkowa lokalnych przedsiębiorstw. Dobrze rozwinięty system współpracy między samorządami i przedsiębiorstwami pozwala poznać oczekiwania pracodawców i dopasować formy kształcenia i edukacji do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Funkcjonowanie różnorodnego systemu uzupełniania kwalifikacji zawodowych

Przedsiębiorcy z terenu MOF mają możliwość wysyłania pracowników na szereg kursów podnoszących kwalifikacje. Podobnie osoby bezrobotne i chcące zmienić pracę mają dostęp do wielu szkoleń i kursów umożliwiających wzbogacenie umiejętności. Pod względem formalnym kursy te można podzielić na kursy oferowane przez szkoły wyższe, szkoły policealne oraz urząd pracy lub na studia podyplomowe, kursy pomaturalne oraz niewymagające żadnego formalnego wykształcenia.

Dzięki rozwojowi programów społecznych, w tym środków z Unii Europejskiej, które umożliwiają realizację projektów podnoszących kwalifikacje istnieje możliwość nieodpłatnego skorzystania z dostępnej oferty kształcenia. Tego typu działania prowadzone

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

są przez starogardzki PUP, który w roku 2014 zamierza objąć ofertą 502 osoby, które skorzystają ze szkoleń w następujących obszarach: zarządzanie i administrowanie, informatyka i wykorzystanie komputerów, architektura i budownictwo, opieka społeczna (w tym opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat), usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja, usługi gastronomiczne, usługi fryzjerskie, kosmetyczne, sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne, usługi transportowe.

Szybki wzrost liczby nowozakładanych podmiotów gospodarczych, zwłaszcza na terenach wiejskich

Dane GUS za 2013 rok pokazują, że na terenie Starogardzkiego MOF funkcjonują 6 833 podmioty gospodarcze, z których ponad 70% zarejestrowanych jest na terenie miasta. Jednak w ostatnim czasie odnotowywany jest również wzrost nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenach wiejskich, w szczególności na terenie gminy Bobowo gdzie w 2013 roku odnotowano największą ilość nowych podmiotów na 10 tys. ludności zarejestrowanych w REGON. Mimo, że w gminie Bobowo funkcjonuje jedynie 5% wszystkich podmiotów zarejestrowanych na tym obszarze, to zwiększoną liczbę rejestracji nowych firm uznać należy na przejaw zdecydowanie pozytywny pod względem aktywności gospodarczej mieszkańców.

Funkcjonowanie aktywnych grup i organizacji angażujących mieszkańców w sprawy rozwoju ich miejscowości na terenach wiejskich

Obszary gmin wiejskich cechują się dużo większą spójnością społeczną niż tereny miejskie, w związku z czym mieszkańcy znacznie łatwiej angażują się w sprawy dotyczące ich bezpośredniego otoczenia. W takim środowisku dużo szybciej i prężniej działają organizacje pozarządowe pracujące na rzecz lokalnej społeczności. W gminie Starogard Gdański działa obecnie 12 organizacji pozarządowych oraz 10 Kół Gospodyń Wiejskich, a na terenie gminy Bobowo 4 organizacje i 4 Koła Gospodyń Wiejskich. Większa świadomość społeczna przekłada się na bardziej rozwiniętą wrażliwość społeczną, pomoc sąsiedzką i skupienie na działalności na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego gminy.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.2 SŁABE STRONY

Wysoka stopa bezrobocia na obszarze powiatu starogardzkiego

Na terenie Starogardzkiego MOF bezrobocie utrzymuje się na dość wysokim poziomie 18-21%, a wśród osób bezrobotnych wyraźnie zwiększa się grupa młodych ludzi oraz osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy, którzy zaniechali już poszukiwania zatrudnienia. Na sytuację tę wpływa wiele czynników, nie tylko niższe niż w województwie tempo rozwoju gospodarki, przekładające się na brak nowych miejsc pracy, które mogłyby zagospodarować dostępną siłę roboczą, ale także struktura zawodowa i zmiany w strukturze demograficznej wśród osób pozostających bez zatrudnienia. Z punktu widzenia pracodawców największym problemem są głównie niskie kwalifikacje oraz brak uprawnień i doświadczenia zawodowego, które jest konieczne na niektórych stanowiskach pracy, w związku z czym brakuje pracowników, którzy umożliwiliby wprowadzenie na rynek przedsiębiorstw z branż innowacyjnych. Ponadto na terenach MOF występuje problem dezaktualizacji kwalifikacji, który dodatkowo łączy się z niewielką mobilnością osób bezrobotnych.

Niedogodnością są również warunki pracy oferowane przez pracodawców oraz uwarunkowania, które obniżają koszty zatrudnienia (np. orzeczenia o niepełnosprawności). Bezrobocie jest zazwyczaj punktem wyjścia do kolejnych problemów, które wiążą się z zagrożeniem wykluczeniem społeczno-ekonomicznym, będącym wynikiem zarówno utraty części świadczeń materialnych, jak i coraz bardziej postępującego wycofania psychicznego. Osoby takie nie angażują się w życie społeczności, nie podejmują żadnej aktywności lokalnej i częściej popadają w depresję i uzależnienia.

Niższy niż w województwie poziom przedsiębiorczości

Z uwagi na przemysłowe tradycje Starogardu Gdańskiego i fakt, że na jego terenie funkcjonowały zakłady tworzące tysiące miejsc pracy, obszar Starogardzkiego MOF charakteryzuje się znacznie niższym poziomem przedsiębiorczości mieszkańców niż pozostałe tereny województwa pomorskiego. Według danych GUS za rok 2013 najlepiej sytuacja wygląda w mieście Starogard Gdański, gdzie zarejestrowana jest największa liczba

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

podmiotów gospodarczych (5 316), następnie w gminie Starogard Gdański (1 323), natomiast na terenach gminy Bobowo poziom przedsiębiorczości jest bardzo niski (194). Jednakże biorąc pod uwagę rok 2013 odnotowywany jest tutaj pewien wzrost w liczbie rejestrowanych przedsiębiorstw, co uznać należy za pozytywną zmianę w zakresie zmian społeczno-gospodarczych.

Niewystarczające wsparcie dla rozwoju organizacji pozarządowych

Aktualnie na terenie Starogardzkiego MOF funkcjonuje szereg organizacji pozarządowych działających m.in. w sferze kultury i turystyki, sportu, edukacji, zdrowia czy pomocy społecznej. Podmioty te współpracują z władzami lokalnymi, które wspierają je pod kątem finansowym oraz organizacyjnym. Niemniej jednak z przeprowadzonych badań wynika, że podmioty te nadal potrzebują pomocy w dostępie do informacji skąd mogą pozyskać fundusze na realizację działań statutowych oraz miejsc, gdzie mogłyby prowadzić działalność i korzystać z bezpłatnie udostępnianych biur, sal i sprzętu komputerowego. Ograniczone możliwości rozwoju mogą skutkować mniejszą liczbą wspólnych projektów, konferencji i promowania wizerunku organizacji pozarządowych, przez co nie są one dobrze rozpoznawalne wśród mieszkańców MOF.

Niewielkie zaangażowanie mieszkańców w działalność społeczną

Mimo działalności organizacji pozarządowych i realizowanych przez nie przedsięwzięć nie wszyscy mieszkańcy MOF chętnie angażują się w działalność społeczną. W szczególności dotyczy to mieszkańców miasta, przez co często nie mają oni wiedzy na temat profili działalności istniejących organizacji pozarządowych czy realizowanych przez nie zadań. Taka postawa skutkuje niskim poczuciem odpowiedzialności obywatelskiej i przekłada się na niewielkie zainteresowanie kształtowaniem najbliższego otoczenia oraz brakiem integracji społecznej.

Ankiety przeprowadzone wśród mieszkańców MOF potwierdziły niewielkie zainteresowanie zagadnieniami związanymi z aktywnością społeczną, zaangażowaniem w sprawy związane z najbliższą okolicą i działalnością trzeciego sektora – przeszło połowa respondentów nie miała zdania na ten temat, co pokazuje że mieszkańcy w większości nie wiedzą jakie

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

organizacje funkcjonują na terenie MOF ani jakie podejmują działania, dlatego też ich stosunek do przedmiotowego zagadnienia jest całkowicie obojętny.

Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjna

Na terenie Starogardzkiego MOF systematycznie prowadzone są inwestycje w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną sprzyjającą integracji i zagospodarowaniu czasu wolnego mieszkańców. Jednakże mieszkańcy w dalszym ciągu wskazują na konieczność realizacji tego typu przedsięwzięć, w szczególności pod kątem wyposażenia w place zabaw, baseny czy siłownie na świeżym powietrzu. W czasie badań społecznych respondenci często wskazywali, że dobrym kierunkiem byłoby zagospodarowanie Rynku w centrum Starogardu Gdańskiego do rozwoju działalności kulturalno-rozrywkowej. Aktualnie teren ten nie cieszy się popularnością wśród mieszkańców z uwagi na zdegradowaną przestrzeń, niewielką ilość obiektów usługowych oraz miejsc przeznaczonych dla rodzin z dziećmi. W ramach rozwoju infrastruktury rekreacyjnej wskazywano także na rozbudowę ścieżek i szlaków rowerowych. Na terenach wiejskich również widoczne jest zapotrzebowanie na miejsca przeznaczone do czynnego wypoczynku, w tym zagospodarowanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo.

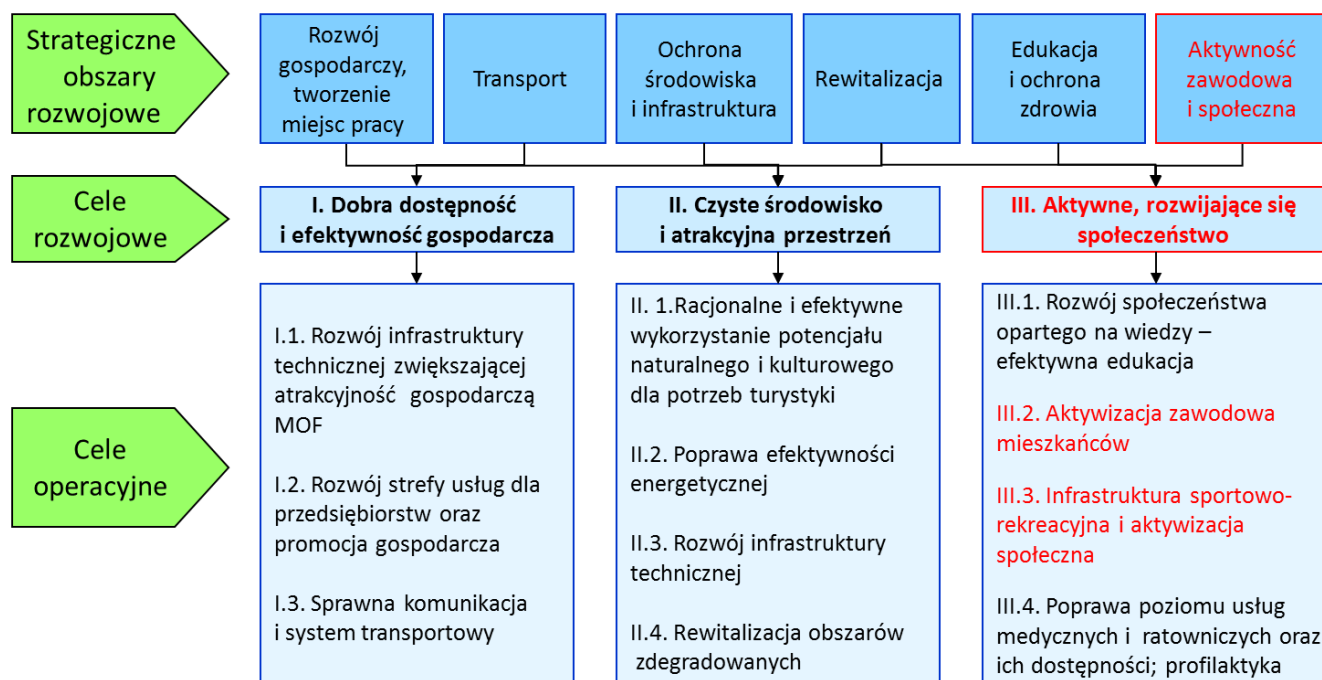

3 CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

3.1 CELE REALIZOWANE W RAMACH PLANU

Strategiczny obszar rozwojowy „Aktywizacja zawodowa i społeczna” przyczyni się do realizacji III Celu rozwojowego SRSMOF „**Aktywne, rozwijające się społeczeństwo**”. Realizacja Planu wpłynie na zwiększenie przedsiębiorczości i rozwój zaangażowania społecznego wśród mieszkańców wszystkich terenów wchodzących w skład MOF. Jednocześnie działania przewidziane w ramach Planu bezpośrednio wpisują się w cele operacyjne III.2 „**Aktywizacja zawodowa mieszkańców**” oraz III.3 „**Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i aktywizacja społeczna**”- realizacja działań i projektów z obszaru „Aktywizacja zawodowa i społeczna” pozwoli na osiągnięcie tych celów operacyjnych SRSMOF.

Rysunek 3.1. Realizacja celów SRSMOF

Źródło: opracowanie własne

3.2 PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W RAMACH PLANU, WSKAŹNIKI PRODUKTU

I REZULTATU

Poniżej zamieszczono najważniejsze założenia przedmiotowego Planu działania: sformułowano działania/projekty przewidziane do realizacji i/lub oczekiwania wobec podmiotów zewnętrznych, wyodrębniono kluczowe projekty oraz wskaźniki, które pozwolą na monitorowanie realizacji Planu oraz Strategii. Powyższe dane przedstawiono w podziale na poszczególne cele operacyjne.

Cel	III.2 Aktywizacja zawodowa mieszkańców
Uzasadnienie	Wysoki stopień bezrobocia jest źródłem wielu problemów związanych z wykluczeniem społecznym i niskim poziomem aktywności mieszkańców. Aktualnie na terenie Starogardzkiego MOF zwiększa się udział osób młodych pozostających bez zatrudnienia oraz osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Niezbędne jest wprowadzenie działań aktywizacyjnych i przyczyniających się do zwiększenia przedsiębiorczości mieszkańców. Służą temu zarówno działania prowadzone przez urzędy pracy związane m.in. z dofinansowaniem nowo powstających przedsiębiorstw, systemem refundacji dla pracodawców, jak i projekty realizowane we współpracy z przedsiębiorcami. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców będzie miało pozytywne oddziaływanie na rozwój społeczno-gospodarczy całego terenu MOF.
Projekty/działania	– Aktywizacja osób biernych zawodowo, bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem m.in. poprzez rozwój poradnictwa zawodowego, – Refundacja wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy, – Udzielanie dotacji i pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej, wspieranie samozatrudnienia, – Refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego, – Organizacja szkoleń grupowych i indywidualnych w celu nabycia nowych umiejętności – podnoszenie jakości oferty kierowanej do osób bezrobotnych, realizacja programów dla osób długotrwale bezrobotnych, osób do 30 oraz powyżej 50 roku życia, – Organizowanie staży i przygotowania zawodowego, – Organizowanie robót publicznych i prac interwencyjnych, – Wprowadzenie na terenie MOF ekonomii społecznej.
Wskaźniki produktu	– Liczba zrealizowanych działań aktywizacji bezrobotnych (szt.) – Liczba przedsiębiorstw założonych przez osoby bezrobotne (szt.) – Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej (szt.)

Wskaźniki rezultatu	– Liczba osób objętych działaniami aktywizacyjnymi (os.) – Liczba utworzonych refundowanych stanowisk pracy (szt.) – Liczba osób zaangażowanych w funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej (os.)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład Starogardzkiego MOF – Powiatowy Urząd Pracy – Ośrodki pomocy społecznej – Organizacje pozarządowe – Placówki oświatowe – Podmioty prywatne
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Środki własne samorządów wchodzących w skład MOF oraz ich jednostek – Środki jednostek administracji rządowej – Środki podmiotów prywatnych

Cel	III.3 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i aktywizacja społeczna
Uzasadnienie	Problemem występującym na terenie MOF, w szczególności na terenach miejskich, jest niewielki poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne. Wynika to z niskiego poziomu poczucia przynależności do grupy społecznej i braku integracji. Spowodowane jest to ograniczoną liczbą miejsc, gdzie mieszkańcy mogliby wspólnie spędzać czas, uprawiać sport czy wypoczywać, jak również niewielkim stopniem wiedzy w odniesieniu do działalności organizacji pozarządowych, które umożliwiałyby realizację wspólnych inicjatyw i wydarzeń kulturalnych. Barierą aktywizacji społecznej nadal pozostaje niewystarczające wsparcie dla organizacji non-profit, w szczególności w odniesieniu do bazy lokalowej.
Działania/projekty	– Rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej – np. placów zabaw, parków, siłowni na świeżym powietrzu, w tym urządzenie miejsc rekreacji w rejonie rzeki Węgiermucy, przy jeziorze w Grabowie i przy jeziorze Rusek, – Modernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Bobowie oraz kompleksu boisk sportowych w Bobowie wraz z zapleczem socjalnym, parkingiem i sceną, – Wsparcie doradcze, organizacyjne i finansowe dla organizacji pozarządowych, – Działania aktywizacyjne - budowa społeczeństwa obywatelskiego, integracja lokalnych społeczności, – Rozwój oferty czasu wolnego, wsparcie animatorów kultury, – Wzbogacenie profesjonalnej oferty kulturalnej i sportowej instytucji kultury o szkolenia, kursy, warsztaty i inne wraz z zakupem niezbędnego sprzętu,

	– Rozwój usług skierowanych do osób starszych, w tym utworzenie dziennego ośrodka wsparcia dla osób starszych.
Wskaźniki produktu	– Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.) – Liczba nowo utworzonych miejsc rekreacji (szt.) – Liczba nowych form pomocy przeznaczonych dla organizacji pozarządowych (szt.)
Wskaźniki rezultatu	– Liczba mieszkańców korzystających z wybudowanej/przebudowanej małej architektury (os.) – Liczba organizacji pozarządowych otrzymujących wsparcie (szt.)
Partnerzy	– JST wchodzące w skład MOF – Organizacje pozarządowe – Podmioty prywatne
Potencjalne źródła dofinansowania	– Programy operacyjne UE na lata 2014-2020 – Środki własne samorządów wchodzących w skład MOF – Środki organizacji pozarządowych – Środki podmiotów prywatnych

STAROGARDZKI
MIEJSKI OBSZAR
FUNKCJONALNY

POWIAT STAROGARDZKI

GMINA MIEJSKA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA STAROGARD GDAŃSKI

GMINA BOBOWO

STRATEGIA ROZWOJU STAROGARDZKIEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

ZAŁĄCZNIK 2

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Opracowanie dokumentu:

Doradztwo dopasowane do potrzeb

www.eu-consult.pl

www.euro-pro.pl

Starogard Gdański, sierpień 2014

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
2	KONSULTACJE SPOŁECZNE	5
2.1	BADANIA SPOŁECZNE	5
2.2	SPOTKANIA KONSULTACYJNE Z MIESZKAŃCAMI	8
2.3	KONSULTACJE INTERNETOWE	9

1 WSTĘP

W związku z realizacją projektu „Starogardzki Miejski Obszar Funkcjonalny – nowy wymiar partnerstwa na rzecz rozwoju” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2007-2013, opracowana została Strategia Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Strategia ta przygotowywana była metodą mieszaną: ekspercką i uspołecznioną (partycypacyjną), dzięki czemu z jednej strony wykorzystana została wiedza i doświadczenie ekspertów różnych dziedzin, z drugiej zaś wszyscy zainteresowani mieli realny wpływ na powstający dokument, tak by jak najlepiej odpowiadał on na potrzeby mieszkańców i podmiotów działających na terenie Starogardzkiego MOF.

W celu zapewnienia mieszkańcom szerokiego dostępu do informacji na temat prowadzonych prac, jak też możliwość współudziału w kreowaniu Strategii, konsorcjum firm realizujących zamówienie dotyczące opracowania dokumentu: EU-Consult Sp. z o.o. oraz Grupa Doradcza EURO-PRO zobowiązane zostało do realizowania następujących działań informacyjno-promocyjnych:

1. Przygotowania materiałów i informacji o postępach realizacji przedmiotu zamówienia w postaci:
 - przygotowania comiesięcznych materiałów do publikacji w lokalnej gazecie nt. postępów prac dotyczących Strategii Rozwoju MOF,
 - przygotowania comiesięcznych materiałów informacyjnych do wydruku ulotek i broszur,
 - przygotowania mapy Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego,
 - przekazywania informacji o stanie prac na stronę internetową projektu,
2. Udziału w spotkaniach z udziałem Uspołecznionych Komisji problemowych o charakterze międzysektorowym.
3. Organizacji otwartych spotkań konsultacyjnych dla mieszkańców MOF oraz organizacji pozarządowych na terenie każdego z partnerów projektu.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Na wszystkich etapach prac nad dokumentem, eksperci pracujący nad Strategią pozostawali we ścisłej współpracy z przedstawicielami jednostek tworzących MOF (Powiatem Starogardzkim, Miastem Starogard Gdański, Gminą Starogard Gdański oraz Gminą Bobowo), a wszelkie kluczowe założenia wypracowywane były przy zachowaniu komunikacji z mieszkańcami i przedstawicielami środowisk społeczno-gospodarczych, w drodze konsultacji społecznych, które obejmowały przede wszystkim:

1. Badania społeczne,
2. Otwarte spotkania konsultacyjne,
3. Konsultacje internetowe.

Udział społeczeństwa i organizacji pozarządowych w opracowywaniu Strategii Rozwoju Starogardzkiego MOF miał kluczowe znaczenie w zakresie diagnozowania występujących na tym terenie problemów i potrzeb oraz w wyznaczaniu długoterminowych celów i kierunków rozwoju. Jest to o tyle istotne, że skutki realizowanych w późniejszym okresie projektów inwestycyjnych i miękkich będą oddziaływać bezpośrednio i pośrednio właśnie na mieszkańców i pozostałe podmioty działające na terenie poszczególnych jednostek wchodzących w skład MOF. Jednocześnie włączenie mieszkańców w proces przygotowania dokumentów strategicznych miał za zadanie podniesienie jakości i trafności podejmowanych decyzji, wzmocnienie poparcia społecznego dla realizowanych działań, jak również rozwój aktywnych postaw obywatelskich i poczucia wpływu na politykę lokalną wśród mieszkańców.

Poszczególne metody konsultacji, które realizowane były podczas prac nad Strategią Rozwoju Starogardzkiego MOF scharakteryzowane zostały w przedmiotowym dokumencie.

2 KONSULTACJE SPOŁECZNE

2.1 BADANIA SPOŁECZNE

W ramach pierwszego etapu prac nad Strategią Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (diagnozą MOF) przeprowadzone zostały szeroko zakrojone badania społeczne obejmujące:

1. Wizyty studyjne oraz zogniskowane wywiady grupowe (FGI - ang. Focus Group Interview)

Wizyty oraz wywiady odbyły się na terenie każdej z partnerskich jednostek samorządu terytorialnego tworzących Starogardzki MOF. W badaniu udział wzięły łącznie 73 osoby. W tabeli poniżej zaprezentowano zbiorcze zestawienie dot. przeprowadzonych wywiadów.

Tabela 1 Dane dotyczące spotkań fokusowych

Nazwa partnera	Miejsce spotkania	Data i godzina spotkania	Liczba uczestników
Gmina Starogard Gdański	Urząd Gminy Starogard Gdański	12.06.2014, godz. 10.00-12.00	25 osób
Powiat Starogardzki	Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim	12.06.2014, godz. 13.00-15.00	18 osób
Miasto Starogard Gdański	Urząd Miasta Starogard Gdański	13.06.2014, godz. 12.00-14.00	13 osób
Gmina Bobowo	Świetlica wiejska w gminie Bobowo	13.06.2014, godz. 15.00-17.00	17 osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania jakościowego

2. Wywiady wspomagane komputerowo: telefoniczne, bezpośrednie oraz internetowe (CATI - ang. Computer Assisted Telephone Interview, CAPI - ang. Computer Aided Personal Interview, CAWI - ang. Computer Assisted Web Interviews)

Wywiady objęły mieszkańców Starogardzkiego MOF – łącznie 1233 osoby. W tabeli poniżej zaprezentowano zbiorcze zestawienie przebadanych osób w ramach poszczególnych technik ilościowych.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Tabela 2 Próba w podziale na techniki ilościowe wykorzystane w ramach badania w ujęciu liczbowym i procentowym

Technika	Liczba mieszkańców przebadanych przy pomocy wybranej techniki	Mieszkańcy przebadani w ramach wybranej techniki w ogóle osób przebadanych [%]
CAWI	174	14%
CATI	952	77%
CAPI	107	9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ilościowego, N=1233

Tabela 3 Miejsce zamieszkania badanych mieszkańców Starogardzkiego MOF w ujęciu liczbowym i procentowym

Miejsce zamieszkania przebadanych mieszkańców	Liczba przebadanych mieszkańców	Liczba mieszkańców w ogóle osób przebadanych [%]
Miasto Starogard Gdański	834 osoby	68%
Gmina Starogard Gdański	331 osób	27%
Gmina Bobowo	68 osób	6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ilościowego, N=1233

W ramach badań ankietowani oraz uczestnicy wywiadów poproszeni zostali o ocenę stanu aktualnego oraz kierunków rozwoju w odniesieniu do 10 obszarów:

1. Struktur przestrzennych, w tym infrastruktury technicznej (komunalnej).
2. Obszarów zdegradowanej tkanki miejskiej i ich rewitalizacji.
3. Infrastruktury drogowej.
4. Systemu transportu publicznego.
5. Zasobów przyrodniczych i wodnych oraz ich ochrony.
6. Zatrudnienia i rynku pracy.
7. Edukacji.
8. Ochrony zdrowia.
9. Przedsiębiorczości lokalnej i rozwoju gospodarczego.
10. Zaangażowania społecznego w kształtowanie przestrzeni publicznych.

Spośród wymienionych obszarów najlepiej oceniona została jakość infrastruktury technicznej (w szczególności stan infrastruktury ciepłowniczej, teletechnicznej i dostępność do Internetu oraz infrastruktury energetycznej i wodno-ściekowej) oraz system transportu publicznego na terenie MOF (w zakresie stanu taboru, czasu podróży, dostępności transportu i połączeń z innymi ośrodkami miejskimi). Większość badanych wyraziła dość pozytywną opinię

o jakości edukacji (przede wszystkim w zakresie poziomu przygotowania zawodowego kadry nauczycielskiej, stanu obiektów oświatowych, różnorodności oferty i jej jakości) oraz o jakości środowiska naturalnego.

Najgorzej oceniono jakość połączeń drogowych, stan dróg i chodników, jak również jakość wsparcia skierowanego do osób pozostających bez zatrudnienia oraz poziom rozwoju gospodarczego MOF. Mieszkańcy mieli także dość negatywną opinię o dostępie do usług i stanie infrastruktury ochrony zdrowia, jak również jakości przestrzeni publicznej i działań rewitalizacyjnych.

Jako działania priorytetowe „bardzo ważne” ankietowani wskazali przede wszystkim tworzenie miejsc pracy (61%), wsparcie rozwoju gospodarczego (59%), wsparcie skierowane do osób bezrobotnych (57%), wsparcie przedsiębiorczości (56%), a także poprawę infrastruktury drogowej na terenie Starogardzkiego MOF (56%). W drugiej kolejności wymieniano działania „ważne”, takie jak poprawa oferty edukacyjnej (50%), poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej (51%), rewitalizacja obszarów zdegradowanych (46%).

Potwierdzeniem badań ankietowych były wypowiedzi mieszkańców, które podawane były w pytaniu otwartym odnoszącym się do wskazania potencjalnych kierunków rozwoju Starogardzkiego MOF. Rozkład odpowiedzi przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 2.4 Potencjalne kierunki rozwoju Starogardzkiego MOF – odpowiedzi na pytania otwarte (odpowiedzi nie sumują się do 100%, gdyż ankietowani wskazywali więcej niż jeden obszar priorytetowy)

Zagadnienie	Liczba odpowiedzi	% z ogółu udzielonych odpowiedzi na pytania otwarte
Infrastruktura komunikacyjna (stan dróg, stan chodników, połączenia drogowe i kolejowe z innymi miejscowościami, rozbudowa ścieżek rowerowych)	175	42%
Gospodarka (konieczność tworzenia nowych miejsc pracy, rozwój już istniejących i nowych przedsiębiorstw)	146	35%
Przestrzeń publiczna, oferta rekreacyjna (uporządkowanie przestrzeni publicznej - parków i centrum miasta, utworzenie terenów rekreacyjnych, placów zabaw i aqua parku)	146	35%
Inne (edukacja, zwiększenie bezpieczeństwa, infrastruktura techniczna, opieka zdrowotna)	15	4%

Źródło: Badania własne

Szczegółowo wyniki badań zaprezentowane zostały w I tomie Strategii Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Wyniki badań miały istotne znaczenie dla sformułowania analizy SWOT oraz podstawowych założeń strategicznych, które znalazły się w II tomie Strategii Rozwoju Starogardzkiego MOF.

2.2 SPOTKANIA KONSULTACYJNE Z MIESZKAŃCAMI

Po przeprowadzeniu pierwszego etapu prac nad Strategią, zdiagnozowaniu obszarów wymagających szybkiej interwencji i potrzeb mieszkańców, przystąpiono do prac związanych z wyznaczeniem celów oraz określeniem obszarów rozwojowych Starogardzkiego MOF. Po wstępnym sformułowaniu najważniejszych założeń Strategii (wizja i misja oraz cele i strategiczne obszary rozwojowe), zostały one omówione w ramach otwartych spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami i przedstawicielami organizacji pozarządowych Miasta Starogard Gdański, Gminy Starogard Gdański oraz Gminy Bobowo. W spotkaniach tych udział wzięło łącznie 60 osób. W tabeli poniżej zamieszczono szczegółowe informacje na temat przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych.

Tabela 5 Informacja na temat spotkań konsultacyjnych w poszczególnych JST

Nazwa partnera	Miejsce spotkania	Data i godzina spotkania	Liczba uczestników
Miasto Starogard Gdański	Urząd Miasta Starogard Gdański	8.08.2014	23 osoby
Gmina Starogard Gdański	Urząd Gminy Starogard Gdański	8.08.2014	15 osób
Gmina Bobowo	Świetlica wiejska w gminie Bobowo	11.08.2014	22 osoby

Źródło: Opracowanie własne na podstawie listy obecności

W ramach spotkań zaprezentowane zostały wnioski z przeprowadzonych wcześniej prac oraz przedyskutowane zostały propozycje celów rozwojowych i obszarów strategicznych dla rozwoju MOF wraz ze wskazaniem konkretnych projektów priorytetowych, które powinny zostać zrealizowane w najbliższych latach. W czasie spotkań uczestnicy mogli zgłaszać uwagi i zastrzeżenia oraz propozycje zmian do opracowanego już materiału jak również do przygotowywanego II tomu Strategii. Każda z osób otrzymała formularz

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

konsultacyjny, w którym mogła zawrzeć sugestie dotyczące wszystkich omawianych na spotkaniu zagadnień oraz wskazać najważniejsze jej zdaniem inwestycje, które powinny być przeprowadzone na terenie MOF. Warto zaznaczyć, że w czasie spotkań i poprzez formularze, jako najważniejsze zagadnienia mieszkańcy wskazywali:

1. Modernizację drogi wojewódzkiej 222 i 229,
2. Rewitalizację centrum Starogardu Gdańskiego,
3. Budowę obwodnicy Starogardu Gdańskiego,
4. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną,
5. Projekty rozwoju przedsiębiorczości,
6. Rozbudowa i uporządkowanie istniejącej infrastruktury technicznej (kanalizacyjnej, wodociągowej, ciepłowniczej, elektrycznej)
7. Inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną (siłownie na świeżym powietrzu i place zabaw dla dzieci),
8. Zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału przyrodniczego, historycznego i kulturowego do rozwoju turystyki (budowa ścieżek rowerowych,

Na podstawie informacji zebranych podczas otwartych spotkań konsultacyjnych uzupełniono i zmodyfikowano przygotowane wcześniej materiały, jak też przystąpiono do opracowania Planów działania zawierających konkretne projekty i przedsięwzięcia do realizacji.

2.3 KONSULTACJE INTERNETOWE

W celu zapewnienia mieszkańcom MOF i wszystkim zainteresowanym podmiotom z tego terenu szerokiego dostępu do informacji na temat poszczególnych etapów powstawania Strategii Rozwoju Starogardzkiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego, jak również możliwości czynnego udziału w kształtowaniu dokumentu, na stronach internetowych poszczególnych partnerów projektu: Powiatu Starogardzkiego (www.powiatstarogard.pl), Miasta Starogard Gdański (www.starogard.pl), Gminy Starogard Gdański (starogard.ug.pl) oraz Gminy Bobowo (www.bobowo.gmina.pl) oprócz bieżących aktualności związanych z pracami nad Strategią zamieszczono również formularze konsultacyjne, które

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

po wypełnieniu mogły być przekazane drogą mailową bądź dostarczone do poszczególnych Urzędów.

Przed przystąpieniem do prac nad I tomem Strategii MOF, przeprowadzono konsultacje społeczne w postaci badań CAWI. Badanie to polegało na udostępnieniu kwestionariusza internetowego - ankiety, dzięki czemu respondenci mogli udzielić odpowiedzi w najbardziej dogodnym dla nich czasie, a formularz dostępny był dla wszystkich zainteresowanych. Jak wspomniano w punkcie dot. badań społecznych ankiety internetowe wypełnione zostały przez 174 osoby, co stanowiło 14% ogółu przebadanych mieszkańców.

Po udostępnieniu I tomu dokumentu (części diagnostycznej), opracowaniu analizy SWOT Starogardzkiego MOF oraz wstępnych założeń II tomu (części o charakterze strategicznym wyznaczającej wizję, misję, cele operacyjne oraz strategiczne obszary rozwojowe), na stronach internetowych projektu zamieszczono kolejny formularz konsultacyjny umożliwiający zgłoszenie uwag do wspomnianych wyżej materiałów, które również zostały udostępnione w Internecie. Niestety na tym etapie ta forma konsultacji okazała się najmniej efektywna, bowiem drogą mailową wpłynął jedynie 1 formularz z uwagami dotyczącymi opracowywanego dokumentu.

Informacje pozyskane w ramach konsultacji internetowych uwzględniono w ostatecznym kształcie Strategii Rozwoju Starogardzkiego MOF.

Wszyscy partnerzy zachęcali również mieszkańców do odwiedzania strony Starogardzkiego MOF: <http://mof.powiatstarogard.pl/>.

